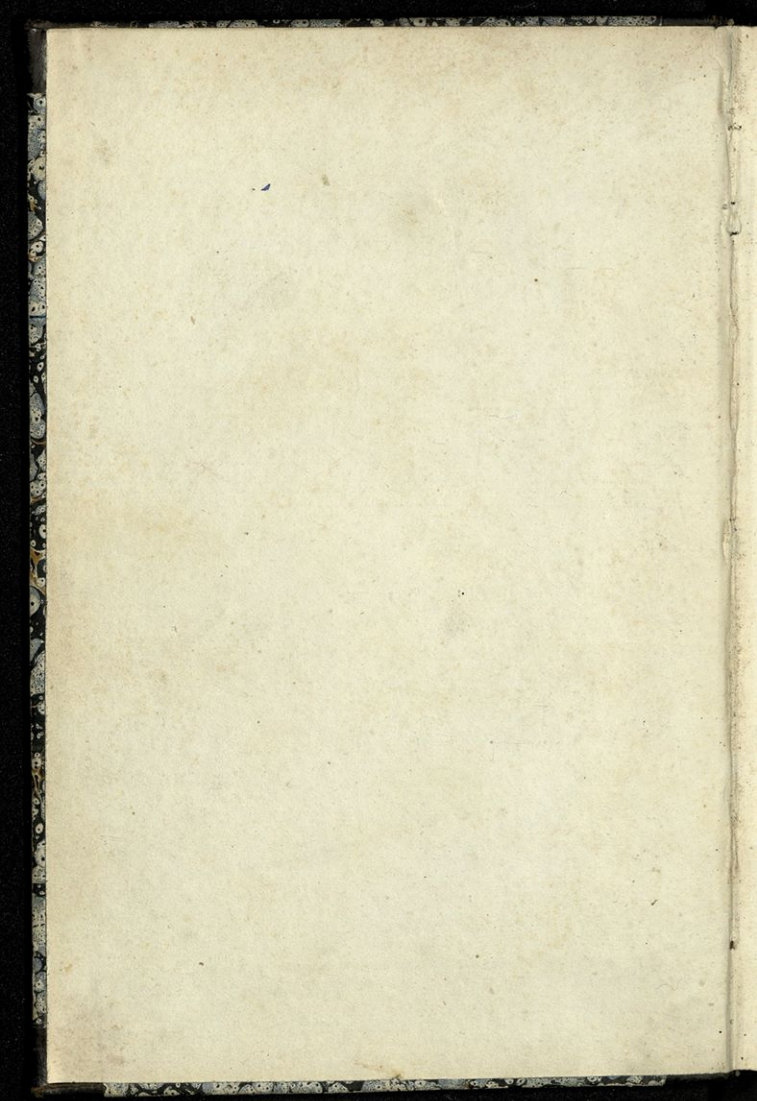

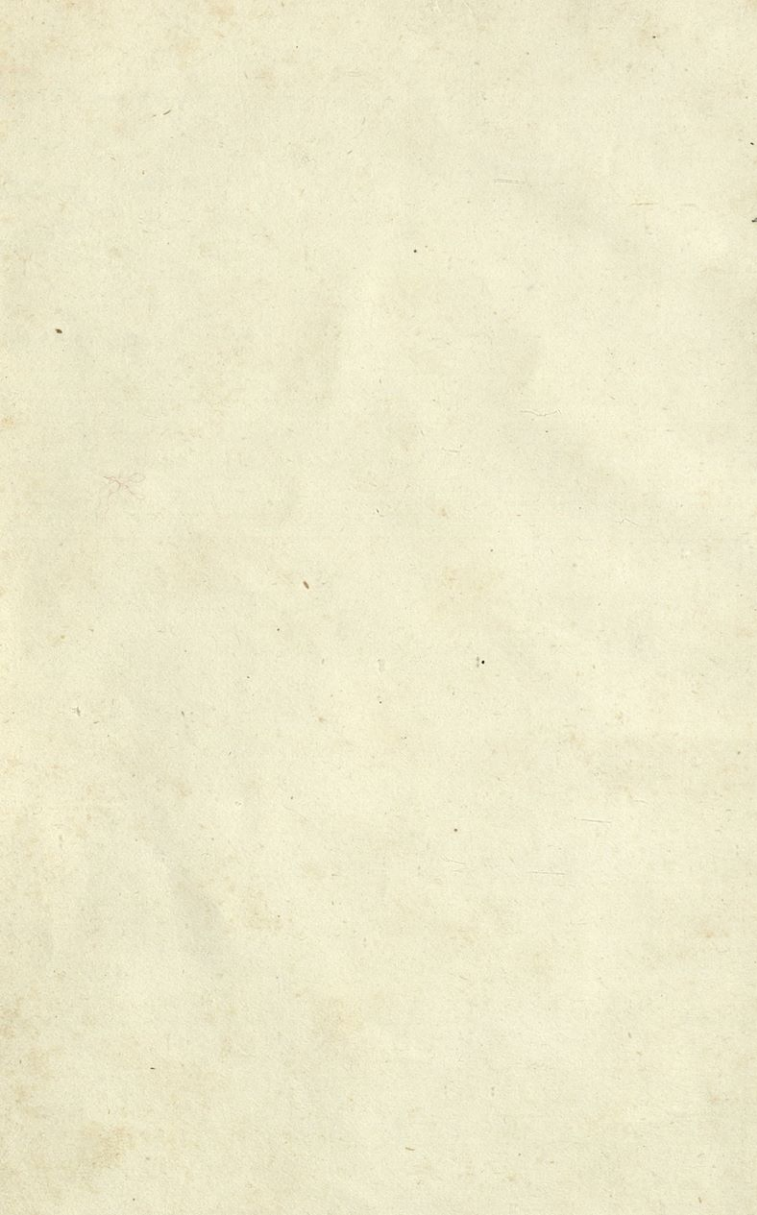
63640

La zina ke al
muge dolgoias ne
verera pokloni
Luka^{*)}

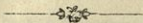
*) = Luka Jeran

Mala
Apologetika

ali

Prijazni zagovori sv. katoliške vere.

Napisal

Dr. Lavoslav Gregorèc,

profesor bogoslovja v Mariboru.

Izdalo in založilo

kat. tisk. društvo v Mariboru.

J. Urhovec

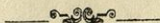
1873.

Tisk Narodne tiskarne v Mariboru.

63640

Z dovoljenjem Njih milosti
Jakoba Maksimiljana,
kneza in škofa lavantinskega.

Kazalo.

Stran.

1.	O veri mi tiho bodi — o veri nečem ničesar niti slišati niti brati	5
2.	Boga ni	9
3.	Po smrti ni ničesar več	14
4.	Po svetu je vse polno nereda, krivic in hudobij. Bog se za nas ne zmeni več, kakor jaz za lanski sneg	21
5.	Vera je le za ženske	27
6.	Pošteno živeti — in dosti je	28
7.	Svojega bližnjega ljubiti, mu dobro storiti, to je vsa moja vera — za več ne maram	34
8.	Vera nas vedno zavrača na večnost, na zemlji pa nam ničesar ne da	39
9.	Vem za učene gospode, ki nič ne verujejo	49
10.	Vero so mešniki izmislili, da bi se bolj lahko živeli	57
11.	Kateri trep bi še na skrivnosti veroval? Verujem le, kar razumim	66
12.	Rad bi veren bil, toda ne morem	72
13.	Vere so si vse enake — nobena ni boljša od druge, človek se po vsaki veri lahko zveliča	75
14.	Kdo pa je Jezus Kristus? Morebiti je le kak „modrijan iz Nazareta?“ Ali je on resnično Bog?	86
15.	Pri Luteranih je vera veliko bolj lahka, kakor pri nas. Luterani so pa vendar tudi Kristjani. Naposled še ni pravega razločka	100
16.	Pošten človek ostane pri stari veri. Vsak ostani pri veri, v kateri se je rodil	114
17.	Katoliška cerkva je ostarela babica — za zdajne izobražene čase ne sodi več	115
18.	Verujem, kar je Jezus Kristus učil — toda, kar so poznej duhovniki dodali in izmislili — tega ne verujem	118
19.	Molim Boga, kakor se meni poljubi. Kaj to tebi mar?	124
20.	Bogu že verujem — ali papežu, škofom in mešnikom ne morem verovati — ti so slabi in zmotljivi, kakor jaz	126
21.	Cerkva je neusmilena. Uči, da bo vsak pogubljen, kateri ni Katoličan	129
22.	Pekla ni — kdo je že neki tamo bil?	131
23.	Bog je neskončno milostljiv — on me ne bode zavrzel	134
24.	Zavolj koščeka mesa ne bodem pogubljen. Meso je za jesti v petek in svetek	137

25.	Bog ne potrebuje mojih molitvic. Bog že vé, česar mi je potreba	139
26.	Kaj pomaga Marijo in svetnike častiti? Kako bi svetniki zamogli izvesti za naše prošnje?	143
27.	Zakaj se pa zdaj ne godijo nobeni čudeži?	148
28.	Zakaj se pa božja služba obhaja v latinskem, nam neumljivem jeziku? Zakaj se ne mešuje slovenski?	153
29.	Duhovniki prodajajo svoja opravila. To vendar ni prav	155
30.	Spovedi ne trpim — spoved so mešniki izmislili	158
31.	Spoved ni za nič — vse spovedovanje ne pomaga nič	165
32.	Čemu bi še k spovedi zahajal? Ubil nisem nikogar. Pri tatvini še me tudi niso dobili. Ne vem, česar bi se spovedoval?	169
33.	Nekateri vedno okolj spovednic plazijo, pa vendar niso boljši od mene	174
34.	Kako to, da bi Jezus Kristus v posvečenem kruhu in vinu resnično pričajoč bil? To ni mogoče!	175
35.	Čemu bi k sv. meši zahajal? doma tudi lahko molim!	182
36.	Ne utegnem	187
37.	Ljudje se mi bodo smejali. Imeli me bodo za bedaka. Človek živi sred ljudi in mora časih ž njimi petegniti	190
38.	Življenje Kristjana je dolgočasno in čemerno. Vedno križanje mesa, večno zatajevanje . . . ali se temu reče: živeti?	193
39.	Zdaj sem premlad — preveč dela imam — poznej, kedar bom bolj utegnil — na stare dni se hočem gotovo poboljšati in resnično Bogu služiti — brez sv. zakramentov nečem umreti	195

Nekatere večje tiskovne pomote.

Stran	46	vrsta	11 in 14	od zgor	beri: z nebeškim — in: podaja,
"	64	"	4 in 8	od spod	beri: je, in: škrtavcev,
"	67	vrsta	9	od spod	beri: resnica.
"	72	"	2	"	" koliko.
"	77	"	2	"	" častiti.
"	84	"	16	"	" mejnike.
"	85	"	4	od zgor	" odhaja.
"	124	"	16	"	" pometaj.
"	137	"	15	od spod	" svoje.
"	141	"	10	od zgor	" pomagati.

Predgovor.

Dragi prijatelj!

To knjižico sem nalašč napisal — za tebe. Tebi je izročena in priporočena, zlasti tedaj, ako bi se ti kmalu ne dopadla. Kajti to bi bilo znamenje, da si je zelo potreben.

Pravijo: dobra knjižica je dober prijatelj. Upam, da ti takega prijatelja dovedem v tej knjižici. Sprejmi ga tedaj prijazno in blagovoljno.

Sicer bo večjidel govoril o prav resnobnih, pomislila vrednih stvareh. Mislim pa, da te ne bode dolgočasil. Kajti naročil mu sem, da tega storiti ne sme, rekel mu sem, da se naj s teboj zelo prijazno in pohlevno pogovarja. Kedar prebereš posledno poglavje, tedaj mi pa povedi, kako je kaj mož beseda bil.

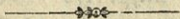
Bržej ko ne kmalu zaslediš, da so napake, katere v tej knjižici odpravljam, trojnovrstne. Prve prihajajo iz brezverne hudobnosti — te so vseh najhujše in se jih zato lotim najprvle — druge se rodijo iz nevednosti, tretjim pa je plodna mati sramotna strašljivost. Rad si pa domišljujem, da so ti v tej knjižici naštetih napadi zoper sv. vero dozdej bili večjidel neznani, ali vsaj nikoli posebno obražtani. Tako rad upam; ali vendar sem jih napisal ter primeren odgovor

pristavil in sicer iz dveh uzrokov. Prvič, da te, kedar na-nje naleti, ne dobijo nepripravljenega. Drugič pa, da videvši jih puhlost, se tem bolj v sveti veri potrdiš in ukrepiš. Prosim ljubega Boga za potrební blagoslov, da se oni pogovori milo in zdatno tvojega srca popremejo. Iz presladke skušnje mi je znano, da večje sreče ni, kakor Boga spoznavati, ga ljubiti in mu služiti. Ne čudi se tedaj, ako ti od one sreče nekaj podeliti želim.

Volja mi je blaga in moj namen pošten, kar je, zlasti zdajne dni, nekaj vredno. Ali je pa tudi ova knjižica kaj vredna, tega razsoditi sam ne morem. Vendar upam, da ne pogreša zelo vsake vrednosti, akoravno sem si svojih slabosti svest. Mogoče, da se ti bodo nekateri odgovori dozdevali — prekratki. Vedi, da sem tako storil, ker te nisem hótél dolgo muditi ali pa zelo dolgočasiti.

Še nekaj! ne beri mi na enkrat — preveliko! Beri po malem in prevdarjaj razloge katere navajam. Iši resnico s poštenim srcem! ne brani se jene resnobne določnosti. V poštenem srci se ne more dolgo tema zmot in laži potikati. Naposled vendar jih mrak odstopi ter pred svitom resnice božje pobegne.

Srečnega uspeha se nadjam tem bolj, ker je de-Segur-ova knjižica, katere sem se tu pa tam držal, na Francozkem veliko koristila. Z Bogom!

I. Poglavlje.

„0 veri mi tiho bodi — o veri nečem ničesar
niti slišati niti brati.“

Od g o v o r: Zakaj pa ne? Ali je kaj hudega na tem, ako si prizadevamo, Boga prav spoznavati, ga ljubiti, mu služiti; pozvedeti, kaj je dobro, kaj pa hudo? Kaj neki vidiš na veri, česar bi se pošteni ljudje imeli sramovati?

Veruj meni, ti še sv. vere blizo ne poznaš in kolikor še o njej veš, je vse zmedeno in krivo. Tega te bodo one šibke knjižice prepričale, ako jih le nekoliko pazno prebereš. Ne plaši se, češ, da te bodem z Bog si ga vedi kako preučenimi razpravami nadlegoval. Tega se nimaš bati. Marveč prav prijazno in priprosto bodem govoril. Tako mislim bodeš kmalu pozvedel, da je sv. vera prav za prav tvoja prijateljica. Ona je tibi namenjena, ti pa za-njo stvarjen. Ne smeš je zavrči, ako nečeš neskončno nesrečen biti. Ona prižiga tvoji pameti svetih resnic pravo luč, v tvoje srce pa zasaja blagi, vsakemu toliko zaželeni mir vesti. Sveta vera ti odgo-varja resnično in določno na preimenita vprašanja; od kod sem? kam pojdem? zakaj sem na svetu? Ona kaže edino pravo pot do tvojega cila in konca — brez nje zaideš, se pogubiš vekomaj! Ne misli da si ti zdaj prvi ali posledni, kateri o sv. veri kaj premišljuje ali pre-bira. O ne, že davno pred teboj so bili in bodo tudi

za teboj — možje, veliko bistrourniši, učenejši od tebe, kateri so kaj marljivo svojo pozornost obračali na sv. vero. Najučenejši možje so iz sv. vere zajemali svojemu duhu prave omike in izobraženosti, svojemu srcu pa potrebnega miru in tolažbe. Kdo bi se pa drznil vse zaničevati in v nemar puščati, kar so častili in ljubili možje, kakoršni so bili na primer: sv. Augustin, sv. Jeronim, sv. Mohor, sv. Ciril in Metod, sv. Roprt, sv. Tomaž akvinski? Blizo sto let bo tega, kar so neverni pisači Francoze toliko zmotili, da so v strahovitem puntanju sv. vero zatrli in katoliško službo božjo prepovedali. Škofe in duhovnike so pregnali, v ječe pozaprli ali grozovito poklali. Cerkve in samostane so podrli ali pa v fabrike in kosarne spremenili. Francozi so postali kršeni ajdi. Nekaj časa poznej je šiloviti Napoleon strahoval Francoze kot prvi francoski cesar, ter pri njih sv. katoliško Cerkvo injeno službo božjo zopet dovolil. Poznej so Napoleona premagali in 300 mil daleč od Francozkega na samotnen otok sv. Helene kot jetnika odgnali. Tukaj je premišljeval svoje čudno življenje. Nekočrat je sledeče besede izustil proti svojim tovaršem: „največi dobrota, katero sem kedaj Francozem storil, je bila ta, da sem pri njih sv. katoliško vero in očitno službo božjo zopet ustanovil. Kam bi neki ubogi ljudje brez vere zašli! Kar trgali in davili bi drug drugega morebiti že zavolj kakega ženstva ali sladke hruške.“ Ne da se dopovedati, le vsevedočemu Bogu je znano, koliko solzá je že sv. vera pobrisala iz očes žalostnih in revnih ljudi.

Brezštevilni so, katerim je pregrešna srea prerodila ter jih iz poživinjenih hudodelnikov storila čudovite svetnike. Ko bi ti prav zazvedel, koliko sladkih resnic, ko-

liko trdnega zatajevanja, veselega upanja, blagega miru, koliko čistega veselja in radosti da je že sv. vera med revni svet posejala, o ti ne bi nikoli zinil: „o veri mi tiho bodi, o veri nečem ničesar slišati.“ Tako ne bi nikedar več govoril. Marveč nujno bi prosil: „le o veri mi govori, povej mi kaj o njej, razsveti mi pamet, očisti mi srce, tolaži ga v njegovi tužni žalosti in zapuščenosti!“

Dobro! tedaj se pa hočem pogovarjati s teboj o sv. veri. Rad ti postrežem! Prepričati te želim o preblaženem upljivu sv. vere. Vendar najprvlje ti hočem izpovedati neko resnično in genljivo povest. Mislim, da ti bolj v srce segne, kakor ostale moje besede.

Bilo je nemirnega leta 1848. V globoki ječi vojaški je zdihoval nesrečen desetnik ali korporal. Bil je na smrt obsojen. Le den smrti še ni bil deločen. Hudodelstvo, katerega se je zakrivil, je bilo silno veliko. Svojega lastnega častnika ali oficirja je prebodel in usmrtil. V kazen tolikega zločinstva je moral umreti. Ves potrpt se zgrudi na svoje ležiše. Strahu in groze je trepetal, kakor šiba na vodi. Med tem vstopi, tiho in mirno vojašk duhoven. Prišel ga je obiskovat. Hotel ga je tudi prijazno opomniti na pomočke, katere sv. vera deli za resnobno pot v dolgo večnost. Obsojeni sprejme zelo rad prijazno ponudbo. Debele solze, ki so mu iz oces šilile, so pričale, kako močno in resnično da ga je storjenega zločinstva grivalo. Imel je srce zelo pripravljeno za prejem nebeških tolažil. Tri dni poznej se je skesano in čisto spovedal čez vse svoje življenje ter pobožno sv. Rešno Telo prejel. In od tega trenutka je bil zelo drug človek. Rekel je! „zdaj sem srečen. Ljubi Bog pa naj stori z menoj po svoji sveti volji.

Pripravljen sem. Rad umerjem. Voljno sprejem kazni, katero sem si zaslužil.“

Na den vseh svetnikov mu naznanijo, da bo drugo jutro ustreljen. Poslušal je strahovito resnico mirno in udano, kakor se Kristjanu spodobi. Sicer Źga je tudi zdaj po vsem životu streslo, da je bil kot topolov list. Vendar kmalu zavlada močan duh, po sv. veri vkrepjen. Mirno odgovori: „zgodí se volja boŹja.“ Duhoven je ostal pri njem. Še eukrat se mu izpove in prejme sv. obhajilo. Potem prebedi v molitvi celo noč. V jutru o šesti uri pridejo po njega. Molče objame streŹnika in jetniškega poveljnika. Obema se obile solze udirajo.

Na poti reče k duhovnu, kateri ga je spremljal: častiti gospod! ne morem dopovedati, kako veseli den da je včeraj za mene bil, kaka radost mi je srce polnila. Zdelo se mi je, da sem pri Bogu. Dobro sem vedel, da je vseh Svetnikov god, ves čas sem premolil. Bil sem vesel in tudi zdaj se veselim. Nimam dovolj besedi dopovedati svoj znotrajni mir in radost.“

Tako je ta človek smrti nasproti korakal. Rekel je: „ne bojim se umreti, vsaj vem, kamo me kličejo. Pojdem domu. Grem k svojem Očetu. Kmalu sem pri njem. Sicer vem, kako hudoben grešnik da sem — vseh najhudobniši — se pa bom na posledni prostor vsedel. Boga sem razŹalil, grešil sem; vendar Bog je usmiljen, upam in verujem, da mi je grehe odpustil — zelo trdno zaupam v Nja brezkončno usmiljenost.“ Potem je bral molitvico, katera ga je spominjala na sv. obhajilo. Zato je tiho pri sebi zašeptal: „moj Bog! ti si mi pričejoči“. Sree mu je kipelo nadzemeljske radosti. Zdaj so nastopili jegovi posledni trenotki na svetu. Duhoven mu pomoli sv. kriŹ. Globoko ganjen poprime obsojenec

za sv. razpelo. Z nepovedljivim zaupanjem gleda na britko martro. Presunjenega srca pravi: moj Zveličar, moj Odrešnik in Gospod, da, to je tvoja podoba! Ti si zavolj mene umrl — a tudi jaz umerjem, udan v tvojo sveto voljo. Usmili se mene vbogega grešnika! Prav spoštljivo poljubi križanega Gospoda.

Zdaj je bilo vse pripravljeno. Še enkrat poklekne pred duhovna in prejme jegov posledni blagoslov. Potem stopi možato pred vojaško četo. Reče jim: „tovarši srečno, z Bogom! Umerjem kakor Kristjan. Ne delajte, kakor sem jaz storil! Ubogajte svoje prednike. O moj Bog, bodi mi mil in usmiljen sodnik“! — — Kmalu potem zagromi smrtonosni strel — obsojenec je stal pred stolom božjega sodnika, ki skesanim grešnikom rad odpusča. Dragi prijatelj, kaj se ti pa zdaj zdi zastran vere, ki zamore tolikega hudodelnika tako spremeniti in na nesrečno smrt tako lepo pripraviti? Ali ni taka vera vredna tvojega zelo posebnega premislika?

II. Poglavje.

„Boga ni“.

Odgovor: „Kdo pa ti je to povedal prav za — gotovo? Kdo ti zamore popričati, da Boga zelo gotovo ni? Kaj pa bo tedaj, ako se nesrečno motiš?

Vérni Kristjani molimo in verujemo že od apostolske dobe: verujem v Boga Očeta, vsemogočnega stvarnika nebes in zemlje. Ti pa prideš in nam praviš: Boga ni. Kdo pa je tedaj stvaril nebo in zemljo, zlato solnce, lepi mesec, svitle zvezde, brezšteviline ljudi vesoljen svet? Ti gotovo ne, jaz tudi ne, noben človek.

Ali misliš, da se je vse to od sam sebe naredilo? To bi pa bilo tako, kakor ljudje o nekem prebrisanem Lemberžanu pripovedujejo. Pravijo, da se je nekokrat do pazduh v blato vdrl — a potem je urno domu hitel po motike in lopate ter — sam sebe iz blata izkopal. Rad bi vedel, kaj bi ti neki rekel sosеду, kateri bi te v nedeljo popoldne obiskal ter na svojo novo hišo kazaje govoril tako-le: Dragi sosed, kako se ti kaj moj hram dopade? Ali ni okusno poslopje? Po petih farah mu zapstoj išeš enakega! Vendar dragi moj, to še ni najiminitnejše — naj čudovitnejše se meni pri moji hiši zdi to, da se je — sama pozidala in sama sebe tje postavila. — No, ne gledaj me ne, tako debelo! Hočem ti to pojasniti! Godilo se je namreč tako-le: trdo kamenje, katero mu služi v močno podlago se je samo lepo na štiri ogle odtrgalo od pečovja in se zelo samo iz rude prikotalo ter prav umetno vsaksebi razpostavilo. Ob enem se je ona ilovica tam spremenila v lične opeke. Te so se pa lepo same sožgale in v visok zid uredile. Kmalu potem je iz tiste hoste tam-le ves slemen prištohal in čudo! sam sebič na ozidje vsedel ter se pametno z rudečo kapico ali streho pokril. Ni bilo sem in taj, a že so čedne dveri na železnih tečajih slonele, prozorne šipe se v priredjene okninske okvire vogle. Na posled še je od vseh strani privrelo in primrgolelo vse pohištvo — še slepa peč je našla svoj primeren prostor v četrtem kotu. Neko kure je dozdej klaverno hodilo po dvoriši. Toda hitro, kakor bi trnol, spusti svoje kurje življenje, se lepo samo oskubi in hajdi! že na ražnji tiči. — Zato dragi sosed! te lepo povabim, vstopiva hitro, drugače še nama vtegne samo med zobe prileteti

Rad bi vedel, kaj bodeš takemu sosedu rekel? Bržej ko ne bodeš rekel: „ali ima mene za norca ali bomo morali jega v Gradec k drugim norcem poslati.“ Vsaka živa duša na svetu ti bode pritrdila. Ali dragi moj, zdaj pa pomisli, ako se že sosedova hiša ni zamogla od samsebič postaviti, koliko menj je mogoče, da bi se bil čudoviti hram vesoljnega sveta od sam sebe naredil!

Nekateri se izgovarjajo na „večne, železne, nepremakljive postave“ v naturi. Po teh, pravijo se vse na svetu ravna, giblje in spreminja. Dobro! Ali kdor o postavah, o zakonih govori, mora tudi za postavodajalca vedeti. In če nam razlaga o večnih postavah, mora tudi večnega postavodajalca priznati — temu pa Kristjani pravimo: Bog. Že kot drobni otročiči smo ga poznali in ga častili rekoč: verujem v Boga Očeta, stvarnika nebes in zemlje.

Nek fantič jo dobil prvokrat pod svoje roke okroglo žepno uro. Neizrečeno se je veselil in jo radovedno ogledoval. Ko je pa zapazil, kako se drobni kazalci polagamo naprej pomikajo in da v uri nekaj drgeče, je naglo uro obrnol — zakaj? Hotel je tistega možeka najti, kateri za belim kazalom tiči in neprenehama nemir dela in drobne kazalce potiskuje. Ali vseh ur najčudovitnejša najumetnejša, najnatančnejša je vendar le: ta svet. Kdo bi tedaj hotel nemarnejši ali nespametnejši biti od sedemletnega otroka, da nebi popraševal ampak še zelo tajil bitje, katero je čudovito uro sveta ustvarilo, katero jo navija, hrani, in premodro do poslednega konca vodi? Zoper lastnega večnega očeta se vojskuješ, ker tudi ti si delo jegovih vsemogočnih rok!

Praviš: „Boga ni“, ali kdo ti zamore kaj takega

za gotovo povedati? Sploh pa tako ne govori nihče razun tistih zaslepljencev, kateri mislijo da Boga ni, ker še ga videli niso. Žali Bog, da je takih ljudi zdaj veliko med nami. Morebiti si že sam na takega nesrečnika naletel. Ne daj se motiti! Jih govorice so prazne kvante, ki se v luči zdrave pameti pozgubé, kakor mračna megla pred solnčnim svitom. Ni dolgo tega, kar se je nek, še mokroušesen komis ali kupčijks postrežnik — jezičen naznabogovič — po železnici peljal iz Graca v Ljubljano. Okoli jega je sedelo mnogo ljudi; med temi tudi nek ubog francižkan. Ko oni postopač tihega meniha zagleda, se mu takoj čobe na smeh skremžijo. Kar trgalo ga je samega veselja, da je enkrat vendar priliko dobil, katoliškega duhovna očitno na zasmeh in sramoto postaviti. Začel je tedaj hudo in grdobno govoriti in klafati črez sv. vero, Devico Marijo, črez mešnike in menihe. Časih je s prav kosmatimi in smešnimi lažmi zakadil. Vse se mu je smejalo. Le francižkan je bil tih in resnoben. Sree ga je bolelo, da je prisiljen, toliko bogakletnega klafanja poslušati. Zdaj se mladi neznabog obrne do meniha. Pravi mu: „da je vse kar golo nič, kar farji pridgajo! Koliko jih je pametnih, tudi sami nič ne verujejo. Jelite, da ni hudiča, ni nebes pa ni pekla? Kdo je neki že tam bil? Zlasti pa — in zdaj je glasneje upijal — mi bodeite potrdili, da tudi Boga ni! Jaz ne verujem, da bi Bog bil, vsaj ga še doslej videl nisem. Kaj rečete k temu“? Vse potihne. Vsi gledajo francižkana, radovedni, kaj bo odgovoril. Ta pa mirno vstane, upre svojo lepe svitle oči v drzno in zeleno lice prašateljovo. Reče mu na glas: „mladi mož, vi se delate, kakor da nebi verovali, da je Bog, ker ga še nikoli videli niste. Dovolite mi tedaj, da jaz tudi ne

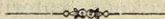
verujem, da ste kedaj kaj zdrave pameti imeli. Kajti dozdaš še o njej pri vas nisem ničesar videl

Nekokrat se je neko mršavo ščene hudo nasajalo na mimogredočega potnika. Ko pa na psička iz nad okna ročka vodé pelisne, je vse pesje korajže konec. Enaka se je godila tako nenadama pobitemu komiju. Kar utihnil je, nos pobesil in skozi okno osramočen gledal. In tako zamoreš v kozji rog pognati vsakega, kateri Boga taji: češ da še ga videl ni. Je pač marsikaj stvari in predmetov na svetu, ki so resnični, akeravno jih z očmi ne vidimo, z ušesi ne slišimo, z nosom ne ovohamo; niti s prstom ne ošlatamo. Tako na primer vsakdo dobro vé, da ima dušo, ki misli in poželuje — in vendar še lastne duše nihče ni videl in ne ovohal. Kdor bi lastno dušo tajil zato, ker še je videl ni, tega bi ljudje prištevali revčekom, katerim se je pamet zmešala. Duhovitega bitja ne gleda nobeno telesno oko, ampak duhovito bitje se zamore le spoznavati in sicer, zopet le od duhovitega bitja.

Taka je zastran božjega bitja. Že drobna knjižica priprosti katekizem veli: „Bog je čist duh; bitje, katero ima najpopolnejši um in naj boljšo voljo, telesa pa ne.“ Torej Boga tudi nihče ne pozna nego samo duhovita bitja. Ta edina ga spoznavajo n. p. Bog, angeli in pa človek. Se vé, da ne vsi enako popolno. Ljudje ga spoznavamo najmanjše, namreč, toliko, kolikor se nam Bog po svojih delih v naturi in po sv. veri razodeva. Angeli in svetniki ga gledajo iz lica v lice t. j. oni ga spoznavajo veliko popolniše od nas zemeljskih prebivalcev. Zelo popolno pozna le Bog sam sebe. Nek jezičen dohtar je sred mnogih gospodov in gospá zbadljivo zabavjal in nesramno prodajal svoje neverske kvante.

Zlasti je nadlegoval hišno gospo ter jej vero v Boga pačil in motil. Vendar vse jegove besede so bile zastonj. To ga naposled razžali in razsrdi. Razdražen vstane rekši: „se pač nisem nadejal, da bi v družbi toliko bistrournih ljudi jaz edini bil, kateri v Boga ne veruje.“ „O ne, mu poreče gospa, vi niste pri moji hiši edini, kateri v Boga ne veruje. Moja žrebeta, moje krave, psi in mačke so vam v tej reči zelo enake. Le to prednost imajo pred vami, da se s svojo nevero ne ponašajo in ne hvalijo.““

Naposled še pa ti hočem prav po slovenski povedati, kaj se reče: Boga ni. To se reče toliko, kakor: jaz sem pregrešen klatež, ki bi rad imel, da bi Boga ne bilo, ker se ga imam za kaj bati.

III. Poglavje.

„Po smrti ni ničesar več.“

Odgovor: po smrti ni ničesar več za pse, mačke, osle, koze, vrabce in za enake živali. Ali ti moj dragi, nisi kruto živinče, ti si človek. Razloček med obema je velik. Ti imaš dušo, katera misli, poželuje, preudarja in voli zelo svobodno ali to, kar je prav, ali pa to, kar ni prav; tvoja duša je neumrjoč duh. Živinče pa nima tvojej enake, duhovite duše. Zato pa tudi ne misli človeških misli, ne zna razločevati in ne svobodno voliti med pravim in nepravim — živinče umrje zelo in popolno. Kar človeka še le človeka dela, je vendar le duša, s pametjo

in prosto voljo nadarjena. Duša je namreč bitje, ki v človeku misli, ki mu pomaga spoznavati, kar je resničnega in ljubiti, kar je blagega. Po tem se zazločujemo od živine. Zato pa tudi hudo žalimo vsakega, kedar ga imamo za psa, kravo, osla ali bika itd. Kajti s takimi priimeni mu odrečemo človeško vrednost, častitost in dostojnost ter ga tako hudo žalimo.

Ako tedaj kdo reče: po smrti za mene ni ničesar več, tak človek pravi toliko, kakor da bi se reklo: jaz sem kar živinče, nič nisem boljši od psa ali mačke. Ali ne, tak človek mora reči jaz sem veliko revniši, kakor vse druge stvari. To pa zato, ker bi človek brez pameti v resnici bil vseh stvari na zemlji najbolj zapuščen, razorožen in reven. Pes hitreje teče, mirneje spi, bistreje vidi in izvrstneje voja, kakor človek. Lev se brani s mogočnimi tacami, konj s kopitom, vol z rogom. Ptica po zraku zbeži, riba po vodi splava, kača sovražnika s strupom zamori. Ali človek brez pameti je tudi brez orožja in obrambe. Mačkam, pesom, vrabljem itd., ni treba skrbeti za suknje ali črevlje a vendar je sleherno vedno po najnovejši živinski šegi oblečeno. Sploh, ako človek nebi imel duše, s pametjo in prosto voljo nadarjene — naj revnejši vseh stvari bi bil. Toda ravno, kar ga od živinčeta loči, to mu tudi vse drugo nadomestuje in ga dela kralja, gospoda in strahonja vsej zverjadi. Ako se pa vsemu rečenemu ukljub, vendar le kruti živini prištevaš in praviš, da umerješ ko pes in maček — slobodna ti steza. Če hočeš živinče biti, pa bodi. Le eno bi še ti svetoval, namreč: zapri ove knjižice in ne beri dalej. Kajti pisal sem jih za ljudi a ne za ofe ali opice v človeški obleki.

Kdor se pa za kaj boljšega ima, kakor so ne-

sramni ofi, ta pa naj pomisli, kako bi neki po svetu bilo ako bi vsi ljudje neumerjocost duše tajili. O dragi moj, tedaj bi pa hudo hudo bilo. Kedar ljudje v blato poživinstva teptajo svoje božjo prisposodbnost, tedaj se godi strahovita prememba. Kajti človek, ki namisli kot živinče poginoti, hoče kot živina živeti. On postane nevarna zver, katera je tem nevarniša, ker svoj bister um v dosego živinskih namenov zlorabi. In kedar bi vsi ljudje tako delati začeli, tedaj bi se svet spremenil v jamo razbojnikov. Kdor po smrti ničesar ne upa, ta ne more razumeti, čemu se tolik razloček dela med resnico in lažjo, med pravico in krivico, med čednostjo in zločinstvom. Tak človek ne ve, zakaj bi ne legal, zakaj bi ne kradel, zakaj bi ne ubijal, če mu pa laž, kraja alj uboj dobiček donaša. Tak človek ne umi, zakaj bi srcu ne dal, kar poželjivo oko zagleda. Le ena postava mu še velja: „glej, da te žandari ne pograbiijo.“ Takim ljudem o grehu, o vesti praviti, je prazna reč. Jim kra-
sti, hiše zažigati, ubijati ni greh, le zasačen in pri zločinstvu dobljen biti, to ni prav. Ako se le premeteno in previdno ukrade, pa nič ne dene, ako se veselo zapravi, kar so drugi težavno pripravili. Da so le na tem svetu beričem in žandarjem ušli, na onem svetu se ni ničesar bati. Vsaj razpade tat ali morivec po smrti v prah in pepel tako, kakor tisti, katerega je bil oropal ali zaklal. Po smrti ni ničesar več.

No, dragi prijatelj, kaj rečeš na to? Kaj ne, tak človek je nevaren? Zraven jega živeti ni več varno, huda zver je postal. Najboljše bi bilo, da bi ga takoj zaprli. Ovače te utegne še na tihem ubiti, s strupom zavdati, kajžo zažgati, ako si mu do kake sreče na poti, ali če si ga razžalil. Taka je. Ali kako bi še le bilo

ako bi vsi tako mislili in delali? kaj takega le misliti je že grozno.

In vendar bi jim moral prav dati, ako bi mrtvaška jama človeku resnično za vsem konec delala. Rad bi vedel, kako bi neki ti, kateri tudi praviš, da po smrti ni ničesar več, takim ljudem jezike vezal in jih strašne nauke pobijal? Praviš, da ni prihodnega življenja, tajiš in ne veruješ, da nas unkraj groba pričakuje ali huda kazen ali pa preobilo plačilo! Dobro, potem pa nevem, zakaj bi še človek pošteno in pravično živel? Zlasti ker vidimo vsaki den, kako se pravičnim huda godi, med tem ko se krivični življenja veselijo in ga uživajo. Potem so svetniki, kateri so nalašč ubogi postali, n. pr. sv. Alojzij, pravi bedaki bili, razbojniki in tolovaji pa se imajo modrijanom prištevati. Pravica in krivica ste besedi prazni in jalovi. Kdo bode za nji še kaj maral?

„Drevo spoznavajte po njegovem sadu!“ Tako uči zdrava pamet s sv. evangeljem vred (Luk. 6, 44.). Pomisli grozni sad in se prestraši nespametnega govorenja: po smrti ni ničesar več. Ne drzni se takih strahovitih besed nikoli več ziniti! Vsaj ti je zdaj znano, kaj da pomenijo!

Drevo se sploh sodi po njegovem sadu, drevo pa časih dobro kaže kakšnost tistih, kateri so ga sadili. Poslužimo se tega izreka! Pogledjmo, kdo da so tisti, kateri nam vedno godijo: ni Boga, ni večnega življenja, po smrti ni ničesar več. In tukaj se moramo prepričati, da tako govorijo le naj bolj nevredni iz med vseh ljudi — le smet človeštva take nauke trosi in pobira. — Ali poznaš — jaz ne — pridnega gospodarja, zvestega moža, čisto ženo, nedolžnega mladenča ali dekle, katero

bi tako govorilo? Stavim koliko hočeš, takega človeka mi ne moreš pokazati. Ponižni, pravični, čisti, ljubeznjivi, trezni in potrpežljivi ljudje tako nikoli ne govorijo! Le hudobnim gre ta posebna in žalostna prednost. Le hudobija streže po takih naukih ljudi motiti in pačiti.

Na dalej se pa oni grdi nauki tudi ne premejo katerega bodi človeka. Marveč človek mora poprej spriden in popačen biti, preden se ga lotijo. Poprej mora zabresti v grdobno, nepošteno in krivično življenje, katero ga sili pred pravičnim Bogom trepetati. Čutiti mora, da med zavržene ljudi spada. Zdaj še se le oni nauki človeka trdniše popremejo. Sam za njimi pohlepno lovi. Povsodi jih hitro pobere, kder le na nje naleti. Rad bi namreč tako nemirno vest utolažil in jeni sitni glas zadušil. In zdaj marljivo z jezikom seja, česar je spačeno srce natlačeno. Sebe in druge pači, moti in goljufa po svojih brezbožnih naukih, kakor da bi jih tako prisiliti hotel, da ga nebi za tolikega hudobneža imeli, kakoršen v resnici je — pred lastno vestjo in pa pred živim Bogom. Taji vse večno in nebeško življenje in misli, da ga bodo ljudje zdaj za Bog vedi kako bistroumnega in pametnega imeli ter hajdi ž njim potegnoli. Kajti v svoji neveri osamljen biti, tega neče, tega se boji. Misli se tem varnišega, čem več jih zapelja in na svojo stran zvabi. Iše si neko čudno večino nalogiti ter tako svojo razuzdanost, neporednost, krivičnost, nevero in zanikrnost zagovarjati.

Ako pa, dragi prijatelj, misliš, da je tem nevernežem in tajilcem večnega življenja prava resnica, tedaj se gotovo motiš. Ne veruj, da so tega sami prepričani, kar drugim lažejo. Jihove besede so prazne. Le opazuj kedaj takega nevernika — na smrtni postelji. O tedaj bo vse

drugače govoril. Morebiti pa je poprej, ko se je vlegel, katekizem v rokah imel, morebiti je sv. pismo ali djanje svetnikov prebiral? Kaj še, o tem ni bilo ne duha ne sluha. Kar ga je hipoma spremenilo, druga ni kakor to, da se je zdaj približal večni resnici in pravici, katera ga ravno namerjava — soditi. To je in druga nič. Nečiste strasti se v sramoten pobeg spustijo, kedar strahovita svetloba resnice božje zasije. Siloma zadušena vest se strašno prebuja in se mogočno glasi. — Zdaj ne zaničuje več duhovnika. Zdaj omolknejo vse jegove smešne in zbadljive besede o molitvi, o spovedi, o sv. obhajilu. Nauki o nebesih in peklu mu niso več prazne kvante, deci in starim babam strašilo.

Kdor se zoper lažnjive nauke zaganje in piše, ta ni sam. Ne, ž njim je ves svet, vsi narodi. Vsa ljudstva, katera so kedaj pod milim nebom živela, jih od nekedaj enoglasno obsojujejo in zametujejo. Nikoli ni bilo, ga ni, in ga tudi ne bode ljudstva, pri katerem bi vere v prihodno življenje najti ne bilo. Poglejmo na njive rajnih, na tiha pokopališa! Kako glasno in jasno nas uče vere v prihodno življenje! Povsodi namreč in vselej se daja rajnim dostojna čast. Zlasti pa povsodi za nje molijo in dajo moliti: za očeta, za mater, otroke, prijatelje in znance, katere je smrt pred nami pobrala. Zakaj to, čemu ta navada? če ne zato, ker je ljudem v srce zapisan čut prihodnje neumrlosti? Nihče jim ga popolno ne zamore izbrisati ali zatreti. Ljudje na zemlji čutimo, da je smrt le tesen prag, kratek most v drugo — v večno življenje.

„Zakaj se jočete“, tako je kristjansk mož umirajé svoji ženi in otrokom rekel, „ne jokajte ne, cni del mene, kateri vas ljubi, ne umèrje nikoli. Le kratek

čas se ločimo, ne delajte mi te ločitve pretežke! Čutim, da zapustim zemljo, ne pa življenja“.

Dragi moj, to je glas mirne vesti. Tako zveni sladki in tolažljivi glas resnice. Enako vелеva tudi naša sv. keršanska vera. Ona uči, da je zdajni čas le kratek čas poskušnje. Kdor Bogu zvest in stanoviten ostane do konca, ta prejme svitlo krono večnega življenja. Bog sam nas opominja in nam pomaga, da si s krepostnim življenjem sveta nebesa služimo. Torej se pa tudi pridni Kristjan blede smrti ne ustraši. Marveč jo kot zaželjeno prijateljico pozdravlja, katera ga iz doline solz in dela ljubo privaja v hišo Gospodovo, v dom nebeškega Očeta. Onda se obilo žanje in uživa, kar se je poprej marljivo sejalo.

Poberite se tedaj od nas. in zapustite lepo slovensko deželo, nauki krivi, nauki brez tolažbe! Izginite laži, katere nam po sili motite in kalite veselo upanje v večno življenje. Poberite se od nas, drzne kvante, ki človeka živinite, ki mu človeško častitljivost žalite in podirate vse, kar je na svetu dobrega, čednostnega in blagega in tolažljivega. Poberite se od nas grozovite zmote, ki solznati revšini in potlačeni nedolžnosti druga ne podajate kakor — strahovit obup. Človeška vest, človeško srce vas zametuje z naj pravičnim zaničevanjem.

IV. Poglavlje.

Po svetu je vse polno nereda, krivic in hudobij,
Bog se za nas ne zmeni več, kakor jaz za
lanski sneg.

Odgovor: „Ali pa tudi sam veruješ, kar praviš? No, ne zameri, meni se vsaj močno tako dozdeva, da ti pri tvojih besedah ni prav resnica. Kar namreč praviš, ima tako hude lastnosti, da ne pride lahko človeku iz ust, ako ni pri srci — hudo bolan. Ne zanašaj se preveč na sebe! Strasti pomešajo možgane časih hujše, kakor žgana voda. Od strasti pijan človek goveri neumniši od vsakega drugega pijanca.

Da marsikdo pravi: „Bog na mene ne misli nič, in ne skrbi nič“, to ima svoj močan ali varno zakrit uzrok. Globoko tiči v popačenem srci! To bi rado grešilo a zraven prav židane volje bilo. V ta namen si prizadeva sitni strah pred lastno vestjo zadušiti ter grozeči grivengi ali kesanju pot zapreti. In zato se hoče človek pred Bogom nekako skriti. Po sili si v glavo zabija: „Bog ne gleda za menoj, jemu ni mar, kaj delam“. Praviš, da se Bog ne briga za svet. Kdo pa tedaj? Nihče? Slepa sreča, goli namerek vlada in strahuje svet? Smešno, kaj pa je to? Rečeš: „nevem“. Jaz tudi skoro drugače reči ne morem, kakor da je tvoj namerek tisto, kar slovenski strah. Po robih ga nič ni, po sredi pa je votel. Vse govorenje o slepi sreči ali nesreči, o brezpametnem namerku je toliko, kakor prazno slamo mlatiti, je domišljena šema ali taterman. Izmislili so si ga neverniki ter ga postavili na stol, kder za verne Kristjane previdnost božja sedi. Tvoj

namerek, tvoja slepa sreča ali nesreča ne more sveta vladovati, ker je golo nič, jalova domišljija. Edini živi Bog, stvarnik nebes in zemlje je, ki vlada celi svet, jegovo očetovo oko gleda na vse, jegova brezkončna previdnost bedi in skrbi za vse. Tisti Bog, brez čegar vedenja še lasek raz tvoje glave ne pade, vodi in skrbi za svitle raje nebeških kerubinov in serafinov.

Ne misli pa, da mu to dela veliko posla, skrbi in težav. Brez težkoče in truda je svet stvaril, brez truda in težav ga tudi vlada. Marsikdo mi poreče: „dobro! vendar to mi nikakor v glavo ne gre, da bi Bog na vsako stvarico posebno mislil ter za njo skrbel: postavim: za miši, zajce, zebe, kače, pajke, grile itd. To se ne spodobi“. Dragi moj, ne sodiš prav! Ali ni Bog, kateri je tudi ove borne stvarice stvaril in jim dal, da živijo? Če pa to, tedaj se mu tudi spodobi, da mu je mar za nje, katerim je življenje dal. Zelo smešno in abotno pa bi bilo misliti in bati, da se kde Bog take nam ljudem nezapopadljive in strahovito velike skrbi ne naveliča. Tako govore le neverniki ali pa nevedniki. Bog je popolno bitje, ki vse vé in vidi, vlada in skrbi za vse, brez naveličanja in utrujenja. Bodi miren, ne boj se! Bog tudi za tebe, ki to bereš, dobro vé in neprestano skrbi. Tvoj Bog in stvarnik te ne pozabi. Le spoznavaj ga rad po njegovih dobrotah! Ljubi ga pristrčno, služi mu zvesto, da kedaj pred njegovo lice prideš in ga uživaš kot svoje največje plačilo.

Ali ravno to je, česar veliko ljudi ne veruje. Pravijo tako-le: „Ako bi resnično Bog kedaj na ta revni svet pogledal, bi ne bilo po njem toliko nereda in krivic, toliko nesreče, trpljenja in britkosti. Čemu živi toliko nepotrebnih in zelo škodljivih stvari? Zakaj je

toliko siromaštva in revšine? Ta se pri tolsti pečenki masti vsak petek in svetek, drug pa nima, da bi soli kupil. Oni vedno raja zdrav in vesel, tega pa še nikoli ni bilo iz bolestne postelje! Kedar je suša, deža ni, in kedar bi radi lepo vreme imeli, pa noč in den iz oblakov lije, kakor da bi ročko na robe obrnol. Po zimi je mrzlo, da časih bukve po logih pokajo, po letu pa same vročine ne vemo, kamo bi se djali. Sploh na zemlji je povsodi na robe svet“. Kedar te slišim take žalostne litanije goditi, se mi dozdeva, da bi naj bolje bilo, ako se za nekoliko tednov na stol božji usedeš. Ti bi vendar vse boljše napravil! Ali kaj še! zdaj še le bi se vse prav zmešalo. Preden bi pol ure minolo, bi nebo in zemlja v neredu propadla, iz katerega bi jima le vsemogočni Bog sopet pomagati zamogel.

O ne predrzni se nad neskončno modrega Boga! ne pozabi, da si slaba stvar. Ne reci prenaglo, ta ali una stvar je brezkoristna, ker še ne veš, čemu da je. Ne imej te ali une stvarice kmalu za hudobno, ker še jenih dobrih lastnosti ne poznaš. Le modro in pre-mišljeno! Vsaka stvar je za nekaj, drugače je premodri Bog gotovo nebi bil stvaril. Da nam to vselej jasno ni, še nam ne daje pravice, da bi se s stvarnikom kregali.

Boštjanov Brčko ni znal brati. Presedale so mu vse tiskarije razun kolender ali pratik, ki imajo rdeče in žolte svetnike. Nekokrat prinese nekdo v Boštjanovo hišo snopič „Življenja svetnikov“, katero je vrlo društvo sv. Mohorja izdalo. Za voljo lepih podob vzeme tudi Breko snažne knjige v svoje paklave roke. Ko podobe pregleda, začne z glavo kimati in se kislo držati. „Kaj ti je Breko?“ ga vprašajo. Nevoljen požene knjige na orehovo mizo in pravi: „Tote bukve niso za nič, zakaj

je po njih vse zmešano in prepreženo, kakor pri starih štrnjah. Črke in vrste bi imele vse enako visoke in široke biti, tu pa so nekatere dolge in drobne, druge pa male in debele; te so okrogle kakor golobinja jajca, one pa roglaste kakor v kuhinji matrne starè burkle“. Vsi so se mu začeli na glas smeјati. Rekli mu so: „Breko pomiri se, ti tega ne razumiš! Vse je prav tako, kakor je tiskano, in ko bi vse črke enake bile, bi se tudi brati ne dalo“.

Taki Boštjanovi Breki smo pa vsi tedaj, kedar se drznemo božje naredbe in dela graјati.

Vesolen svet je podoben velikanskim in častitljivim knjigam. Stoletja, ki so pretekla so jim brezštevilne strani. Posamezne vrste so leta., in mesto črk so jim brezštevilne stvari, počenši od angela in človeka do drobne slamice in peščenega zrnca. Vsaka črka ima svoj prostor. Bog sam jej ga je odločil.

Zdaj še le zamorem primerno odgovoriti na tvoje prašanje. Tožiš, da je na zemlji toliko nepopolnosti, težav, sitnob, siromaštva, bolezni in drugega trpljenja! Praviš, „zakaj niso vse stvari enako popolne, čemu med njimi tolike različnosti in napačnosti. Še smrt je neporedna. Temu vzame edino dete, zraven pa pozabi na sivega starčeka, kateri komaj rešilne ure čaka. Tu pobere vrlega poštenjaka, pridno ženo, pri tatu in lajdri pa mimo gre“. In tako dalje, brez konca in kraja.

Odgovorim ti kratko in določno: vse to je storila, naredila ali vsaj pripustila božjega bitja neskončna modrost, previdnost in — dobrotljivost. Le zvesto se zanašaj na njo. Veruj mi, vse je prav storjeno, kar je od Boga uredjeno, akoravno ti to zdaj še ni vse umevno in jasno.

Pomisli pa še sledeče: Med poštenjaki velja, da o kaki stvari le tistemu odločna beseda gre, kateri ovo stvar dobro, popolno pozna, od zunaj in od znotraj, od konca do kraja, od luščine do jedra. Ali kde je tisti človek, tista stvar, katerej bi popolno znani bili vsi skrivnostni sklepi in večni nameni božjega stvarnika?

Zlasti pa je tolikega ogromnega spoznavanja potreba, ako se boče soditi o tem, kako na tem svetu Bog s človekom ravna. Ta namreč ni mrtvo kamenje, ni nečutljiva stvar, ni kruto živinče, ampak on je duhovita stvar. Človek je živ prstan ali živa verižica, ki telesno z duhovitim veže, živalsko z angeljskim druží. Sicer za nekaj časa po zemlji hodi a po svojem svobodnem duhu sega — v večnost. Torej pa tudi še le večnost razkrije in pojasni vse sklepe božje zastran človeka. Še le unkraj groba nam bode popolno umevno, zakaj da je ljubi Bog pripustil toliko nereda, greha, krivic, trpljenja in težav. Ondi bo razvidno, zakaj se je ta v mehki postelji bogatina rodil, uni pa na borni slamici uboštva prve svoje solze točil. Prepričali se bomo, da se je vse tako zgodilo po božji pravičnosti in ljubezni. Občudovali bomo božjo pravičnost, ker je hudobnežu s posvetnim blagom in srečo plačala to, kar je še dobrega storil, videvša, da ga bo na onem svetu morala vekomaj — kaznovati. Veselili se pa bomo božje ljubezni, katera nam je na tem svetu nekoliko križev naložila, da se nebi prevzeli, v nečimernost zaljubili in — pogubili.

Da, dragi moj, bližnja večnost, bode pojasnila vse, kar se še zdaj temno in neumevno dozdeva. Tedaj bode marsikateri, ki zdaj sladnostno živi, vekomaj preklinjal bogastvo, lepoto telesa in nečimernosti sveta. In sopet

marsikateri, ki zdaj veliko trpi, bode Boga hvalil in se vekomaj radoval, da je na zemlji imel kaj prestati in pretrpeti.

Ne drzni se tedaj kmalu nad božjimi naredbami godrnjati! Bodi prepričan, da je vse dobro narejeno, kar je od Boga storjeno ali pripušeno.

Morebiti si že kaj slišal o Slomšekovih „Drobtincah“. No, ove Drobtince so leta 1848. Slovencem podale neko basen, katera uči, kako nespametno in abotno časih človek o premodrih božjih naredbah sodi. Bil je namreč svoje dni nek kmet, poletno solnce je hudo pripekalo, blizo pa je stal košat hrast. Ni čuda, da ga njegova senca k počitku zvabi. Ali tukaj zajde v svojo staro navado, začne se z Bogom kregati in božje naredbe drzno grajati. Reče sam pri sebi:

„Al' ni to škoda večna!

Tak hrast, o zmota res nesrečna,

Ki lahko zide nosil bi cerkvene,

In zdaj pod listjem sem ter tje

Le kak želodčič vidi se. —

Pa vsaj ne smeš resnice govoriti,

Če nečeš kmalu v sitne tožbe priti.

Al' v uho vsak'mu bodi tu rečeno:

Drugač' od mene to bi bilo narejeno!

Narobe ravn'! Tu buča*) naj visi!

Izreče, zdehne in zaspi.

K nesreči močen zdaj vihar ustane,

Hrast se šibi, en želod odleti,

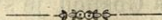
In tresk! senjača v obraz zaskli.

„O Bog pomaj!“ iz spanja vstrašen plane,

„Alj to boli!“ in prime se za žlak:

*) Tikva.

„Kaj mislil sem neumen jaz bedak!
Ko bi po moji misli buča bila,
Gorjé! vso glavo bi mi b'la razbila.
Odpust' mi Bog! in večna tebi hvala!
Modrost je tvoja vse prav dobro naravnala.“

V. Poglavje.

Vera je le za ženske.

Odgovor: Zakaj bi pa tudi za možke ne bila?

Naša vera je, ali resnična, ali lažnjiva. Če je resnična, tedaj je gotovo tudi dobra za možke. Če pa je lažnjiva, tedaj ni za nobenega človeka. Laž nikomur ni dobra.

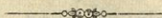
Ali naša vera je sad božje, večne resnice, zraven pa za ženski spol naj boljša in naj koristniša, ter ravno po tistih uzrokih tudi za možke potrebna. Kakor žene, imajo tudi možki vsak svoje slabosti, strasti in dušne rane; časih še veliko hudobniše in nevarniše, kakor ženske. Teh možki tudi ne morejo ozdraviti in premagati drugače, kakor če se marljivo poslužijo pomočkov, ki jih sv. vera ljudem pripravlja in deliva.

Na dalje teži oboji spol butara težkih dolžnosti n. pr. dolžnosti do Boga, do sv. Cerkve, do države ali dežele; dolžnosti do bližnjega in do sam sebe. Možki molijo z ženami vred ravno tistega Boga in Gospoda. Vsi so mu služiti dolžni.

Tudi možke uživilja duhovito bitje, po božji podobi ustvarjena neumerjoča duša, katero imajo rešiti in ve-

komaj zveličati. Zato morajo dobro skrbeti, da ovo častitljivo podobo božjo grdih grehov osnažijo, z milostjo božjo ozaljšajo in z dobrimi djanji nakinčijo. Ne samo ženskam, tudi možkim velja pekl uiti in v nebesa priti. Vsi pojdemo kedaj na sodbo. Bleda smrt ne lovi samo po ženskah, ona grabi tudi možke, vsi se imamo na njo pripravljati. Kristus Gospod je svojo kri prelil za vse ljudi, jegovi nauki in zapovedi veljajo obojemu spolu.

Vera tedaj ni samo za ženske, ona je za oboji spol, za vse ljudi. In če že hočeš kak razloček imeti, pa vedi, da je sv. vera možkim še veliko bolj potrebna posebno — mladim.

VI. Poglavlje.

Pošteno živeti — in dosti je.

Odgovor: Zadosti je, da te žandari ne pograbiijo ali rabeljni ne obesijo. Ni pa zadosti da v nebesa prideš. Zadosti je pred ljudmi, a ni zadosti pred Bogom, tvojim sodnikom. Dragi moj! ne zameri, ako ti naravnost povem, da se mi tvoja vera „poštenega moža“ nič ne dopade. Preveč uzrokov mi priča in govori zoper njo. Hočem ti nekatere navesti. Mogoče, da potem razvidiš, kako je vera „poštenega moža“ podobna lesičjim rokavicam brez prstov, ki se na vsako roko nateknoti dajo. —

Tako bi postavim, razuzdanega mladenča prašavši, ali se med poštenjake šteje ali ne, že s samim prašanjem razžalil. Bržej ko ne bi se ti ostro

pogrozil rekši: „Kaj? jaz bi poštenjak ne bil, ker mladih let sladkosti uživam? Tega bi hotel videti, ki bi si kaj takega trditi upal. Na mah ga ženem pred sodnijo ali mu pa rebra preštejem!“ Prašaj lakomnega trgovca, ki zavreto mast za laško olje prodaja. Obrni se do krčmarjev, ki vodo v vino spreminjajo. Nagovori težaka ali delalca, ki za drago dnino komaj polovico stori. Ali prašaj obrtnika, kateri se na zlati čas izgovarja ter svoje delalce delati sili tudi po nedeljah in praznikih! Prašaj te ljudi, ali se poštenim ljudem prištevajo ali ne? Mislim, da ne bode nobeden dolgo odlagal odgovoriti. Slehern bo kmalu djal: „jaz sem pošten človek. Nihče mi nima ničesar očitati! Vsak išče svoj dobiček in gleda, kako bi si kaj pripravil“.

Enakih odgovorov utegneš nabrati, ako še poprašaj kakega zapravljevca, starega skopina ali smradljivega pijanca. Vsak bo resnil, da je zelo poštena duša. In že prav veliko bi bilo, ako bi se ta ali uni nekoliko izgovarjal in zagovarjal gledé svojih poglavitih in očitnih strasti in neporednosti.

Glej, dragi moj, to so tedaj sami poštenjaki! Se vé, da vsak ne po božji, ampak po svoji lastni razsodbi. Po tem takem bi se imel med poštenjake šteti, akoravno je morebiti prav razuzdan samopašnik, črn goljuf, grd pijanec, trd skopin, lehkomisljen zapravljevec. Vsaj svojo last zapravlja, vsaj ga še nihče pri kraji ni dobil, vsaj ga še kot razbojnika niso prejeli.

No, to ti je čudna vera „poštenega moža!“ Ker se še po ječah ni potepal niti na toženskih klopih posedaval — je že zadosti, da kedaj pred Bogom srečno sodbo prestopi. Tedaj še tudi na božji sodbi treba ne bo, da bi se na njegovo srce gledalo, zadosti bo, ako

se sodnijski zapisniki ali protokoli preiščejo. Čegar imé ni zapisano med obsojenci, ta pojde v nebeško kraljestvo. Morebiti si že nevoljen ter praviš, da take vere nečeš. Veliš: „jaz si poštenega človeka zelo drugače mislim. Po mojih mislih velja za poštenega človeka le tisti, kateri vse svoje dolžnosti zvesto dopolnuje, ki tedaj dobro stori, hudo pa zametuje“.

Ali dragi moj, ravno to je tisto, česar nihče ne premore — brez strahu božjega — brez vere! Nihče ne more vtajiti, da nebi človek imel nekako strahovito močno nagnjenje do hudega. Naše srce je hudo ranjeno. Je, kakor da bi se mu neprenehama mrzelo do vseh čednosti. Velikokrat storimo hudo, akoravno nasprotno dobro lepo poznamo. Vsak ima več ali menj grešnih željá, in mnogovrstnih, časih hudo silovitih strasti. Sicer nas svet opominja in lastna telesna korist svetuje, da bi se jim v bran postavili, da bi jih skušali zatirati, slabeti — in v nasprotne čednosti spremeniti. Vendar da človek ovo sveto dolžnost resnično in vselej stori, mu časih zmenjka potrebnih moči — on je preslab. Tako na primer časih vsa moč vesti opeša, kedar po človeškem srci razsaja siloviti duh — nečistosti. Drzen tat, krivičen skopin, navajen pijanec ne mara ne za svojo vest, ne za dobro imé, ne za zlato zdravje, še menj pa za tvojo vero „poštenega moža“. Vse ove ograje so slabše kakor tenka pajčina, kedar silne strasti in pregrešne želje nad človeško srce prilomastijo. Treba je boljših mej in zdatniših pomočkov. Teh pa drugod ne najdeš, kakor le pri — križanem Gospodu. Ali o tem še besedice slišati nečeš. O njem v tvoji veri „poštenega moža“ nikder ni duha ne sluha.

Drugi pravijo: „omika ali izobraženost človeške

pameti bode ljudi npravno prerodila in posvetila. To se reče: „Kedar bodo ljudje, zlasti na kmetih bolj podučeni in več šolani, tedaj bo vse surovosti, ničvrednosti in nepoštenosti konec. Nove šole bodo rodile same poštenjake. Kar je do zdaj sv. vera in Cerkev božja za pošteno življenje narodov storila, to bode nova šola veliko boljše nadomestila, kajti bolj kakor je človek učen in izobražen, tem bolj pridno in pošteno se bo obnašal“. Tako govorijo nepremišljeni hvalileci šole in omike — brez vere. Rečem, da so nepremišljeni hvalileci, ker ne pomislijo niti vsakdajne niti stotinletne skušnje. Ta namreč neusmiljeno podira, kar oni s svojimi praznimi besedami stavijo. Skušnja uči, da so ljudje brez vere tem hudobniši in nevarniši, čem bolj so učeni, omikani in prebrisani. Mogočni Rimljani in slavnoznani Grki so bili naj bolj popačeni tedaj, kedar so bili do vrha svoje omike dospeli. In o naših šolah je nek imeniten poslanec v štajarskem zboru očitno rekel: „Naše šole nas stanejo od leta do leta veliko veliko denarjev, a mladina prihaja od dné do dné bolj nepokorna, surova, neotesana in razuzdana“. Vkljub hvalisani omiki in napredku napredujemo v številu in drznosti in grozovitosti hudodelnikov. Državne ječe se polnijo vedno bolj, poštenost in zaupnost pešate, zločinstva, tatvine, ropi in umori se množijo.

Ali iz tega ni jasno, da so človeška pamet, razum in prebrisanost brez vere preslabe za srečno vojsko zoper silne strasti človeškega srca?

Omika in prebrisanost brez vere še človeka tem nevarnišega delate. Kajti zdaj zamore svoje hudobije uganjati veliko bolj premišljeno, zvito in bistrourmno. Tak človek se vé tem opazniši žandarjev ogibati in

človeški pravici izvijati. Nihče se ne more na njega dobro zanesti, ako mu nima policajev za hrbtom nastaviti. Sploh omika in učenost brez vere zajdete, pamet in vest pa brez nje opešate v vojski zoper človeške strasti. Tukaj mora sv. vera priti na pomoč. In zdaj se zamore nanositi zadosti močen jéz zoper navale pregrešnih željá. Le s pomočjo vere v živega Boga zmaga naša vest in pamet. Brez nje propadate obedve.

Iz rečenega pa sledi, da tisti, kateri pravi, da tudi brez vere na Boga zvesto opravlja vse svoje dolžnosti, ali nesrečno sam sebe moti in slepi ali pa — kosmato laže.

Rečenim besedam še hočem nekaj dostaviti. Nečem ti ugovarjati! Dodajam, da zvesto spolnuješ vse dolžnosti, tiste namreč, katere imaš kakor državljan, oče, mož, gospodar, prijatelj itd. In vendar ti rečem, da še to ni zadosti.

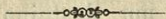
No, zakaj pa ne? Zato, ker je še druga vrsta dolžnosti, katerih kot pametna stvar nikakor zanemarjati ne smeš. Imaš namreč v nebesih svojega Boga in Gospoda. Kot misleča stvar veš za njega. Ta te je stvaril, on te hrani, on te modro vodi, neprenehoma vabi in kliče k sebi v nebesa. Tega Gospoda si dolžen spoznavati, mu služiti. Tote dolžnosti so enako resnične, bistvene, potrebne in ostre, kakor so dolžnosti do sam sebe in do bližnjega. Dolžnosti do bližnjega utegnejo za tebe časih prenehati. Postavim, ako bi od ljudi v pušavo pobegnol. Vendar dolžnosti do Boga se ne pretrgajo nikoli in nikdar. Vselej in povsod si jim ustreči dolžen. In zato trdim, da še ni zadosti, ako vse druge dolžnosti zvesto opravljaš, če pa naj imenitnejše zanemarijaš.

Bil je svoje dni bogat mož. Imel je veliko posestva, prebival je v zidani hiši — in rad se je gladil po svoji dolgi kozličkovi bradi. Vsak den je imel ž njo več opraviti, kakor z ljubim Bogom. Za tega ni maral. Nekega dne ga obiše jegov starejši brat. Bil je duhovniškega stanu. Naposled sta se pogovarjala tudi zastran vere. Postala sta precej glasna. Skoro bi se bila do hudega skregala. Duhovnik je namreč rekel: ti si trd nehvaležnik. Hišni gospodar mu pa zavrne: „to ni res, jaz vse storim, kar je prav, nihče mi ne more ničesar očitati. Dolžen tudi nisem. Zakaj me imaš za nehvaležnika? „Zato mu poreče brat! ker si na Boga zelo — pozabil. In vendar ti je ljubi Bog toliko dobrot podaril. Vse kar si in gleštaš, vse je nezaslužen dar jegove roke: življenje, zdravje in premoženje, tvoj učen blagoslov in sreča. Brez jegove milosti tega vsega nebi imel. Še en samkrat ne moreš dehnati ako se Bogu ne poljubi. Ti pa tega nikoli ne pomisliš, nikdar se mu dostojno ne zahvaluješ. Ne moliš, ne zahajaš v cerkev, se ne spoveduješ, nikoli ne stopiš k mizi božji! Ne gledaš na otroke, ne maraš za družino, ali tudi kaj Bogu služijo ali ne tako se Bogu zahvaluješ za toliko dobrot? Zelo resnično se bojim, da ti nebi Bog vsega pobral — bojim se, da božji blagoslov hiše zopet ne zapusti

Kar je tukaj brat bratu očital, bi se zamoglo še marsikateremu iz med zdajnih ljudi povedati. O koliko jih je, ki obilo božjih dobrot uživa, a hvaležnega srca nikoli v nebesa ne pogleda! Še glave si belijo in tuhtajo ugovore zoper Boga in jegovo sv. vero. Hudo se jim mrzi do vsega, kar vero zagovarja. Lagodno pobirajo vse, kar veri nasprotuje. Vse jim je po volji kar božji sov-

ražniki porekó. Kar pa Bogu v čast služi, to grdo zasmejujejo in zaničujejo. Ne molijo, ne zahajajo v cerkev, spovod zametujejo, sv. obhajila še poznati nečejo, besede božje ne poslušajo. Še norca se delajo iz ljudi, kateri jo čislajo. Zraven pa britko in zbadljivo zasramujejo pobožne ljudi. Zato velja o njih, kar je Sin božji o Farizejih djal: „sami ne pojdejo v nebesa, a tudi drugim vstopiti branijo.“ In ti ljudje se drznejo trditi, kako zvesto da dopolnujejo vse svoje dolžnosti!?

Dragi moj ako zdaj čutiš, da si takim ljudem le za pičico podoben, te prednadležno prosim, odloži brž takošne spake! Prav in hvale vredno je, da si prizadevaš vse svoje dolžnosti zvesto dopolnovati. Toda bodi moder! Priskrbi si tudi potrebnih pomočkov. Priloži svoji nježni vesti in izobraženi pameti še živo vero v Boga in v tistega, katerega je Bog poslal, Jezusa Kristusa!

VII. Poglavje.

Svojega bližnjega ljubiti, mu dobro storiti, to je
vsa moja vera — za več ne maram.

Odgovor. Bližnjega ljubiti, mu dobro storiti je zelo prav in hvale vredno. Takisto uči in vernim živo nalaga naša sv. vera. Dolžnost bližnjega ljubiti, stavi ona v naj bližnjo dotiko do naj večje zapovedi vsega kristjanstva, do zapovedi, katera nam velevala Boga ljubiti. Gospod Jezus Kristus uči: „ljubi Gospoda svojega Boga, iz celega svojega srca, iz cele svoje duše in iz

vseh svojih misli. Ta je naj veči in prva zapoved. Druga pa je tej enaka: ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe“.

Tako je Gospod govoril. Je pa tudi nekoliko besedi dostavil, katerih mi ne smeš v nemar pustiti. Dostavil je rekoč: „v tema dvema zapovedima je zapopadena vsa postava in preroki“. Ali ravno zoper ta važni dostavek Gospodov se pregrešiš, kedar praviš, da kar bližnjega ljubiš, za vse drugo pa ne maraš. Zanemarjaš in zametuješ naj večo in — prvo zapoved, ki je drugej trdna podlaga in redilna korenina. Brez prve zapovedi namreč druga medli in se takoj vsuši. Da drobna ptica leta, mora imeti dvoje perôt, in da človek raven hodi, mu je potreba dvoje nog. Enaka je z nami, ako hočemo svoj cil na zemlji doseči in kedaj veselo v nebesa priti. Moramo obedve zapovedi izpolnovati, treba je da ljubimo Boga in bližnjega.

Sploh pa ljudje bližnjega prav slabo ljubijo, kedar ljubezen do Boga v nemar pušajo. To nam popričuje ves svet že više 18stolet. Le Kristjani, kateri imajo živo ljubezen do Boga, ljubijo tudi svoje bližnje resnično, djanski, iz čistega srca in pa — stanovitno!

Kdo pa je ljudem naj bolj pomagal, kedar se jim je naj hujše, naj revniše godilo, postavim: za kolere, pomora in drugih bolezni in rev? Odgovorimo: svetniki! In kdo so bili svetniki? Ljudje, možki in ženske, čijih srce je prečiste ljubezni božje gorelo. Iz med tisoč svetih dobrotnikov ljudi ti hočem le nekatere navesti. Sv. Vincencij je bil ubogih francozkih starišev sin! Bil je poznej ubog mešnik svoje žive dni. A vendar je storil ljudem več dobrega, kakor vsi tedajšni bogatini in velikaši. Da, še zdaj, ko je že 300 let

preteklo in ko že zdavnej Jezusa v nebesih gleda, deliva ta svetnik več dobrot, kakor vsi širokoustni frajmavrarji. Ustanovil je namreč dva človekoljubna reda ali prav za prav dve milosrčni družbi. Enemu se veli: društvo sv. Vincencija. H drugem pa spadajo slovite: usmilene sestre. In glej zdaj je više 300,000 društev sv. Vincencija. Jihovi društveniki si prizadevajo ubogim in revnim pomagati, tolažiti in njihovo žalostno stanje izboljšati. Po hramih in hišah poskrite, pozabljene in zanemarjene, in bolene poišejo in jim postrežejo. Zanemarjene fante pobirajo ter jih v varne zavode spravljajo, da jim pomagajo na duši in telesu. Usmilijo se ubogih zapuštenih deklic ter jih po šolskih sestrah dajo za časno in večno srečo izrežati. In kaj bi še o usmiljenih sestrah, o teh milostljivih angeljih v človeški podobi, rekel in pisal!

Gotovo ste v vaši hiši že imeli bolenika; morebiti reveža, ki je dolgo in hudo trpeti moral, preden ga je zaželjena smrt odrešila. O kako ste se ga vsi navolili! Koliko ste trpeli zraven njega zavolj postrežbe — snaženja, nemira in bedenja! Velikokrat ste bili zelo nevoljni, morebiti ste zelo — preklinjali. Morebiti si ravno ti rekel, da nebi šel bolenikom za strežca, ko bi košaro srebra in zlata dobil! Zdaj pa si misli, da ravno zdaj bolenikom — ne enemu, ampak velikemu številu, po špitalih ali bolenišnicah, čudovito milo, potrpežljivo in ljubeznivo streže noč in den več kakor 100,000 usmiljenih sester sv. Vincencija. O in koliko 1000 jih je že pri tej žrtvovalni službi umrlo. Skušnja uči, da ova nedolžna jagnjeta večjidel prerana smrt pobere. In v tak zdravju in življenju nevaren stan ne vstopijo mlade device — zavolj svetnega veselja,

denarja in plačila. Zraven bornega jesti in še borniše obleke, ne terjajo in ne dobijo ničesar. Svet jim nima ničesar primernega niti ponujati niti dati. Zdaj pa dragi moj, zdaj si misli, ali bi katero mlado dekle vstopilo v ta stan? ali bi katera usmilena sestra zamogla toliko storiti in trpeti? ali bi mogoče bilo da bi sv. Vincencij kaj takega ustanovil — brez goreče ljubezni in vere do Boga? Ne, to bi mu ne bilo mogoče. Bližnjega tako izvrstno in žrtvovalno ne moremo ljubiti, ako ne ljubimo Boga črez vse, bližnjega pa zavolj Boga.

Leta 1866. so nam grabljivi Prajzi zraven nesrečne vojske še hudo kolero v cesarstvo zatepli. V neki vesi na Slovenskem je poleg drugih za kolero zbolela neka žena, mati peterih večjidel že doraslih otrok. Imela je dokaj premoženja, pohištva in družine. Misliti je bilo, da bode bolena žena gotovo našla potrebne postrežbe. Ali temu ni bilo tako. Kajti hitro, ko so domači zvedeli, da je gospodinja za kolero zbolela — je vse iz hiše pobegnolo. Oferi, dekla, mož in otroci, še lastna edina hčer je mater zapustila velikega strahu, da se nebi strahovite kolere nalezla. Uboga žena je bila zapušena od vseh, še po duhovnega jej nihče ni hotel iti. Kedar se te nezgode spominjam, mi pridejo vselej na misel katoliški duhovni, menihi, usmilene sestre, svetniki in svetnice božje, ki v takih silah ljudi niso zapustili, ampak za blagor bližnjega vse, mnogokrat lastno življenje z veseljem darovali. Tako je na primer storil ob času strahovitega pomora ali črne smrti sv. Rok, sv. Alojzij, sv. Karol Baromejski in drugi. Ta sveti nadškof je l. 1569. s svojimi duhovniki srčno ostal v Milanu med ubogim ljudstvom, kedar je grozni pomor razsajal. Vsi bogati in premožni so pobegnoli, zdravniki in apotekarji

so iz mesta potegnili. Pomor in glad sta više 20,000 ljudi pokončala. Revšina in sila je bila nepopisljiva. Ali sv. Karol je ostal; razdal in prodal je vse, kar je imel, še lastno posteljo. Pomagal je ubogim ljudem, kolikor je zamogel na duši in na telesu. Lačne je sitil, nage oblačil, obnemogle snažil, umirajoče tolažil, dokler se ni Bog revnega ljudstva usmilil in mesta strahovite šibe rešil. Kdo je dal sv. Baromeju in jegovim duhovnikom toliko moč in pogumnost? Kdo je v srcih onih svetnikov tolik ogenj ljubezni do bližnjega prižgal? Nihče drugi, kakor — trdna vera v Boga. Iz tega pa je razvidno in jasno, da je sv. vera kristjanska naj mogočnša podlaga — ljubezni do bližnjega. Brez vere ljubezen do bližnjega peša, hira in umerje.

Takisto svedoči cerkvena in svetna zgodovina. Dokler so bogati in premožni kaj vere v križanega Gospoda imeli, tačas so sami radi za svoje uboge sobrate in sestre skrbeli. Nekateri so to z velikim veseljem in čudovito ponižnostjo storili — sami so lastnoročno dela milosti opravljali, ne zavolj ljudi, ne zavolj prazne pohvale, ampak zavolj Boga in zavolj večnega plačila. A vse drugače je tedaj, kedar je bogatinom sv. vera zginila, kakor kafra iz škatlice. Vera jim je zamrznila, a tudi ljubezen do bližnjega je pozebla in — radodarnost prenehala. Ker pa se ubogih itak obraniti ne moreje, sami pa pomagati nečejo, zato jim država ukaže za uboge skrbeti; nalaga jim za uboge posebno dačo ali beračnino. Tako dačo uvesti, so bile dežele povsod prisiljene, kder je s kristjansko vero vred tudi kristjanska ljubezen umrla n. p. na Angleškem.

Tako daleč zajde blaga dobrotljivost, ako jej ne sveti mila luč prave vere. Naposled se morajo brezverni

ljudje po postavi in beraški dači siliti, da storijo, kar veren človek zavolj Boga in zavolj nebes z veseljem in sam rad dopolnuje.

Pri nas imamo že mnogovrstnih dač; imamo tu pa tam že novo šolsko dačo ali šolnino — a beraške dače ali beračnine še nimamo. Ako se nam kedaj naloži, vedi, da je bila potrebna zavolj — neverstva pri premožnih ljudeh. Spominjaj se takrat, kedar bodeš v svojih dačnih knjižicah bral: armensteuer ali beračnina, besed Gospoda Jezusa Kristusa: „in ker bo krivica (zavolj nevere) silno narasla, bo ljubezen pri velikih iz med njih umrznila“, Mat. 24, 12.

VIII. Poglavje.

Vera nas vedno zavrača na večnost, na zemlji
pa nam ničesar ne da.

Odgovor: To ni bodikaj toženje in ugovarjanje! V njem tiči zakrita skrb, ki unemirja sleherno človeško srce. Ta skrb nikomur ne prizanaša, nikoli ne preneha, povsod nas spremlja. In to je skrb, po kateri človek srečen biti želi.

Tudi ti, moj dragi, išeš srečo — rad bi srečen bil. In prav imaš. Vsaj te je ljubi nebeški Oče stvaril, da se osrečiš in zveličaš. Iši srečo, hiti, lovi po njej — toda varno pazi, da se ne zmotiš, da je ne išeš, kder je najti ni! Mnogo je potov, ki prè vodijo do sreče, ali pravi pot je le eden. Joj tebi, ako ga zgrešiš in na krivo stezo zajdeš.

Veliko je že bilo ljudi na svetu, ki so pravo pot do sreče zgrešili. Vendar izmed Kristjanov morebiti še nikoli toliko, kakor ravno zdajne dni. Kajti težko se je kedaj zastran človekove sreče po svetu sejalo, trosilo in širilo toliko zmot in laži. Število zapeljanih naraša s številom zapeljivcev in krivih prerokov.

Zapeljivci so pa dvojni. Nekateri so sami zapeljane sirote, ki pobrane zmote za resnico držijo. Ti si prizadevajo tudi druge ljudi po svojih zmotah osrečiti.

Drugi so pa pravi hudirji, ki dobro vedó, kar delajo, namreč da svet zapeljujejo. To storijo ustmeno, iz večja pa po hudobnih novinah ali cajtingah in kužnih knjigah. Tukaj širijo in sejajo med ljudi krive nauke, s katerimi se grešnim željam in strastim človeškega srca laskajo in prilizujejo. Dobro vedó, da v popačeno srce tudi naj hudobniši nauki in laži najdejo vedno na stežaj odprta vrata in sloboden pristop.

Kaj pa učijo krivega, kako lažejo ljudem? Pravijo: „človek je stvarjen za ta svet, da uživa, kar zemlja glešta. Upanje in zanašanje na prihodno veselje, na nebesa, so le prazne kvante in jalove sanjarije. Sreča biva na zemlji, ima se torej iskati na tem svetu — v uživanji zemeljskih sladkosti in sladnosti. Sreča je v denarji in v tem, kar se za denarje dobi“.

Drugi lažnjivi preroki so pa še drzniši in jihove laži še grši. Lažejo ljudem, da nič ne dene, kako človek do denarja pride, če ga le uhvati in ugrabi. Kajti le za denar se dobi vse, kar srce poželi — srcu pa dati, kar hoče, to je prava sreča. In do te dokopati se, ima vsak pravico, magari če vse pogine in propade. Velijo: „priskrbimo si, nemara po sili, česar nam je potreba, da svet uživamo. Nič ne maramo, ako se dr-

žave pokončajo, rodbine razderejo, in vsa vera uniči. Ne ustrašimo se, če tudi do kolena po krvi gazimo in dozdnajnih posestnikov in bogatinov hiše in mesta požgemo — uživati hočemo, kar zemlja premore. Uživati hočemo, dokler se v črno jamo ne zvrnemo. Kakor je zdaj po svetu, je vse krivo, nepopolno, pomankljivo, krivično in hudobno. Moramo tedaj vse, kar stoji: vero, rodbine, države, vse moramo do tal prekucniti, predru-gačiti — sploh spremeniti zdajne zemlje obraz. Tedaj še le bo mogoče, da se za človeka prične prava sreča na svetu. Tedaj namreč bomo srečni, kedar ne bode nobenega cesarja, nobenega duhovnika, nobenega go-spodarja in nobenega hlapca — kedar bomo vsi svo-bodni, sami svoji, sami gospodje, — kedar ne bode nobeden imel lastne hiše, lastnega zemljiša, lastne žene, lastnega hlapca ali dekle — tedaj bode solnce prave sreče in zadovoljnosti prvič na ta svet posijalo — zemlja bode sopet paradiž“

Morebiti porečeš: „takih prismod, takih pošasti pa vendar ni med ljudmi.“ Na to odgovarjam, da so taki ljudje med Slovenci še precej redko sejani. Na Nemškem jih je že veliko, na Laškem mnogo, na Francoskem pa naj več. Tukaj so l. 1871. tako mo-gočni postali, da so se namenili vse dežele polastiti in si jo razdeliti. Vendar le v nesrečnem Parizi so blizo četrto leta razsajali. In to ti je bila strah in groza, kako so delali. Začeli so vse ropati, štacune in kleti prazniti, državno in mestno blago zapravljati, naj lepša poslopja tolovajski požigati, vse poštenjake, ki niso ho-teli ž njimi potegniti silovito preganjati in grozno — ubijati. Cerkev in samostane, učilnice in zavode so zaprli, duhovne z nadškofom vred vstrelili. Ljudje, možki in

ženske, so bili razuzdani, pijani, krvilačni in besni, kakor da bi bili od samih satanov posedeni. Uboga Francozka, ravno kar od ošabnih Prusov v strahovito nesrečo pahnjena, se je moralo zdaj zoper lastne ljudi vojskovati in deželo in nesrečni Pariz domačih brezverskih pošasti rešiti. In to se je komaj po tri mesenčnem, hudem umarjanji in požiganji dognati zamoglo

Tako hudo so zašli, kateri so vero in upanje na večno veselje v nebesih odložili ter na tem svetu srečo namislili najti v — živinskem uživanji nečimernih sladnosti.

Ni se pa čuditi, da so ti nesrečneži tako zdivjali. Kajti človek, ki svojo srečo išče le v uživanji zemeljskih sladnosti, ta se poživini, in brezumni živali ednakega stori. — Taka človeška podoba se razločuje od svojega psa iz večja še le po kosmati koži. Kajti obadva išeta le edino srečo: ustreči svojim željam in strastim.

Čudno pa je pri tej stvari to, da človek nauke, ki mu srečo na tem svetu obetajo in lažejo, toliko hlastno pobira, akoravno čuti, da to ni mogoče. Oni lažljivi nauki se namreč zdrobijo na golo nič, ako jih prav pogledamo.⁶ Ves svet, vsa natura, vse naše stanje in razmere, čijih noben človek spremeniti ne more, jim naravnost nasprotujejo — popolna sreča na zemlji ni nikder doma, in kakor smo ljudje in naše zdajno stanje, tudi to mogoče ni in ne bode.

Na svetu moramo trpeti. Tako veli stara in nova skušnja. Vsakemu trpljenju ne uide noben človek. Trnje trpljenja se vsakega prijemlje, več ali menj bodeče, od zibelje do groba. Nekaj trpeti moram jaz, ti, najini predstarši, in najini potomci tudi ne bodo brez trpljenja. Ni moči, ni sile na svetu, ki bi potrebo trpljenja odpravila! O in marsikateri so veliko pretrpeli! Zemlja se

po pravici imenuje dolina solz! Bolezni, glad, vojske, in smrt, o koliko žalosti ste nam porodile, koliko sre ranile, koliko skelečih ran zavdale!

Kdor tedaj pride in srečo na tem svetu obeta, naj prvič one nesreče odpravi! Drugače je nevaren zapeljivec.

Ali dragi moj, kde pod milim nebom najdeš človeka, ki bi kaj takega zamogel? Zunaj Boga ni ga najti nikder! Kdo je, ki bi zamogel brezštevilmim rojem mnogovrstnih bolezni in telesnih slabosti pot zapreti? Kdo iz med slabih ljudi ima zimo in mraz, vročino in sušo v oblasti? Kdo zapoveduje nevihtam in toči? Ali kateri zamore hipoma odpraviti in potrebiti iz med ljudi, ves napuh, krivičnost, sebičnost, nasilstva in sovraštva, katera uzročijo toliko nesreče, žalosti, tuge, solz in trpljenja? Ali kdo zamore svojim veselim in mladim letom zapovedati: „stojte? kdo jim zamore zabraniti, da nebi mimo hitela kot brhke meglice? in kdo si zamore prepovedati, da mu minula leta globokega sledu ne izorjejo na zgrbančenem čelu? Francozi so pred blizo sto leti tako iznoreli, da so ljubega Boga slovesno odstavili — a to še jim vendar ni na misel prišlo, da bi odstavili — britko smrt. Ta razun Boga ne pozna nobenega strahonja ali gospoda.

Človek tedaj, enkrat rojen, mora trpeti, češ ali nečeš. Naj se vije in ugovarja, kolikor mu drago, vse je zastonj. Ako pa je temu tako, kaj hočejo one prismode s svojim obetanjem popolne sreče — sred groznega števila nadlog, bolezni, revšine, hudobij in krivic in — smrti? Kako hočejo paradiž imeti, kder je le dolina solz? To se reče prazno slamo mlatiti. To so nečimerne sanjarije ki nasprotujejo vsemu zdajnemu stanju

zemeljske in človeške nature. Tak človek se ali sam sebe prav nemilo slepi ali pa je svojih zmot si zaveden zapeljivec in goljuf lehkomisljenih ljudi. Grozovito jim laže in obeta srečo na zemlji, da jim tem laglje in zdatniše iz srca potrga vero in upanje na večno srečo v nebesih.

Na zemlji tedaj in v uživanji zemeljskih sladnosti prave in popolne sreče ne najdemo. Moramo jo drugod iskati. Kajti neki mora vendar biti prava in popolna sreča, ki hrepenenje človeškega srca popolnoma vtolaži. Porok temu nam je premodri Bog, ki nam je tako srce ustvaril. Vendar kde jo hočemo najti? Dragi moj, nikder drugod, kakor le ondi, kder jo nam kaže naša sv. kršanska vera — v nebesih. Na zemlji požene kal, a v nebesih dozori.

Sv. vera edina nam podaja pravi odgovor na strahovito prašanje: zakaj tare človeški rod tolik jarem trpljenja, zakaj davi nemila smrt Adamove otroke? Ona edina ima ključ do te grozne skrivnosti. Trpljenje in smrt ste kazen za greh. In vsakdajne težave življenja se hipoma spremenè v hitro minljive zoprnosti, katere nam naš ljubi Oče nebeški nalaga kot zdravilno in koristno pokoro. Bog tako vsak den skuša našo zvestobo, čisti naša srca grešnih slabosti in željá, nas dela svojemu križanemu Sinu vedno bolj podobne, nam ponuja priložnost, da si za nebesa obilo zaslug pripravimo. Se vè, da nam to časih hudo težavno hodi. Ali tudi tukaj vè sv. vera pomagati. Ona nam deli nebeških pomočkov — milost božjo. Ta pa nas ojači in osrči, da vse voljno, radi in z veseljem pretrpimo, kar nam božja previdnost nalaga. Vemo namreč, da se tako najvarniše in najboljše pripravljamo za nebesa, za večno in popolno

srečo. Tukaj je lepo razvidna in očitna veličast in korist naše vere. Vidi se jasno, kako čudovitno lepo se sklada in vjema z bitjem, s potrebami človeške nature. Kar neverniki ošabno prezirajo, na to jemlje sv. vera poseben ozir. Ta se namreč neprenehama ozira in nas spominja na našo prvotno popačenje po Adamovem grehu. Vedno nas spominja na našo obsodo in prekletstvo, a ob enem nam tudi glasno naznanja veseli glas našega odrešenja po Jezusu Kristusu, ter nas uči Gospoda križanega nasledovati in se jegovega zasluženja udeleževati. Naša vera ne modruje o praznih in muhastih prašanjih; ona se kaj resnobno peča s tem, kar našo telo in dušo zadeva; ona jemlje ozir na našo zemeljsko in večno žiljenje, ona ne pozabi in ne prezira ničesar. Neverniki gledajo le na barvo, na lupinje, na umrljivo telo; na jedro, na [neumrjočo dušo pa pozabijo. Vera tega ne stori; ona zavolj telesne lupine ne prezira za jedro skrbeti. Marveč ona še ljudem le prav pokaže in uči vrednost človeške duše, ter vелеva za oboje, za telo in za dušo, prav t. j. v pravem redu in dostojnosti delati in skrbeti. Tako zavlada pravo in lepo razmerje, red in dostojnost. Telo in duša, čas in večnost, zemeljsko in nebeško dobi, kar vsakemu gre in dostaja. Za vsako se skrbi v modri razmeri do nja vrednosti.

Kršanska vera še pa ima drugo prav imenitno lastnost. Ona namreč čisti in snaži našo dušo s pomočjo božje milosti polagama vsega, kar je: ali poželjivost mesa ali poželjivost oči in napuh življenja. In glej tako je položena ostra sekira na korenino, iz katere nam prihajajo vse naše težave in trpljenja. Kajti naposled prihaja vendar ves nered in težkoča na svetu iz sebične korenine človeškega napuha, lakomnosti in nečistosti.

Iz teh se rodijo naše strasti in naše nesitljive želje, hudobne besede in djanja, nemir vesti, nesreče in žalosti brez konca in kraja. In bolj kakor človek svojim pregrešnim željam streže, menj ima miru, bolj je nesrečen. Kdor n. p. svoji jezi vselej ustreže, ta bo vedno srditniši; ali pijanec bolj, kakor brezumno pije, bolj ga žeja, več pije, poprej se pokonča na duši in telesu itd. Zdaj pa pristopi sv. vera, prime nesrečneža kot nebeški angelj mogočno za roko in ga iz te nesreče reši, ako človek le sam hoče. Milo ga opere hudega zadolženja pri Bogu in ga sopet spravi in sprijazni x nebeškim Očetom. Ob enem mu pa vелеva strasti in grešne želje zatajevati in krotiti. Ne pusti ga brez orožja, ampak podajo mu obilo pomočkov božje milosti. In zdaj je v človeškem srci sopet ljubi mir in zadovoljnost s sam seboj. Uživa mir, kakoršnega mu poželjivi svet dati ne more pa tudi več vzeti ne, ako si ga sam rad vzeti ne pusti. In zdaj je pripravljen tudi kaj prestati, in trpeti. Zdaj je sposoben za ponižnost, pohlevnost in potrpežljivost, za čistost in žrtvovalno ljubezen do bližnjega, kakoršno na Jezusu Kristusu, pri Devici Mariji in drugih svetnikih in svetnicah božjih občudujemo. Uživa sred doline solz tisti sveti mir, ki je naj lepša predpodoba in presladko zagotovilo večnega miru v nebesih.

Tako skrbi vera za dušo človeško, a tudi jegovega telesa ne zanemarja, akoravno se jej kaj takega očita. Neprenehama si prizadeva težave našega življenja polajšati. Brezštevilni in mnogovrstni so zavodi in naredbe, katere je pobožni duh kršanski izumil in ustanovil ubogim revam in nesrečnikom v pomoč. Kderkoli se je oznanoval Kristus Gospod, povsod se je zdatno

in kaj milo začelo misliti in delovati za njegove uboge in siromašne prijatelje. Pogostno beremo in vidimo, kako je bogatin postal berat, mnogokrat zelo — hlapec ubogih. Odprl je svoje zaklade ter od svoje obilosti delival med siromake. Med vernimi Kristjani še se uboštvo naj bolj lahko in rado prenaša.

Sicer je zelo resnično in drugače tudi biti ne more, da kršanski veri skrb za telo ni prva in poglobitna reč. To bi bil narobe svet. Vendar ona skrbi posredno in zelo zdatno za naše telo in za naš časni, zemeljski blagostan. Na primer: sv. vera brani človeka pogubnih strasti in navad, ga uči in pomaga, da se privadi lepim čednostim n. p. čistosti, treznosti, potrpežljivosti itd., katere mu zdravje krepijo in življenje daljšajo. Sv. vera posvečuje človeško telo in ga stori tempelj sv. Duha. Takisto ga posvečuje na dalje po sv. zakramentih, zlasti pa ga hrani in napaja s sv. Rešnim Telesom. — Skozi celo življenje, v veselji in žalosti ga zvesto spremlja, vodi, tolaži in za večnost pripravlja. Še na smrtni postelji ga ne zapusti. Milo pristopi, mu pomaga v njegovi poslednji sili, mu briše smrtni pot iz čela, šliši njegovo zadnje zdihtovanje. Potem ga sprevaža do tihe jame — in tukaj obudi veselo upanje prihodnega od mrtvih vstajenja.

Tako ravna in dela sv. vera. Ona uči, obeta pa tudi — da pravo srečo deloma že na tem svetu najti, na unem svetu pa — uživati. Rečem pa in trdim, da nas sv. vera že tukaj na zemlji srečne dela. Toliko namreč, kolikor je to mogoče — v uživanji blagega miru naše vesti in pa v zvestem dopolnovanji vseh naših dolžnosti.

Sicer tudi vernega Kristjana obišejo težave, skrbi,

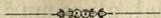
žalosti in mnogovrstno trpljenje. Ali vse to voljno in rad prenaša, ker vé in veruje, da bo za vse kedaj stotero v nebesih poplačano dobil in večno življenje užival.

Ali druga je pri nevernikih. Obetajo, česar nihče dati ne more. Veren Kristjan se zastran večnega plačila zanaša na živega Boga nebes in zemlje, kateri je slovesno izrekel: „nebo in zemlja prejdeta, a moje besede ne bode prejšle.“ Kar po revni zapeljivci obetajo, se ne naslanja na nič druga, kakor na prazne besede revnega, umrljivega lažnjivca. Kar drzno lažejo: „tedaj bode boljše, kedar bo tako, kakor mi hočemo, t. j. kedar se bode vse pri nas predrugáčilo.“ Ali kedaj bo to? dnes? ali juter? ali drugo leto? Nikoli in nikdar, dokler bo svet stal, kar sem ti že dovolj jasno dokazal. Tedaj pa one popolne in domišljene sreče nihče ne bode učakal. Tedaj nasti lažnjivci kar pačijo, sleparijo, za nos vodijo in za debele norce imajo, če še jim kaj verujemo. Te baže ljudi se mi podobni zdijo krčmarjem, ki imajo nad vratmi zapisano: „heut ums Geld, morgen umsonst,“ t. j. dnes točim za denar, juter pa zastonj. Ali tega „jutra“ kedar bi se zastonj dalo piti, le nobeden ne dočaka. Kdor hoče v krčmi imeti kaj vina, mora imeti tudi kaj denarja. A na svetu popolne sreče nihče ne bode učakal, ta je za večna nebesa prihranjena. Tukaj se more delati in trpeti in s pomočjo milosti božje na večnost pripravljati.

Neverniki obetajo plačilo in veselo vživanje — brez dela. Vera pa ga nam obeta — po delu. Prvi govorijo kakor lenuhi, ta pa govori kakor pošten in vesten delavec. Ni čuda tedaj, ako vidimo, da nevernikom večjidel prav dajajo vsi lenuhi, postopači

in potepuhi — in vsi tisti, katere že po ledovji bode in po trebuhu grize, kedar jih kdo opominja: „človek moraš v potu svojega obraza svoj kruh jesti.“

Takih krivih prerokov, ki nam srečo na tem svetu obetajo, se hočemo vrlo ogibati, naj s svojimi praznimi in neumnimi kvantami sami sebe krmijo in pitajo, ako se jim že poljubi. Nas verne Kristjane naj pri miru pustijo.

IX. Poglavje.

Vem za učene gospode, ki nič ne verujejo.

Odgovor: Tega ne tajim, jih tudi nekoliko sam poznam, takih učenih gosposkih neznabogov. Ali kaj hočeš s tem zoper sv. vero opraviti? Misliš da je naša vera zato, ker nekaterim mustafačem po volji ni, že neverjetna, neresnična? Bi se pač hudo motil? Vedi, da iz tega druga ne sledi, kakor da Bog komu milosti sv. vere ne da že zato, ker ima nekoliko učenosti in prebrisanosti za čelino. To še ni zadosti, da človek necenljivi dar sv. vere prejme. Bog terja več. Bog terja naj poprej blago, pošteno, čisto, posebno pa — ponižno srce, ki je voljno storiti vse, kar ljubi Bog zapoveduje. Takim ljudem podari Bog milost sv. vere zelo gotovo. Ali ravno ono potrebno ponižnost pogrešajo navadno taki učeni gospodje. Ni čuda tedaj, ako lučica sv. vere, katera jim je v nedolžni mladosti še milo svetila, naposled le otožno brli ali zelo — ugasne. Postanejo trdi neznabogi, ne marajo več za sv. vero — ali

pa jo hudo sovražijo in jene prijatelje nemilo preganjajo.

Nekateri iz med učenjakov so gledè sv. vere grdo nemarni. Ne brigajo se več za njo. Zelo so zaljubljeni in zakopani v svoje učene preiskave. Ne utegnejo in ne zmorejo toliko časa, da bi se svojega Boga in Gospoda spomnili ali na zveličanje svoje duše pomislili. Zgodi se pogosto, da so nekateri učenjaki zastran vere kosmato nevedni. Taki učeni nevedneži pa so pravico zgubili, da bi jim verovali, kedar prilično kaj o veri črhnejo. Kdo bo pa gluhega prašal, ali se mu živahno sviranje: „Naprej zastava slave“ ali pevanje milotne pesmice: „Rožic ne bom trgala“ dopade ali ne? Še nikoli nisem slišal, da bi kdo slepega prašal ali so nove malarije v farni cerkvi kaj lepe in okusne ali ne? Žali Bog, da se nahaja veliko sicer učenih mož, ki so zastran sv. vere bolj nevedni, kakor posledno bablje v kakem pozabljenem kotu sveta.

Neverni učenjaki so na dalje — in to se godi bolj pogosto — hudo napihnjeni in prevzetni. Jihov napuh si upa zelo nad Boga. Drznejo se božje bitje in jegove naprave zaničljivo soditi. V svoji ostudni ošabnosti polagajo svojega stvarnika in mojstra na tehtnico svoje — kratke pameti. Napuh pa je prvi greh. Po pravici bodo zavrženi. Bog jim ne da tistega nebeškega razsvetljenja, katero med nedolžne in ponižne ljudi tako obilo razdeliva. Bog ne trpi ošabnega upora zoper svojo nezmotljivo modrost in resničnost.

Vrh tega moram še nekaj opomniti. Nevernim učenjakom se namreč rado zgodi, da so časih nadeti zelo neporednih navad, hudih strasti in grdih grehov. Imajo časih hudo kosmato vest. Čemur se ni čuditi. Kajti verska nemarnost je plodna mati grde neporednosti

in razuzdanosti. Da bi se kedaj poboljšali, to še jim na misel ne pride. To storiti jim niti volja niti — moč. Zato pa naposled začnejo sv. vero in vse, kar bi jih vere spominjalo, hudo sovražiti in zaničevati. Naj rajši bi jo z Bogom vred — pobili in uničili. Preveč čutijo, kako so Bogu in veri nasprotni. Hudo jim stori vedeti, da jih Bog in pa sv. vera karata, svari in — obsodita. Prazno je tedaj vse vgovarjanje zoper vero, češ, da učeni ljudje za njo ne marajo ali jo zelo — sovražijo.

Sploh pa število učenjakov nevernikov ni toliko, kakor se prvi hip morebiti domišljuje. Zlasti se skrči število takih nevernih učenjakov, katerim bi ž njih neverstvom popolno resnica bila. Veliko se jih naposled vendar spokori, posebno kedar se jim blede smrt približuje ter jih zelo nemilo opominja na ločitev od sveta od časti, od knjig in znanstvenih preiskav in ostro velevala, da je zdaj čas pred sodnika, pred Boga stopiti. V takih resnobnih trenutkih se je že marsikateri svojega neverstva prestrašil. Rad je prejel za vero, ki jo je poprej zaničeval. Strahovito močno je čutil, da ni šala pred zaničevanega Boga iti. Zgledov imamo veliko, kateri kažejo, kako se je že marsikateri učen nevernik naposled svojega neverstva kesal in pokoril.

Pred sto leti je živel na Francoskem človek po imenu: Voltaire. Bil je prebrisane glave. Mično, gladko in spretno je pisal, kakor da bi bič spletal. Tako umetno in mično še pred njim ni pisal noben Francoz.

Žali Bog, da je svoje lepe lastnosti, zmožnosti in znanosti na hudo obrnil. Nabral si je društvo enako mislečih mož ter sklenol po neusmilnem psovanji, leganji, zasmehovanji in zaničevanji sv. vero in katoliško Cer-

kvo na Francoskem zatreti. Zato pa je bilo vse, kar je za naprej mislil le sovražstvo, kar je govoril: zaničevanje in kar je legal in pisal: samo grdenje sv. vere. Širokoustno se je bahal rekši „dvanajst bedastih ribarjev je Kristusovo vero med abotni svet zatrosilo, jaz mu hočem pokazati, da je eden takih modrijanov, kakor sem jaz, zadosti, ki jo pokonča.“ Jegov srd na katoliško Cerkvo je bil tolik, da mu je navadna govorica bila: „ubijte nesramnico“. Je pa tudi ta nesrečni človek lahko-mišljenim Francozem toliko neverskega vina natočil, da jih je mnogo še zdaj od tega strupenega vina pijanih. Voltaire in jegovi tovarši so po svojih neverskih in grdih spisih veliko pomagali, da je sledeča velika francoska revolucija tako strahovito divje in besno in nečloveško razsajala. Kaj se pa je z Voltairom zgodilo? No, revolucije se ni učakal. Smrt ga je poprej pobrala. Toda kako? Strahovito! Blizo mesene dni pred smrtjo je v Parizi nevarno zbolel. No, to tudi ni nič čudnega. Ali vsem se je velika velika čuda zdela, da se je ta očak vseh nevernikov začel smrti bati, pred sodnikom božjim trepetati. Poslal je namreč po fajmoštra, v čegar župniji je prebival. Ta pride in česar se nihče ni nadjal, se je zgodilo. Voltaire se je kesal vsega, kar je storil. Vse je obžaloval in preklicati obljubil. Postal je sopet veren, sopet je veroval v Boga in katerega je Bog poslal, Jezusa Kristusa. Spokorjenec prejme sv. zakramente in se z Bogom in jegovo Cerkvijo sopet spravi.

Zdaj pa bolezen nekoliko poneha, zdravje se sopet vrne. A z nevarnostjo zgine tudi vse Voltairjevo poboljšanje z vero vred. Voltaire je sopet stari nevernik in zasramovalec božjih reči. Toda bolezen je prenehala le na kratek čas. Nagloma se ga sopet in silno loti ter

ga na smrt zadetega položi na — smrtno posteljo. V tej nenadni sili pošlje v drugič po duhovna. Ali bilo je zastonj. Božje milosti je bilo konec. Jegovi neverni tovarši so se postavili in posadili, kakor sovražni duhovi okoli postelje, kder je nemila smrt nesrečnega Voltairja stiskovala in davila. Dveri so bili zaklenjene, vrata zaprta, služebniki odposlani. Mešnik ni zamogel do bolenika. Zastonj je umirajoči upil, kričal, razsajal in tulil po mešniku, po sv. zakramentih. Moral je umreti brez pomoči, brez milosti in brez Boga. V strahovitem obupu in groznem preklinjanji je izpustil svojo — grdo dušo.

Ako tedaj odštejemo one neverne učenjake, kateri se pred smrtjo spokorijo, ostaja še manjše število doslednih, trdovratnih učenih nevernikov. Teh nesrečnikov ugovor zoper vero pa tem manjše kaj pomeni, ako se spomnimo, da so kar zavolj svojega napuha ali neporednosti v nevero zabredli in v njej do konca nespokorni ostali.

Na ovo pešico trdovratnikov se zamoreš tem manjše zanašati, ako pomisliš na ogromno število učenih mož v vseh časih in deželah in v vseh vednostih, ki so si s svojim bistrim umom veliko učenosti nabrali, zraven pa v globoki ponižnosti Sina božjega molili in častili. Ti spadajo po spričevanji zgodovine med naj častitljivše ljudi, ki so kedaj na svetu živeli.

Semkaj se štejejo sv. cerkveni očaki in pisatelji, ki se na kršanskem nebu kot zvezde svetijo po svoji učenosti in svetosti. Zraven jih imamo brez števila pobožnih učenjakov v vseh človeških vednostih: n. p. med modrijani, prirodoznanci, zvezdoslovci, pravniki in raznimi pisatelji. Imamo verne umetnike, državnike in vojskovodje. Čudno je to, da so na Avstrijskem vsi naši srečni ge-

nerali bili večjidel sami — verni in zvesti Katoličani n. p. princ Eugenij, generala Daun in Laudon, nadvojvoda Karel, grof Radecki, nadvojvoda Albreht in drugi. Med tem ko so naši nesrečni generali ali neverniki ali vsaj niso Katoličani n. p. princ Lotarinski je bil frajmaurar, Gyulai je bil Kalvinec, Benedek je Luteran, Križmantič staroverec, Henigstein pa Jud. To je vendar nekaj — čudnega.

Naposled še nekaj. Kdo pa je stvaril ves viden svet? Vsemogočni Bog. Kdo je začetnik sv. vere? Tudi premodri, vsemogočni Bog. Kaj pa iz tega posnememo? To, da tisto, kar človek resničnega na vidnem svetu in na svoji duši spozna, ne more nasprotno biti temu, kar je resničnega pri sv. veri. Drugače bi si Bog sam sebi bil — na vs križ. Bog bi bil morebiti na eni strani resničen na drugi ali pa tudi na obema — lažnjivec. Tedaj bi pa ne bil več pravi Bog. Pravi Bog je vselej in povsod — večna resnica.

Iz tega je pa razvidno in jasno, da prava učenost ne more biti nikoli nasprotna ali sovražna pravi veri. Prava učenost nasprotuje in mora nasprotovati — le krivi, lažnjivi veri. In pravi veri je nasprotna in sovražna le navidežna, kriva in lažnjiva učenost. Luč in tema si nista prijazni, ena mora odstopiti. Prava vera in prava učenost se lepo vjemate in prijazno zlagate. Kar tudi drugače biti ne more. Vsaj ste: prava učenost in prava vera dve ljubi sestri, slavni hčeri ti-stega nebeškega Očeta.

Zato pa je dozdej še vselej prava učenost sv. veri pričala, jo zagovarjala ter jej naj izvrstniših učnikov in zagovornikov pripravila. Nasproti pa je navidežna in in lažnjiva učenost vselej in povsod ošabno, naduto in

prevzetno po sv. veri mahala in jo zatirala — a naposled se sramotno v svoji ničljivosti razdjala in uničila. Na primer: učeni zemljoznanci so poizvedeli, da naša zemlja ni vselej taka bila, kakoršna je zdaj. Gotovo je, da se je tri do petkrat vsejeno površje popolno prekucnilo, premlelo in predrugačilo. Globoko pod njenim površjem nahajamo živali, kakoršnih zdaj nikder ni več. Po silovitih premembah na zemlji so bile v toliko globoki grob vložene, kder so okamenele. In zdaj je navidežna učenost začela prenaglo in na ves glas kričati: „glejte sv. pismo laže; pravi da je Bog v šestih dneh svet stvaril. To ni res, svet stoji že veliko milijonov let. Zemlja se je večkrat popolno predrugačila, in zdajni jeni prebivalci živimo bržej ko ne že v njeni — peti ali šesti dobi. In vsaka doba je trajala veliko veliko milijonov let Sv. pismo je lažnjivo, torej ni od Boga in vera je tudi lažnjiva.“

Toda veselje nevernikov je bilo kratko. Kajti beseda: den ondi v sv. pismu ne pomeni časovega oddelka 24tih ur, ampak sploh veči ali manjši časov vek ali dobo. Sv. pismo tedaj ne pravi in ne uči nikder, kakor da bi bil svet v 6krat 24 urah ustvarjen, ampak da je Bog v začetku časa ustvaril snov ali tvarino sveta. Iz te travine prvotne se je polagama v večih oddelkih časovih — kako dolgo da je vsak časov oddelek trajal, to ni povedano nikder — tudi naša zemlja pod vednim upljevom božje Besede poredno izpodobila in spremenila v prikladen kraj za mnogovrstne rastline, živali in — človeka. In to se izvrstno vjema s pravo učenostjo, z zemljoznanstvom. Krič o lažnjivosti sv. pisma je bil neopravičen in prenagel.

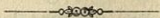
Potem, ko so ljudje v Ameriko prišli, so se kmalu

tudi okoli zemlje prvič spustili. Tako se je znanje zemlje in pa jenih prebivalcev neizmerno razširilo. Našli so veliko novih krajev, novih ljudi, ki so bili zelo različne barve, in so govorili Bog si ga vedi koliko različnih jezikov. Ali ravno ova tolika različenost jezikov je zakrivila, da so marsikateri dvomiti začeli o tem, da bi vsi ti ljudje, narodi, in narodiči imeli kedaj le edine stariše: Adama in Evo, kakor vera po sv. pismu uči. Toda naj novejša znanost: primerjevalno jezikoslovje kaže, da ni tolike bistvene različenosti med jeziki, kakor se je mislilo. Učeni jezikoslovci so namreč dokazali, da so si: latinski, greški, nemški, slavljanski, arijanski in indiški jeziki sorodni ter da imajo vsi svoje korenike v enem jeziku, ki se mu pravi starodavni: sankskrit. Enako se stópijo vsi judovski jeziki in takisto se skuša zdaj pojasniti zastran ostalih jezikov. Vse tedaj kaže na nekedajno edinost vseh jezikov, in torej na edinost človeškega rodu v edinih prvotnih predstariših. Neverna učenost je sopet v mlako padla.

Pred sto leti so našli na Švicarskem neko čudno okamenelo okostnino. Iz prva so jo skoro vsi imeli za okostnino človeškega telesa. In zdajci se je razneslo po Evropi: „sv. pismo ni resnično, Adam in Eva nista bila prva stariša. Globoko pod zemljo smo našli okostnino človeka, ki je veliko milijonov let pred Adamom živel, umrl in na Švicarkem pokopan bil. Zdaj je z vso vero pri kraji“ Toda črez nekoliko časa so učenjaki ono okostnino bolj na tenko ogledovali in zdaj se je pokazalo, da to ni okostnina Adamovega pred-pred-deda, ampak nekega sicer nedolžnega a precej velikega — kušarja.

Torej, dragi moj, ne daj, da bi ti srce kmalu v

hlače zlezlo, kedar slišiš katerega učenega barusača po sv. veri udrihati in mlatiti. Marveč spomni se, da na svetu ni vse zlato, kar se bliši, da se med ljudmi potika tudi ponarejen denar in da se med nami premnogokrat šopiri: navidežna, kriva in lažnjiva učenost. Vedi, da se človek lahko stokrat zmoti, Bog pa nikoli.

X. Poglavje.

Vero so mešniki izmislili, da bi se bolj lahko živeli.

Odgovor: Vidi se, da si trdno prepričan tega, kar govoriš.

Tedaj se pa, mislim, ne bodeš branil, da nam tudi razločno povedaš, kateri mešnik je vero izmislil, kedaj in kde se je ta vesoljna goljufija zgodila. To storiti si dolžen, ako nečeš za drznega obrekovalca toliko poštenih, učenih, častitih duhovnikov veljati. Vsaka goljufija pride polagama na svetlo. Po času se poizvedójeni začetniki in poglavitni pomagači. Zamore se čas na tenko določiti, kedaj se je začela. Imenuje se kraj, kder se je rodila. Vemo za začetnike posameznih umetelnosti. Že sv. pismo nam naznanja, da je bil Kajn prvi, ki je mesto pozidal; Jubal je bil prvi godec, Tubalkajn prvi kovač. Znano nam je, da so Feničani prvi steklo zlivali ali glaže delali — prvi se na ladjah po morji spustili. V zgodovinskih bukvah beremo, da je Jan Guttenberg prve bukve tiskal, Bertold Švare prvi strelni prah delal, Stephenson prvo železnico stavil itd. Zato, mislim, da ti bo tudi znano, kateri človek je prvi izmislil vero, katere je ves svet poln?

Kedaj je tako silovit človek živel, ki je vsem narodom, slehernemu srcu, vsaki misleči stvari vrinol neizbrisljiv sled vere v Boga? Katera dežela ga je rodila človeka, ki se je ljudem prvi vsilil za duhovnika, ter tak upljiv imel na vse kraje, čase in narode, da ga ni ljudstva, ni časa, ni dežele, kder bi ne bilo kakega duhovnika bodisi pravega ali krivega?

Ali, dragi moj, že vidim, da mi ne zamoreš ničesar odgovoriti? Nisi mi v stanu povedati niti imena, niti časa, niti kraja za prvega duhovnika, za prvega **človeka**, ki je ljudem vero izmislil. Ker tedaj tega ne premoreš, zato pa bodi nekoliko bolj opazen in pohleven, ter ne reci kmalu: „vero so mešniki izmislili“. Rajši pazljivo dalej beri. Bodem ti namreč jaz povedal, kdo da je sv. veri začetnik bil.

Naj poprej si hočeva rešiti prašanje: kedaj se je vera sploh začela? Odgovorim: tedaj, kedar je božje vsemogočno bitje pričelo stvariti t. j. kedar je začelo nekaj biti in obstajati — zunaj ali zraven trojedinega Boga, sploh, kedar se je svet začel. Kajti takrat se je med Bogom in stvarimi začela nekaka razmera, kakoršna je na primer med očetom in otrokom, ali med umetnikom in umotvorom. Ta razmera je podlaga vere.

Kde se pa je začela vera? Odgovorim: vselej tam, kder so se nahajale pametne stvari; tedaj pri angeljih v nebesih, in pri ljudeh na zemlji. Drugih pametnih stvari še ne poznamo. Te stvari namreč ravno zato, ker so pametne, spoznavajo Boga kot najpopolniše vseh bitij. In sicer angelji v nebesih iz lica v lice, ljudje pa sklepajè iz vidnih stvari na jih neizmerno pametnega in modrega stvarnika.

Ali komaj se v človeški pameti zasveti spoznanje Boga, zdajci se oglasi človeška volja, katera veleva toliko bitje božje častiti, hvaliti, moliti, dobrotnega stvarnika kot naj boljšega očeta ljubiti, in se jegovi volji popolno podvreči. In ako človek tega ne stori, tedaj se pa prebudi vest, ki ga hudo svari ter mu veleva, Boga za odpušanje prositi, se mu pokoriti in se z nebeškim Očetom vsekako spraviti. Tako se godi v srci vsakega človeka, ki je pri zdravi pameti, bodisi Kristjana ali ajda, izobraženega Evropčana ali divjega zamorca. „Ni ga ljudstva, dasi je kolikorkoli neotesano in divje, katero, akoravno ne vè katerega Boga bi molilo, nebi vendar prepričano bilo, da se neki Bog ima moliti“. „Ako po svetu potuješ, je mogoče, da najdeš mesta brez ozidja, brez znanosti, brez kraljev, brez bogastva, brez denarja ali ni ga najti mesta, ki nebi imelo nobenih tempeljnov, nobenih bogov, ki nebi vedelo za nobeno molenje in darovanje. Takih mest ni najti nikder.“ Kdo tako piše? Kristjan? Ne, ampak dva ajda ali pagana. Ciceron in Plutarh. Prvi je živel, preden je Sin božji človek postal. Drugi pa se je rodil 60 let po Kristusu.

Iz tega pa sledi, da je stvarnik sam vsem pametnim stvarjem neizbrisljivo v srca zapisal resnico, da se božje bitje ima in mora častiti. Ali z drugimi besedami: ne človek, ne slaba umrljiva stvar, ampak vsemogočni in presveti Bog nam je začetnik vere. Da se je prava vera v Boga popačila in premnogokrat zlorabila od hudobnih in ničvrednih ljudi, to nič ne dene. Marveč kriva vera, spačena vera še le jasno priča, da se nekdi nahaja tudi prava vera, katera ima za svojega začetnika samega Boga, stvarnika vseh stvari.

Ako pa prava vera ima le Boga za svojega začetnika, tedaj pa mogoče ni, da bi jo bili duhovni ali mešniki izmislili. Mešniki so le — služebniki, oskrbniki, in od Boga pooblašeni oznanovaleci sv. vere.

Kdor tedaj pravi, da so mešniki vero izmislili, ta brezmišljeno taji in ubija lastno pamet, lastno voljo, lastno vest, ki vselej in povsod in od nekedaj, več ali manj jasno priča, da je božje bitje, in da se mu mora vsaka stvar uklanjati, in slehern človek moliti in se mu pokoriti, če je grešil.

Toda pustim za zdaj nadalježno preiskavo ter na ravnost na tvojo ugovarjanje tako odgovorim. Praviš, da so kršansko vero mešniki izmislili. Dragi moj, ti morebiti sam čutiš, da je kršanska vera — težavna vera; ona je vera, polna križev in zatajevanja. Ali v resnici misliš, da bi vero Križanega zamogli slabi ljudje mehkužnemu in poželjivemu svetu naložiti in razširiti — brez božje pomoči? Ali misliš, da bi puhle in nesramne laži zamogle spremeniti zemlje obraz ter po jami razbojnikov roditi poprej neuslišane čednosti, zasejati svetost in popolnost, kakoršne svet do sedaj ni videl? O laž in goljufija niste materi lepim čednostim. Grozdje se ne zbira iz trnja in smokve ne iz oseta.

Ako pa vendar trdovraten ostaneš in praviš, da so kršansko vero mešniki izmislili, tedaj pa vedi in dobro prevdari, kaj ti zdaj rečem. Da, bil je mešnik ali duhoven, ki je našej veri začetnik! Ali ta mešnik ni gol in slab človek, ta veliki duhoven je — **Jezus Kristus** —. Ž njim imaš opraviti.

Morebiti mi zdaj porečeš „vse prav, ali to mi ne

gre v glavo, da mešniki sami sv. vere veliko ne porajajo. Ko bi vera ne bila izmišljena reč, bi se je duhovniki vse bolj zvesto držali.“ — Na to ti odgovorim tako: Ti me zavračaš na tiste duhovnike, kateri svojih človeških slabosti ne zatajujejo dovolj in tu pa tam vernim pohujšanje storé. Ako misliš s tem svoj šepav ugovor nekoliko podpreti, se pač zelo motiš. Kajti, ako se med tisoč duhovniki v petdesetih letih eden ali dva izneverita, še se ne sme soditi, da so vsi duhovniki ničvredni. Še veliko menj pa iz tega sledi, da je vera, čije službeniki so, le človeška naredba in izmišljena reč. Ako časih dva ali trije uradniki cesarsko kaso okradejo, so li zdaj vsi uradniki kradljivci? Ali če solnce kedaj po ničvredneži posije, ali je zdaj solnce zato menj svetlo?

Ravno to, ker je zavolj enega ničvrednega duhovna že tolik šunder in hrup, nam kaže, da nezvestobni mešniki niso — navadni. Marveč to kaže, da so duhovniki navadno pridni. Svet še se za dva ali tri odpadle ali nezveste mešnike zmenil nebi, ako nebi večjidel vsi ostali prav čednostni, čisti in častitljivi bili. Na snažno oprani beli peči se kmalu zapazi črn umazek. Ako pa je peča vsa umazana, se za posamezne umazke nihče ne zmeni. Enaka je pri katoliških mešnikih. Menj pridni iz med njih dajajo ostalim sijajno spričevalo čednosti in zvestobe v poklicu.

Da pa tudi duhovniški častiti stan tu pa tam šteje menj vredne soude, temu se ne smemo toliko čuditi, ako sploh pomislimo slabost človeka. Ali se v številu dvanajsterih apostolov ni našel eden, ki je bil Judež Iškarijot? Ali niso potem apostoli nesrečnega Judeža zavrgli? Ostali apostoli zo zelo nedolžni izdajstva Judeževega. Nihče jih ne zamore zavolj Judeža grajati.

Enaka je pri katoliški Cerkvi vselej bilo in tudi den denešnji ni drugače. Z večo žalostjo, studom in odločnostjo, kakor odpadle posvetnike, zavrže in obsodi Cerkva mešnika, kateri se je svoji dolžnosti izneveril. Iz prva si ga prizadeva po prizanesljivi potrpežljivosti in modrem usmiljenji poboljšati. Vsaj menda ne misliš, da je mešnik, ki je zašel, menj usmiljenja vreden, kakor drug vernik? Kedar so pa vse dobre besede in opomini zastonj, tedaj pa ga Cerkva brez usmiljenja odseka od telesa vernih, ga pahne iz duhovniškega stanu, ter mu vzame in prepovê vsako opravilo v hiši Gospodovi.

Iz tega tedaj, da nekateri iz med duhovnikov zabredejo, še se ne sme reči, da so vsi ostali tudi ničvredni, ali da je temu vera kriva. Ostali so tega nedolžni, še bolj pa vera, katere ni slab človek, ampak živi Bog na svet poslal.

Zdaj pa ti lahko razložim, kaj se reče trditi: „vero so mešniki izmislili, da bi se bolj lahko živeli?“ To se reče toliko, kakor da bi djal: „naši mešniki so kar goljufi in sleparji. Sami ne verujejo, kar pridigajo in opravljajo. Sami so si izmislili vero, da zraven dobro jejo in pijejo in denarje skupaj grabijo, ne delajo in ne trpijo pa nič“. O koliko neumnosti, krivice in pregreh je v teh kratkih besedah!

Tukaj se mi hoče dozdevati, kakor da ljudem po volji ni, da še mešniki sploh — živijo; zakaj se neki v čiste duhove ne spremené, katerim ni treba ne jesti ne piti, ki ne potrebujejo nobenih oblačil, nobenega stanovanja, pohištva, strežnikov, knjig itd? Smešno če ne britko je, da ljudje radi pozabijo, kar je Gospod Bog zastran svojih človeških namestnikov djal: „pojditè in oznanujte rekoč: „nebeško kraljestvo se je približalo.

Ne imejte zlata, ne srebra, ne denarjev v svojih pasih. **Z a k a j d e l a v e c j e v r e d e n s v o j e j e d i**“ (Mat. 10, 7.) To se reče: „vam, duhovnikom nove zaveze ne gre, da bi **sami** morali skrbeti za svoj živež, tega vam ni treba. Kajti to, česar za svoj živež, za svoj posel, za svoja opravila potrebujete, vse to so vam verni priskrbeti d o l ž n i“. In kakor je Sin božji naročil, tako je vselej ostalo. Jezus Kristus, apostoli in njihovi nasledniki so povsod svojim telesnim in stanovskim zahtevam postregli s tem, kar so jim verni darovali.

„Ali, mi zdaj ugovarjaš, ravno po teh darovih se mešniki bogatijo ter svoji dobičkariji strežejo.“ Resnica je, da so verni tu pa tam o b i l n o poskrbeli za dohodke svojih duhovnikov. Vendar to je, zlasti zdajne dni precej redko. Večjidel je Cerkva zdaj — siromašna. Na Laškem je popolno oropana, na Španjskem in Francoskem in Nemškem ni veliko boljše. In tudi pri nas na Avstrijskem imajo nekatera škofijstva obilo dohodkov — ostali mešniki pa večjidel pogrešajo dostojnih gmotnih pomočkov.

Sicer je tudi na Avstrijskem kat. Cerkva imela lastno, od svetne vlade neodvisno premoženje, kakor ga ima n. p. južna železnica, ali banka: Slovenija. Ali cesar Jožef je, po frajmaurarih zapeljan, cerkveno premoženje pobral, duhovnikom pa plačo iz cesarske denarnice odkazal. Tako so n. p. novi fajmoštri dobivali po 300 fl. Toda zdaj je tega minulo blizo sto let. Denarne razmere so zelo druge, a plača duhovniška je ostala pri starem. Vsem drugim se je plača primerno zvišala, le pri duhovnih ne. Tisti uradniki, kateri so nekedaj imeli 300 fl. dobivajo zdaj po 2000—3000 fl. Zato pa se je čuditi, kako še mešniki izhajajo? To je le mogoče vsled

jihove varčnosti in zelo skrčenih potreb. Ko bi naši duhovniki gospodarili, kakor jihovi nekedajni vrstniki v plači, bi vsi do ušes v dolgih tičali. Vrh tega pa glede na zdajno napadanje in preganjanje sv. vere ni sprevideti, da bi se našim duhovnikom kmalu gmotno pomagalo. Zato se pa ne čudi, ako nam s časom duhovnikov, zlasti bolj zmožnih, z raznimi znanostmi nakinčenih utegne pomankati.

Marsikdo je rad in vesel, ako mu škof na faro za kaplana pošle zvedenega bistroumnega pridgarja, zvestega in učenega spovednika, milega prijatelja otrok. A zraven pa vendar misli in govori o duhovniškem stanu, kakor da bi se novi mešniki iz pohorskih emerek iztepali ali kde na sejmu najemali.

Dragi moj, to blizo ni tako! Fantič, ki misli kedaj duhoven biti, se mora dolgo, in veliko učiti — okoli 15—16 let. To pa košta veliko truda, časa in pa — denarja. In če kot borni kaplan nima večje plače, kakor marsikater hlapec ali dekla — je to pač prav slabo vabilo v duhovski stan, in od obogatenja, kakor praviš, ni duha ne sluha. Se vè, povsod ni enako. Vendar obče rečeno se, zlasti zdajne dni, ko vse v ceni hudo naraša, duhovnikom ne godi tako, kakor bi želeti bilo. Nekaterim se zelo huda godi. A vse mora žaliti in raniti ako se vsem zavolj nekaterih škrtavcev med njimi, v kljub tolikim žrtvam za zveličanje duš, še pohlepnost in sramotna dobičkarija očita.

Nahajajo se, ki duhovnika zaničujejo rekoč: „Kaj pa je več, mešnik je delavec, kakor nas eden, k večem je duhovniški plug bolj lehek, kakor drug.“ No, tudi jaz mislim, da je mešnik delavec toda zelo — poseben in čudovit delavec. Duhovniki so delavci in pomagači —

Jezusa Kristusa. Delajo in se trudijo svojih bratov in sester duše rešiti in zveličati. Imamo jih in častimo kot delavce v vinogrodu Gospodovem, kateri jim je težavne skrbi in imenitna opravila naložil. Navadni delavec predeluje zemeljsko robo, duhovnik se peča z neumrjočo dušo, in tedaj je tega delovanje tem imenitniše, čem imenitniša je človeška duša od mrtve robe. In tedaj ni prav in ni dostojno, ako duhovnika navadnim težakom uvrstiš.

Kar je Sin božji storil za zveličanje sveta, to nadaljujejo jegovi vidni namestniki. Jezus Kristus jim je zgled in predpodoba. Kakor nekedaj naš Zveličar, tako prehaja duhovnik od kraja do kraja in deliva nebeške dobrote. Mešnik ne služi sebi, ali enemu ali dvema, ne, cela soseska, cela fara ima od njega duševen prid in hasek. In vse, kar drugi za sebe porabijo, to ponuja mešnik drugim v poslužitev. Svoje srce, svoj um, svoj jezik, svoje noge, svoje zdravje, časih tudi svoje premoženje in življenje daruje in žrtvuje v zveličanje svojih bratov in sester na zemlji. In za vse to ne zahteva nobenega plačila. Zadovoljen je, ako se mu da, kar jegovo telo, zdravje in pa dostojnost in potrebe duhovniškega stanu sploh zahtevajo.

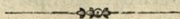
Pri tolikim žrtvovanji se pa vendar rado in čem dalje bolj pogosto godi, da še mešnik veliko nehvaležnosti, hudih besed, zasramovanja in zaničevanja pretrpeti mora. A temu ne odgovarja drugače, kakor z novimi dobrotami. Zlasti pa je mešnik ubogim, bolnim in žalostnim časih edini tolažnik in pomočnik.

Mimo gredè omenim in opomnim, da smo Slovenci svojim duhovnikom posebno hvaležnost dolžni. Kajti jim se imamo na prvem mestu zahvaliti, da še kot narod

živimo, da nas sosedni Nemci, Lahi in Madžari niso popolno zalili.

Toda zadosti bodi o služebnikih in namestnikih Sina božjega rečeno! Ni potreba več besedi. Bog sam, Jezus Kristus, vosoljna Cerkva, veličast kristjanske vere, svetna in cerkvena zgodovina preteklih osemnajst stoletij govori in priča dovolj jasno in glasno o imenitnosti, častitljivosti in blaženem upljivu in sijajnem delovanju katoliških mešnikov. Nečemo jih tedaj po šegi nevernikov krivično sumičiti, ne prenašlo soditi. Zlasti pa se nečemo udeležiti nespodobnega zasramovanja in zaničevanja duhovnikov.

Hočemo jih častiti, kakor smo namestnikom božjim dolžni. Ako pa na katerem zapazimo človeške slabosti ali napake, nečemo pozabiti da smo vsi slabi ljudje, ki lahko pademo. Ne bodemo gledali toliko na njihove napake, ampak veliko bolj na njihovo službo in nebeško oblast. Po svoji službi in oblasti je vsak duhovnik časti vreden. Kajti jegova služba je sveta in oblast od samega Jezusa Kristusa podelena, kateri je djal: „Kdor vas (mešnike) posluša, mene posluša, kdor pa vas zaničuje, Mene zaničuje. Kdor pa Mene zaničuje, ta zaničuje tega, kateri je Mene poslal.“ (Luk 10, 16.)

XI. Poglavlje.

**Kateri trep bi še na skrivnosti veroval? Verujem le,
kar razumim.**

Odgovor. Po tem takem je pretežno malo in pičlo, kar še veruješ. Še tega ne smeš verovati, da živiš, v

beli svet gledaš, neprenehama govoriš, Bog si ga vedi kaj vse poslušáš itd. Kajti težko utegneš reči, da vse to jasno in popolno razumevaš in zastopiš. Če ne, mi pa razloži, kaj je življenje? Kaj je govor, jek, pošum, barva? Izpovej mi, kaj je veter, kde začne in zakaj se sopet pomiri? Razloži mi, kaj je toplota, kaj svetloba? Kaj se reče spati? Kako to, da spanjočki imaš odprta ušesa, pa vendar nič ne slišiš? Zakaj in kako to, da se sopet prebudiš? Razkladaj mi trudnost, boleost in žalost, srečo in veselje? Kaj so robe in tvarine okoli tebe, toliko različne, mnogovrstne, raznobarvane? Kdo je, kateri bi si upal reči, da vse to popolno razumi, ter na sleherno prašanje jasno odgovarjati zamore? Človeška očesa sta dve mesnati klopki, znotraj votli in temni. Kako je mogoče, da ž njima tako svetlo vidiš, časih silno daleč, tujan do zvezdnatega stropa nebeškega? Kako to, da moraš v svojo telo vlagati druga telesa, kakor drva v peč, ako nečeš, da duša telesa ne zapusti in gladu ne umérješ?

Glej! kolikor besedi, toliko skrivnosti! Okoli tebe, nad in pod teboj in v tebi samem se drvi in mrgoli vse polno — skrivnosti!

Kaj pa je to, skrivnost? V besedi: skrivnost, umemo tukaj nesnico, za čije obstanek dobro vemo, a nikakor reči in razložiti ne moremo kako in zakaj da ravno tako obstaja. Ali drugače: ne poznamo še jenega bitja, kakšnosti, in uzroka. Poznamo stvar in jeno z n a j n o prikazen, a jeno bitje in z n o t r a j n o jedro še nam ni popolno jasno ali je še popolno zakrito. Zdaj pa razvidiš, da je takih skrivnostnih predmetov in resnic ves svet poln. Kaj čuda tedaj, ako tudi pri sv. veri zadeneš na skrivnostne resnice? Ne plaši se tedaj

kmalu besedice: **skrivnost**. Ona je častitljiv pečat in sled božjega stvarnika, pritisnen božjim stvarcem in jim utisnen.

Ne najdeš učenjaka, ki bi zamogel pri vsaki naravini prikazni vselej jasno razložiti k a k o in z a k a j? In ako je le nekoliko ponižen, ti bode rad povedal, da pri vsej opaznosti in natančnem preiskovanji in težavnem tuhtanji le z u n a j n e prikazni na stvareh pozna, z n o t r a j n i snov, jedro, bistvenost, poslednji vzrok, vse to mu je zakrito in neumljivo. Na primer! Dobro vemo, da je kamenje mrtvo a da pri rastlinstvu začnejo žive stvari. Vemo na dalej, kako trava, drevesa, živalice, človek rasejo in živijo, ali nihče nam ne more znotrajne bistvenosti življenja pojasniti. Učenjaki dobro vedò, iz česa pišje jajce obstaja, vendar noben človek še ni videl jajceta, katero nebi bilo od žive kokoši iznešeno — noben človek ga ne zamore sestaviti tako, da bi življenje v sebi imelo. Kaj je življenje samo po sebi, to nam ostaja vedno zakrito in nejasno.

Kaj in ti bi hotel popolno razumeti in zapopasti B o g a, ki je stvari s čudovito modrostjo stvaril in s tolikimi skrivnostmi obdal? Brezkončno bitje božje hočeš zapopasti ti, kateri si le uboga, omejena trohica na skrivnosti polnem svetu? Začuden in ves zavzet si, ke-dar ogleduješ drobno mušico, borno travico ali priprost kamček. In zraven si upaš in drzneš soditi in meriti Boga in vse, kar je razodel? O to ni samo drzovitno, to je že — abotno!

Skrivnostne resnice naše vere so podobne svetlemu solncu na nebu. Nobeno človeško oko ne more na ravnost v solnce pogledati. A vendar dobivamo vsi od solnea ljubo svetlobo in oživljajočo toploto.

Verskim skrivnostim ne segne nobena človeška pamet do dna. In vendar so verske skrivnosti, ki človeški um bistrijo in človeško srce žlahtnijo, ako jih voljno sprejema. Drzovito oko, gledajoče v solnčni svet oslepne, a človeška pamet se zmoti, kedar se nad skrivnosti sv. vere predrzne ter jih s svojim slabim umom popolno zapopasti streže.

Verske skrivnosti presegajo naš um, vendar mu niso nasprotne. Ne more jih sicer zapopasti pa tudi ne dokazati, da bi mu bile na vs križ. Na primer: Bog je večni ali: Bog je neskončen. Nobena stvar ne zapopade, kako bi mogoče bilo bitje brez začetka in brez konca. Tega človeška pamet ne zapopade, ali obenem tudi dokazati ne more, da bi to bilo nemogoče.

Nekaj enakega je pri skrivnosti presvete Trojice. Ni nam jasno, kako je mogoče, da je v eni in tisti božji naturi troje oseb. Vendar dokazati tudi ne moremo, da bi to bilo nemogoče. Kaj takega bi človek zasledil, ako bi se reklo: tri božje osebe so skupaj le ena božja oseba. Ali tako ne uči katekizem.

Nekokrat se je nek stotnik zagovarjal zoper neverne častnike ali oficirje. Govorè o sv. Trojici je siro lasi stotnik rekel: jaz ne najdem v nauku sv. Trojice ničesar, kar bi se s človeško pametjo kregalo. Kajti nikder se ne uči, da bi tri osebe bile za eno osebo, kar bi bilo razvidno nemogoče. Zato si jaz sv. Trojico prilično tako razlagam: voda, led in sneg so tri različne tvarine, vsaka si je zasebna in ima posebne svoje lastnosti, barvo itd. Vendar bistveno so vse tri tvarine le: voda. Božje osebe so druga od druge različne a po svoji božji naturi zelo in popolno enake, torej le — en Bog“.

Enaka je pri skrivnosti včlovečenja Sinu božjega,

pri sv. Rešnjem Telesu, pri večnem plačilu zveličanih in večnem trpljenji prokletih. Sicer nam ni umevno, kako je mogoče, da ste božja in človeška natura združeni v eni božji osebi. Ni nam jasno, kako je Kristus na križi zadostoval, kako je pod podobo kruha in vina zakrit, kako zveličane vekomaj razveseljuje, proklete pa večno kaznuje. Tega popolno ne zapopadamo, in vendar zaslediti tudi ne moremo, da bi vse to bilo nemogoče. Do svetlega mesenca ne nese nobena kanonska krogla, tudi prajzovske so premedle. In skrivnostnih resnic, ktere nam je Bog po sv. veri, kolikor se mu je potrebno zdelo, razodel, ne dohiti noben človeški um, nobena človeška pamet. Previsoko so nad njo uzvišene.

Verske skrivnosti si tedaj niso s pametjo na vs križ, marveč vso jeno prebrisanost in bistrost daleč presegajo. Vera ni nasprotna našej pameti. Tega ne more nihče dokazati. Vera je zvesta tovaršica in pomočnica naše slabe pameti. Ona je pameti milostna sestra, ki jej postrežljivo s svojo nebeško lučjo sveti, da steze v srečno večnost ne zgreši.

Gotovo si že časih zamišljen zvezde na jasnem nebu gledal in se čudil božji vsemogočnosti. Ali še bolj bi se čudil, ko bi prilično skozi dober daljnovid na nebo pogledal. Veliko dalje bi videl, mnogo bistreje bi posamezne zvezde gledal. Tako n. p. z golim očesom časih vidimo, kako se lepa in velika zvezda po imenu Jupiter na nebu sveti. Kedar se pa daljnovida poslužimo, tedaj zapazimo, da zvezda Jupiter ni sama, ampak da ima štiri mesence [zemlja ima le enega], ki se okoli nje vrtijo. Dragi moj, taki daljnovid je našej pameti sv. vera ž njenimi od Boga razodetimi resnicami. Vera pameti pomaga, da naturne resnice bolj

lahko, bolj na drobno sprevidi. Zraven pa jej bistri oko, da še bolj daleko in globoko gleda v sv. nebesa, v čreznaturne resnice, v osebne razmere trojedinega Boga. Kakor preljuba sestra spremlja vera našo pamet tukaj na zemlji ter jo uči zemeljske reči in resnice prav spoznavati in ceniti. Kedar pamet peša in dalej steze ne vè, tedaj pojde vera naprej in jej pokaže spoznavati čreznaturne božje resnice ter jo postavi pred skrivnostni prestol božjega bitja.

Verujem tedaj na skrivnosti, katere mi sv. vera predlaga, enako rad, kakor na skrivnosti, katere okoli sebe in na sebi, v celi naravi vsak den občudujem. Verujem pa zato, ker jih tajiti ne morem. Vsak den se lahko prepričan, da se take skrivnosti nahajajo, akoravno jih ne zapopadam. Naravinine skrivnosti mi pričajo moje oči, ušesa, sploh zdravi počutki in pa zvedeni, učeni ljudje. Verske skrivnosti mi pričajo verske priče: sv. katoliška Cerkev, posebno pa Sin božji, ki je postal Sin človekov, da nam priča o nebeških in čreznaturnih resnicah.

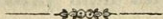
Zdrava pamet neumorno velevala, da se veruje, kar verjetna priča resni.

Abotno bi bilo, ako bi kdo tajil in rekel: ne verujem, da je Beligrad kraj široke Donave pozidan, ker še nisem tamo bil; ne verujem, da se v dveh minutah zamore iz Dunaja v Pariz pisati, ker si ne morem misliti, kako bi to mogoče bilo; ne verujem, da na solnci vodenčev plin gori, ker še dozdam noben človek ni tje prišel. Sploh tak človek bi zelo aboten bil, ker bi tajil, kar mu zvedeni možje zanesljivo popričati in dokazati zamorejo. Nekaj enakega vidimo pri nekaterih verskih resnicah. Dasiravno jih še zdaj popolno ne umevamo,

se jim vendar vera odreči ne sme. Kajti popričane nam so od naj zanesljivše priče — od samega Boga, kateri nikogar ne goljufa, pa tudi goljufan biti ne more.

Ako se tedaj kdo, ki sred samih čudovitih skrivnosti nature živi, obotavlja in brani dobro popričanim skrivnostnim resnicam verovati in pritrditi, ta kaže, da še se ni naučil bistro in dosledno misliti. Plašljivost pred skrivnostnim pečatom in sledom božjega veličastja kaže ali milovanja vredno medlost možganov ali po raznih strastih in pregrehah spačeno srce.

O teh poslednih je nek glasovit pridigar tako sodil: „vaša pamet, gospoda, nima ničesar, da bi zamogla ugovarjati skrivnostnim resnicam kršanske vere. Le vaše spačeno srce se jih brani. Ako bi se Gospodu Bogu dopadlo, ter bi dnes na večer šesto in sedmo zapoved božjo izbrisal, stavim kolikor hočete, juter zgodaj ustanete vsi verni, z veseljem mu bode na besedo verovali vse skrivnosti“.

XII. Poglavje.

Rad bi veren bil, toda ne morem.

Odgovor. To so kar puhle, prazne besede! Na sodni den te ne bodo zamogle zagovarjati pred božjim sodnikom, kateri pravi: „kateri veruje, ne bode sojen, kateri pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v ime edino rojenega Sinu božjega.“ (Jan. 3, 18.)

Na dalje bi te vendar rad prašal, da mi odkrito poveš: kolikor si že storil in si prizadeval, da bi veroval? Ali ni tako, da kdor hoče kedaj žeti, ta mora

poprej sejati? Da, tako je bilo in bode. Kdor hoče kaj doseči in dognati, temu se ne sme mržeti in vnožati do potrebnih pomočkov.

Tožiš, da ne moreš verovati. Brez dvombe, si tega sam kriv. Bržej ko ne, ne maraš za nobene pomočke, ali jih ne rabiš prav, ali pa segaš po krivih. Zato ne prideš do vere.

Povej mi, ali moliš kedaj? Glej! za vsako milost nam je Boga prositi. To velja posebno zastran milosti sv. vere. Vera nam je rodovitna korenika za vse nadalješne milosti božje. Za dar vere bi se tedaj imelo pred vsem prositi. Ti pa morebiti nikoli več ne moliš! Ali vsaj za vse drugo poprej moliš in Boga prosiš. Tudi je mogoče, da prav ne moliš, le z jezikom, sree in misli se pa Bog vedi kde drugod potikajo. Ali pa nimaš nobene stanovitosti pri molitvi. Mogoče je, da še nikoli nisi ubudil prav resničnega poželenja: veren in zvest Kristjan biti. So namreč in se nahajajo taki čudni ljudje, ki za čednosti in milosti Boga prosijo, v sreci pa se tihoma bojijo uslišani biti. Da taki ljudje do trdne vere ne pridejo, ni nobeno čudo. Čudovitno bi le bilo, ako bi še pri toliki duševni nemarnosti kaj vere imeli.

Dobro bode tudi, ako se izprašuješ, kako in kaj si prizadevaš, da bi verske nauke in resnice vedno bolj spoznaval? Si li kedaj se potrudil do zvedenega duhovnika, ali dobro podučenega Kristjana, da bi ti tvoje dvombe in ugovore zoper vero pojasnil in odpravil? Ali ti je morebiti napačni napuh zabranil, da tega nisi storil?

Vendar tisto, kar človeku naj bolj brani verovati je to, da se mu vnoža, da se mu pretežavno zdi po nauku sv. vere živeti. Ne more se na to pripraviti. Neče se mu,

da bi po kršanski popolnosti hrepenel ter Bogu daroval vse, kar koli zahteva.

Tukaj tiči zakrit premnogokrat prvi in edini vzrok, zakaj se marsikdo toliko sv. vere brani. Ne pamet, ne um človeški ne ugovarja zoper vero toliko, kolikor jej spačeno, krivično, nečisto in napuhnjeno srce naprotuje. Zavolj svojih hudobnosti se boji ostre vere. Tudi Gospod Jezus Kristus nas takisto uči rekoč: „to je pa sodba, ker je luč prišla na svet, a ljudje so več temo, kakor luč ljubili: zakaj jih dela so bila hudobna.“ (Jan 3, 19.)

Hudobno srce pa vselej zmoti glavo. Neporeden človek začne naposled vero sovražiti in zatirati. Blizo je ne more več trpeti. Vse mu je prav, vse rad pobere, kar mu le zoper sovražno vero služiti zamore.

Kedar pa človek tako hudo zajde, tedaj je večjidel vse zastonj. Tedaj ga ne prepričajo niti naj bolj jasni dokazi. Naj milši in naj bolj mogočni nagibi, svarenja in opomini so kar trd bob ob še bolj trdo steno. Vse je zastonj. Človek ne čee poslušati glasu resnice. Naj bolj debelo pa čuje, kateri poslušati ne čee.

Takoršna okornost in zaslepljenost je samovoljna, in tedaj pred Bogom pregrešna. In to je vzrok, zakaj Jezus Kristus veli, da je tak človek že obsojen. Vsaj je resnico sam rad od sebe pahal in zganjal. Kdor tedaj hoče veren postati, temu mora gledè tega pri srci prava resnica biti. Naj moli stanovitno za dar vere. Naj si da svoje verske dvombe od zvedenega duhovna pojasniti. Naj bode pripravljen po sv. veri živeti, hitro ko bode od njene mile nebeške luči razsvetljen. In tedaj mu obljubim v imenu Sinu božjega, da bode kmalu veren in priden Kristjan.

XIII. Poglavje.

Vere so si vse enake — nobena ni boljša od druge
— človek se po vsaki veri lahko zveliča.

Odgovor: Moram reči, da to ni samo kosmata, temuč tudi prav abotna laž. Izmislili so jo najpoprej zviti antikristi, kateri se imenujejo frajmaurariji. Pobirajo pa ovo laž naj bolj lagodno verski nemarnjaki, da jim nebi treba bilo edino prave vere iskat iti ali se vsaj v njej bolje podučiti dati. Zdaj pa beri, kako zviti frajmaurariji ono laž lokavo prodajati vedò! Pravijo: „če le pošteno živiš, pa nič ne dene, ali si kršen ali ne, ali si Jud, Turek, Luteran ali pa Katoličan. Naposled je vendar vsaka vera le od slabih ljudi narejena — zlasti pa od sebičnih duhovnov izmišljena. Bog se malo zmeni, kako ga kaj ljudje častijo. Mogoče je, da iz med vseh ver na zemlji ni nobena — prava vera“. Tako in enako, zmes zelo bogakletno žvekanje frajmaurarjev je že marsikateriga Kristjana zmotilo ter daru sv. vere oropalo.

Omenjena debela laž ima v sebi več drobnih lažic. Prva je ta, da bi se Bog malo zmenil, kako ga ljudje kaj častijo. Čudno drzovito je, reči, da bi Bogu vse eno bilo, ali se mu kot pobožni Kristjani uklanjamo ali kot divji zamorci krvave daritve ubitih sobratov na altarje polagamo. Lažnjivost tega kaže zdrava pamet.

Ali vendar imajo ovo laž nekateri za resnico. In sicer zato, ker je, pravijo, veliko krivih ver na svetu. Ako bi Bogu resnično zastran bogočastja kaj mar bilo, bi ne pustil, da se toliko krivih ver po svetu širi in trosi. Tako pravijo, a zelo se motijo. Glej! po svetu

je gotovo veliko tatov in goljufov. Ali se pa zdaj sme reči, da vsi ljudje kradejo, da ni enega pravičnega več? To resniti bi bilo krivično in abotno. In enako krivično in abotno je, ako kdo poreče: na svetu je veliko krivih od sebičnih ljudi izmišljenih ver, tedaj so **vse** vere krive, vse so lažnjive, nobena ni — resnična in prava.

Marveč ravno, ker ljudje o velikih krivicah tožijo, nam popričujejo, da mora nekde tudi biti — pravica. Ravno ker se veliko laže, mora se kedaj tudi govoriti resnica. Ravno ker govorimo o krivih verah, kažemo, da mora se med njimi nahajati tudi — prava vera. In ravno ker je veliko od ljudi izmišljenih ver, mora nekde biti prava vera, ljudem podarjena od samega Boga, kateri je toliko mogočno v človeško srce zasadil čut pobožnosti. Vsak človek čuti, da je kot stvar dolžen svojega stvarnika častiti. Da se pa temu resničnemu občnemu čutenju ustreže, mora nekde biti pravi, resnični in od Boga ljudem naznanjeni način, **kako** se za more Bog in stvarnik sveta **prav** častiti.

Laž ima sicer kratke noge a — mnogo lic. Laži in zmote so stoterolične in mnogovrstne — vedno se spreminjajo. A resnica je stalna in edina, kakor je Bog, jeni oče večen in edin. Enaka je v verskih zadevah. Krivih ver je mnogo in veliko, a prava vera, pravi način stvarnika nebes in zemlje častiti, je le edin.

Ljudje sicer veliko lažejo, vendar se vsak jezi, kedar ga kdo nalaže; človeško srce, ki je za resnico ustvarjeno, prav za prav laži ne more trpeti. Še bolj kakor lažnjiv človek sovraži presveti Bog sleherno laž. Kdo se bo zdaj drznil reči, da je Bogu dovoljen in ljub tudi lažnjiv način češenja, katero mu dajajo lažnjive,

krive vere? Ali se ne reče to toliko, kakor: Bogu ste laž in resnica enako ljubi?

Kako neumno je tedaj trditi, da bi si vse vere bili enake, da bi vsaka bila dobra in Bogu dopadljiva! Nepremišljeno in neumno je reči, da je vse eno, ali kakor verni Kristjani Sina božjega ponižno molimo, ali pa z okornimi Judi Jezusa Kristusa kot verskega gol-ljufa preklinjamo. Kateri pameten človek bi upal trditi, da je Bogu ljubo in prijetno bilo češenje, katero so mu dajali starodavni Greki in Rimljani? Ti so namreč prešestnega Jupiterja molili, krvilačnega Marta ali Davora častili, nesramni Veneri darovali, lesene in železne bogove na altarje postavljali. Egipčani so imeli svete mačke, ptice, krokodile in pa svetega bika Apisa, ter so ove brezpametne živali kot svoje bogove molili. Feničani so imeli strahovitega malika, želežno pošast. Temu bogovi so z ognjem podkurili ter mu v razbeljena naročja po-lagali nedolžne in nage otročiče. Čem bolj so nesrečni otročiči pri sožiganji kričali, tem bolje so mislili bogovi služiti. Stari Galci v Evropi, nekedanji Mehikanci v Ameriki so na tisuče in milijone ljudi poklali in malikom darovali. Zdajni Indi kraj slovite vode Ganges stanujoči še zdaj svoje svete krave po tempelnih častijo. Stare svete krave po posebnih špitalih krmijo, med tem ko nevoljne in stare ljudi — p o b i j a j o. Ali misliš, da je pred svetim Bogom to v s e e n o? In če ne, kako si tedaj upaš brodit, da so si vse vere enake, da nobena ni boljša od druge, da je vsaka Bogu enako ljuba in prijetna? To ni mogoče, človeška pamet temu ne more pritrditi!

Edinega Boga prav časti je le po edini, pravi veri mogoče. Le ena in sicer prava vera mu je prijetna, vse

druge so mu sovražne in zoprne. Ni mogoče, da bi Bog enako dopaljivo gledal na človeka, ki pred kakim štorom kleči ali ki ga v „duhu in resnici“ moli.

Glej tako resnično je, kar se je povedalo, da imajo besede, katere so totemu poglavju za naslov napisane, v sebi — mnogo laži in lažič. Ali, dragi moj, to še ni vse. Marveč ove besede so ob enem zelo loznata odeja, sramežljiv prepas, kateri bi nam nekoliko imel zakrivati — grdo, frajmavrarsko sovraštvo do edino prave, do kršanske vere.

Ti ljudje nečejo prav za prav nobene vere. Mislijo in pravijo, da nam je sploh vera nepotrebna. Sicer so že veliko ljudi tako ob vero spravili, vendar vsega človeškega rodu ne bodo nikdar zapeljali. Večina ljudi je vselej bila in bode prepričana o potrebnosti vere. Človeški duh bo vselej čutil, da je Najvišega častiti dolžen. Naj bistrourniši ljudje so potrebo vere in bogočastja čutili in priznali. Mnogo jih je žalovalo, da človek sicer čuti potrebo Boga moliti, da pa sam izumiti ne more, kako se ima Bog prav častiti. Sklepali so, da mora tisto bogočastje edino pravo biti, katero bi ljudem Bog sam naznanil. Ti ljudje tedaj niso po šegi frajmaurarskih nevernikov vse vere kot nepotrebne zametovali, ampak šli so prave, morebiti od samega Boga razodete vere iskat. Da se niso motili, uči zgodovina sv. kršanske vere, katero nam je Bog sam iz nebes poslal.

Človek, kateri še ni našel edino prave kršanske vere, je sila nesrečen. Brezštevilni dvomi ga mučijo noč in den. Gledé naj imenitniših resnic tava neveden po trdi temi. Nezmožen je, da bi si odgovor dal: od kod sem? kam pojdem? čemu sem na svetu? kaj je po smrti? kdo je Bog? kaj hoče, da se stori? Človek

si teh prašanj dovoljno sam ne more rešiti. Pamet tukaj omolkne. Človek iše resnico, pa sam je ne najde. Želi srcu, hrepenečemu po sreči in veselji, ustreči, pa sam tega ne more. H Bogu ga neprenehama nekaj vleče in miče, ali sam do njega ne more. Pozna in ljubi, kar je prav, toda vselej storiti je sam preslab. Žeja ga vedno po pravici, vendar sam si je ne zamore ugasniti...

Druge stvari najdejo pripravljeno vse, česar jim je potreba. Edini človek bi bil izvzet? Edino pameten človek, bi imel želje, zahtevanja, katera bi ga nesrečno mučila, ker jim nikdar nebi ustreči zamogel?

Tako ne dela premodri stvarnik sveta. Ako je človeku dal nagon, da iše resnico, da poželuje po sreči, da praša po božjem bitji, mu je tudi gotovo priskrbel, da ga najde. Bog se ni dal samo iskati, Bog se je dal in se daja tudi — najti in sicer v kršanski veri.

Bog, stvarnik sveta, se je človeku razodel, ter ga učil Boga prav častiti; dal in prižgal mu je milo luč prave vere. Ta mu pomaga iz teme zmot in dvoma priti do svetlega dne resnice in trdnega spoznanja.

Po sv. veri Boga in jegove lastnosti prav spoznamo, — s pomočjo vere pozvemo za gotovo, od kod smo? zakaj živimo na svetu in kam gremo po smrti?

Od Boga smo in h Bogu se sopet vračamo. Postavil nas je na ta svet, da se na večnost pripravljamo. Dvoje stez pelja v neizmerno večnost, ena pelja do večnega pogubljenja, druga pelja do večnega življenja.

Tako nebeško luč nam je večni Bog prižgal! Vse, kar gledè tega človeški um izumi, je slaba lučica tleče treske proti jasni svetlobi sijajnega solnca.

Kamor koli ta nebeška luč prisveti, povsod vse razjasni, oživi in okrepča. In ta luč dobrotna je sv. kršanska vera. Ona je vseh ver edina, ki dokaže svoj božji začetek. Ta edina ima za svojo resničnost take dokaze in razloge, kateri pamet razjasnijo, srce posvetijo, zmote in grehe zatirajo. Uči nas z božjo oblastjo, da bi v pravem spoznanji in ljubezni Boga iskali in srečo in zveličanje našli, kakoršno je našej naturi in pa božjemu bitju primerno in spodobno. Človeški jezik opeša, hoteči naštevati vse razloge, kateri nas v vero na Sina božjega vabijo in nagibajo. Preštevilni so. Podajmo se v mislih k začetku človeškega rodu! Že v paradiži najdemo prvi sled in začetek naše vere. Potem jo najdemo pri starodavnih očakih, pozneje pri prerokih, in sploh pri šegah in navadah judovskega bogočastja.

Prav za prav je že od nekedaj, od začetka človeškega rodu bila — edina vera. Ta je pozneje v treh dolгих časovih obrokih le na večjo razrasla, se razprostrla, razširila in razvila. Iz tega dobimo trojno podobo ene in tiste vere.

V prvi dobi se nahaja ob času očakov, od Adama do Mozes-a. V drugi se nam kaže kot vera judovskega ljudstva, od Mozes-a do prihoda Zveličarjevega.

In tretjič stopi pred nas kot kršansko katoliška vera. Sin božji, Jezus Kristus jo je ustanovil, apostoli so jo pridigali, jih nasledniki pa po celem svetu razglasili ter vse verne v edino veliko društvo zbrali, kateremu se pravi: edina sveta, katoliška in apostolska Cerkva.

Iz malih početkov, v vednem trpljenji in vojskovanji zoper hudobnost sveta, je polagama dorasla do zdajne ogromne veličasti. Podobna je v tem obziru člo-

veku, ki mora poprej otročja leta preživeti, preden stopi v moško dobo zrelosti in godnosti. Slična je belemu dnevi, kateri se iz mraka jutranje zarje rodi, ter opoldne popolno jasnost in razsvitljenost zadobi.

Naši sveti veri se iz nje jasnega čela sveti pečat božjega začetka: ona edina je namenjena vsemu svetu, vsem ljudem, mogočno obsega vse narode, vse dežele in vse čase. Nekedajnosti je bila priča, v zdajnosti živi in prihodnost jej je obečana. Iz večnosti se je rodila, v večnost se vrača. Od Boga izhaja in h Bogu zahaja ter v božjem bitji prebiva vekomaj.

Kršanska vera je na vse strani svojega božjega začetnika vredna in dostojna. V njej prebiva gola, nebeška resnica, navdaja jo čista svetost. Kdor koli se jeni naukov nauči, jih premišljuje, ves začuden zapazi, kako se vse lepo strinja in prijazno zлага. Resnica se drži resnice, druga podaja drugi roko, prva pojasnuje drugo, vse se vzajemno podpirajo. Nobena se ne more izvzeti, nobena izpustiti, ako nečeš nalaš čudovite verige pretrgati. Tega se kršanski premišljevalec prepriča tem bolje, čem globokeje si je prizadeval iz tega božjega vrelca zajemati. Milo nam sega v naše srce, mogočno nas očišuje in razsvetljuje. Blaženo se poprijema — vsega človeka.

Človek mora biti ali ves hudoben ali nemarno neveden, ako tukaj roke božje ne vidi ali videti neče. Slab človek ne more kaj takega izumiti, še menj pa dognati. Tako zvitih duhovnikov svet ne premore. Tako močnega človeka ni, da bi tako vero po vsem svetu razširil in toliko let sred nasprotovanja hudobnikov ohranil. Kaj takega zamore le vseomogočni Bog — začetnik in branitelj sv. vere. Ona je edino prava vera, in čast,

katera se Bogu po njej daja, jemu edino prijetna. Kajti sv. kršanska vera ni izmišljena, kriva ali lažnjiva vera, ampak od Boga ustanovljena, iz nebes poslana, prava božja vera.

Tega se vsak misleč človek lahko prepriča, ako le hoče.

Le poglej na veličastno podobo Jezusa Kristusa, začetnika naše vere! Prehodi vso zemljo, premisli vso preteklost, nikder mu ne najdeš enakega.

Življenje jegovo se sveti v nedosegljivi svetosti. Niti pičica nepopolnosti je ne temni. Kar jih je kedaj rodil zemljin okrog, vseh je naj popolniši, naj svetejši. Jegovi nauki so naj poštenejši; čistejši so kakor solnce na nebu. In kar je govoril in kar je storil, vse kaže, da ni bil gol človek, ampak Bog in človek v eni osebi.

Takisto je popričal po brezštevilih čudežih. Še jegovi naj hujši sovražniki mu jih niso zamogli vtajiti. Na dalje pomislimo čudovito moč jegovega križa in smrti, jegovo častito od mrtvih vstajenje! Štirinajstkrat ga je prerokoval in vse od pike do pike natančno dopolnil. Naposled je vpričo petsto ljudi spremenol, vrnivši se na desnico svojega Očeta. In od ondot pričakujemo jegov veličastni prihod na sodbo živih in mrtvih.

Prvi pridigarji sv. vere niso bili učeni, premožni in imenitni ljudje, ampak prosti galilejski ribiči; sploh neučeni, ubogi, zaničevani možje. Kedar so rabeljni Jezusa na oljski gori ugrabili in zvezali, so apostoli vsi zbežali. Še po od mrtvih vstajenji in vnebohodu Gospodovem so se plahi zaprli v neko hišo na sijonskem holmei. Ali sv. Duh jih nagloma spremeni v naj izvrstniše učnike, v naj bolj nevstrašljive pridigarje, zagovornike in širitelje Kristusove vere. Postali so vseh dobitnikov naj pogumniši in

naj slavniji. Sicer si niso s krvavim mečem kraljestev podjarmili, toda z besedo božjo ves svet Kristusu Gospodu podvrgli. Ali to ni jasno pričanje, da je bil Bog ž njimi?

Dnes, ko to pišem, obhajamo spomin škofa in mučenika sv. Ignacija. Ta je bil učenec sv. apostolov in sv. Petra naslednik na škofijskem sedeži v mestu Antiohiji. Rimski cesar Trajan ga je zavolj vere v Jezusa obsodil na smrt. Dal ga je ugrabiti in v Rim peljati, da ga ondi v gledališi vpričo ljudstva divji levi raztrgajo. Ko se je Rimu bliževal, je do tamošnjih Kristjanov pisal pismo, katero še zdaj imamo: V njem beremo sledeče besede: „O ko bi me že skoro zveri požrle. Boga prosim, da bi naglo nad mene planole meni v pogin, martro in žrtvo — in da ne storijo, kakor pri drugih mučenikih, da bi se mi pohlevne k nogam uglele. Ako ne bodo hotele, jih bom vzdražil, da me požrejo. Odpustite mi, otročiči; koliko to hasni, mi je dobro znano. Zdaj začnem pravi učenec Kristusov biti, kedar ničesar tega, kar oči gledajo, ne poželujem, da le Kristusa najdem. Ogenj, križ, zverine, prelom kosti, razsekanje udov, vsega telesa potrenje, vse muke satanove, vse naj pride nad me, nič ne dene, da le Kristusa uživljam.“ In ko so ga že vrgli pred lačne leve ter jih je slišal rjoveti, je rekel: „Pšenica Kristusova sem, od zob zverinskih bom zmlet, da bodem najden čist kruh.“ Trpel je za cesarja Trajana v 107. letu po Kristusovem rojstvu. Ali misliš, da bi sv. Ignacij zavolj Jezusove vere zamogel toliko in tako trpeti, ako mu nebi Bog sam pomagal? Zdaj pa štejemo više devet milijonov Kristjanov, ki s prelito krvjo pričajo ovo božjo pomoč in po tem tudi božji začetek naše vere.

Slehern človek se lahko sam prepriča, da je v dobrem zelo slab, ves poželjiv in strasten ter na hudo nagnjen. In vendar štejemo na milijone Kristjanov, ki sred popačenega sveta živijo kot angelji božji.

Sicer zdajni svet psuje kršansko vero ter očita, da se ljudje po njej v temi nevednosti in nemarnosti držijo. Ali to očitaje je hudobna nehvaležnost in goropadna krivičnost. Vsa omika in učenost, s katero se svet toliko ponaša, prihaja iz kršanske vere. In ako nebi sv. vera divjih severnih narodov, kateri so rimsko-greško cesarstvo in omiko razdjali, v verne Kristjane spreobrnola, vsa Evropa bi bila divja pustinja. Sirova krdela divjakov bi se po njej podila in davila. Sicer so Kitajci in Japonci prebrisi in umetni ljudje. A nihče jih ne prišteva omikanim narodom. Prava omika je sad kršanske vere. Omika in kršanska vera imate tiste mejniki. Sv. vera ima čudovito moč v sebi, katera posameznega človeka in cele narode prerodi in v omikana ljudstva spremeni.

Naposled še te spominjam na čudovito prikazen gledè sv. vere. Človek bi mislil, da bodo vsi ljudje milega nebeškega gosta in sicer prav radi sprejeli. Ali tako storijo le pridni ljudje. Hudobni ga sovražijo in išejo iz zemlje pregnati. Blizo 2000 let hudobni svet sovraži in časih do krvavega preganja kršansko vero. Vendar vse jegovo razsajanje, psovanje preganjanja, krvi prelivanje — vse mu ne pomaga nič. Na zadnje ga vselej sv. vera premaga. In sicer ne z mečem, ne s puškami, ne s kanoni, ne z denarjem niti s posvetno učenostjo. Edino orožje, katero sv. vera rabi, je resnica in milost božja.

Té jo storite nepremagljivo.

Veličastno se dviga, oznaniteljca prave vere, sv. katoliška Cerkva. Resnobno stopa črez grobe propadlih sovražnikov. Med tem, ko se vse na zemlji spreminja in odhajo — ostaja sv. Cerkva, stalna in nespremenljiva. Nespremenljiva je v svojih naukih, nepremakljiva v svoji edinosti. Stotine kraljestev se je rodilo a sopet propadlo; številni narodi so prišli in sopet odšli — Cerkva še zdaj stoji. Ponosnim cesarstvom je stala pri zibelji, spremljali jih je skozi življenje in naposled kraj njihovega groba pričala svetne oblasti minljivost in dokazivala svojo nepremagljivost. Dragi moj, to je prst božji. Kajti le kar Bog stavi, to ostaja do konca sveta.

Glej tedaj! kako se sred številnih krivih, nahaja tudi — prava vera. In ta je edina, ki si zasluži, da jo imenujemo: vero. Ona je edina, ki snuje prijazno vez, katera ima biti med stvarnikom in med stvarjo, med očetom in detetom, med človekom in med Bogom.

Kršanska vera je edina, ki nas uči Boga prav spoznati, jemu služiti in večno zveličanje dosegnoti.

Vse druge so krive vere; niso od Boga poslane, ampak od ljudi izmišljene. In ker niso od Boga, tudi niso resnične in prave in se torej tudi nihče ž njih pomočjo zveličati ne more.

Krive, lažjive vere so to, kar je nesramni of v primeri do človeka, namreč: smešen spak človeške podobe. Lažnjive vere so ponarejen denar. Kdor pravi, da so mu vse vere enako prav, ta je trep, ki trdi, da mu je vse eno, ali se mu izplačuje v pravem ali pa v ponarejenem denarji.

Pusti ga, dokler se ne spametva, ti pa se zvesto drži edine, prave, kršanske vere!

XIV. Poglavje.

Kdo pa je Jezus Kristus? Morebiti je le kak „modrijan iz Nazareta!“ *) Ali je on resnično Bog?

Odgovor: Preimeno in vseh prvo prašanje, katero si naj vsak dobro reši poprej, kakor v temni grob počivat odide! Kolikor mi je dano, ti hočem pomagati.

Mislim, da te bode naj poprej zanimivalo, kaj Jezus Kristus sam o sebi pravi? Da to pozvema, nama druga ni treba, kakor bukve odpreti, v katerih je življenje Jezusa Kristusa popisano. Popisali so ga moževi, kateri so ž njim vred ob enem na svetu živeli. Tote bukve so že več kakor 1800 let stare in pri vseh narodih razglašene. Tudi za nas Slovence so bile že petkrat predstavljene. No v teh preimenoitnih bukvicah, katerim pravimo sv. evangelje, beremo, da je Gospod Jezus Kristus o sam sebi tako govoril:

„Viši duhoven je rekel k njemu (Jezusu): jaz te zarotim pri živem Bogu, da nam poveš, ako si ti Kristus, Sin božji?

Jezus reče k njemu: **Ti si rekel. t. j. jaz sem.** (Mat. 26, 63, 64.)

Pri neki drugi priliki se je sledeče zgodilo: „Filip reče k njemu (Jezusu): Gospod pokaži nam Očeta, ino nam je zadosti.

Jezus reče k njemu: **Toliko časa sem pri vas in me niste spoznali? Filip, kdor mene vidi, ta vidi tudi Očeta.** (Janez 14, 8, 9.)

*) Slov. Narod l. 1872.

Neko drugo krat so Judi prašali Jezusa v Jeruzalemskem tempelnu: „Kako dolgo nas v nevednosti pustiš? Ako si ti Kristus, povej nam očitno. Jezus pa jim je odgovoril: Jaz vam pravim, in vi neverujete. Dela, katera opravljam v imenu Očeta, ta pričujejo od mene: **Jaz in Oče sva eno.** (Jan. 10, 24.)

Po teh besedah se je Jezus Kristus očitno izpovedal za obljubljenega mesija, za Sina božjega, za Tistega, ki je z Očetom eno t. j. za Boga.

Sicer sem o tej stvari že v poprejšnem poglavji nekoliko besedi spregovoril. Vendar, ker je vse to silno imenitno za našo zdajnost in prihodnost, hočemo stvar bolj na tenko pregledati in premisliti. Rečem tedaj

1) Jezus Kristus nikoli več ne umerje, tedaj je on nekaj več, kakor smo drugi umrljivi ljudje.

Takega in tolikega človeka, kakor je rodila mati Jezusova, ni spočela razun blažene Marije, nobena človeška mati. Sicer so jej sina vzeli in ga križali in usmrtili in pokopali na gori Kalvarski. Ali tretji den je od mrtvih vstal in zdaj ne umerje nikoli več. On živi in bo živel vse večne čase.

Dokaj učenih, mogočnih možev živi denešnji den. Vendar kakor v jeseni list za listom iz drevesa pade, tako drug za drugim spat odide, počivat v tihih grobih. Pomrli bodo, in iz sveta spreminoli vsi. Nekaj časa bodo ljudje še o njih govorili, pisali, v novinah ali bukvah brali. A potem se bodo vedno bolj redko kedaj na spomin jemali, naposled bodo popolno pozabljeni, kakor da bi jih nikdar na svetu ne bilo. O in koliko milijonov

čislanih, ljubljenih, učenih, bogatih, lepih in mogočnih ljudi je po grobih spremenilo, da jih živa duša več ne pomni. Za ljudi so zelo in popolno umrli. Noben človek ne misli več na nje. Le malo in pičlo je število ljudi, čijih spomin še živi — tistih namreč, katerih imena se v pismih in bukvah hranjujejo. Le ti so popolni pozabljenosti utekli. Vseh drugih imena so preminula. Le ker se jih imena v grobih knjig nahajajo, zato še pozvemo, da so nekedaj živeli. O nekedajnem Nabuhodonozorji, o Aleksandru Velikem, o vrlem našem slovenskem Samo-tu brez knjig nebi vedeli ničesar več. Samovo ime bi bilo nepoznano, kakor zemlja z grobom, kder jegove hrabre kosti počivajo. Človek umerje, se pokoplje — in pozabi.

Ali zelo drugače je pri Jezusu Kristusu. Ta živi, edini živi; on živi zdaj in ostane živ vekomaj. On živi tako gotovo zdaj, kakor tedaj, ko se je pred osemnajsto sto leti po zemlji svete dežele sprehajal. Da pa še tisti Jezus zdaj živi, temu je, tudi nehotè, priča celi svet. Kamor koli prideš po široki zemlji, povsod najdeš — j e g a. Pojdi v turski Carigrad ali v francoski Pariz, obiši pruski Berlin ali staroslavni Rim, hodi po bogatem Londonu ali po slavjanski Moskvi — povsod slišiš imenovati — j e g o v o ime. Zapusti Evropo, prebrodi široko morje, obiši novi svet, potuj po deželah gorke Afrike, podaj se v dežele Kitajcev in Japoncev, Jndov in Perzijanov, povsod bodeš srečal ljudi, ki rečejo: hvalen b o d i J e z u s K r i s t u s ! Po vsej zemlji najdeš ljudi, ki poznajo ime Gospodovo. Nekateri ga prisrčno ljubijo, drugi ga srdito sovražijo. Po vseh deželah in krajih ima silne sovražnike zraven gorečih častilcev. Povsod najdeš take, kateri ga neprestano napadajo, med tem ko ga drugi stanovitno branijo. Ti ga z veseljem sprejemajo,

oni ga z zaničevanjem zametujejo. Vedno se mu godi, kakor nekedaj v betlehemski štalici. Trije kralji so ga prišli iz daljnih krajev molit in častit kot svojega Boga in Gospoda, med tem ko mu je grozoviti Herod po življenji stregel.

Kristus torej živi, zdaj kakor nekedaj. On govori, zapoveduje, uči in prepoveduje, hrani, tolaži in ljubi, kakor nekedaj. Živi pa Kristus zdaj po sv. kršanski veri v katoliški Cerkvi. Tej je on začetnik, ohranitelj, zapopadek, jedro, srce in duša. Kristus je glava, jegovi verni so pa udi jegovega telesa. Zato pa on živi, rase po svojih vernih udih ali Kristjanih in sicer pri vseh narodih, po vseh krajih, v vseh časih do konca sveta.

O starih očakih pripoveduje sv. pismo, da so živeli po 110 let po 500, 600 po 900 let. Ali Jezus Kristus živi pri svojih vernih že blizo 2000 let. Kristus tedaj ne umerje; kakor jegova vera tudi on nikoli ne premine, ampak ostaja do konca vseh časov. Jezusovo življenje je živa zgodovina kršanske vere, ki ni vpisana listom trohljivih knjig, ampak živim srcem človeških rodov.

Glej! takega življenja ne najdeš nikder. Tako ni živ noben človek. Vseh drugih življenje premine, se poskrije v temotne, hladne grobe. Kristus pa živi in po svojem čuda in skrivnosti polnem življenji oživlja vsa ljudstva in vse narode od stoletja do stoletja. Vse okoli jega propade in zgine, vse umira in umerje — on pa živi, on edini ostaja sred vedne smrti vedno živ. On mora tedaj nekaj več biti, kakor nas eden — on ni gol človek. Slavni Napoleon I., znani mogočni premagalec ljudi je nekokrat rekel: „ve-

rujte mi, jaz poznam ljudi, a Jezus Kristus je več, kakor človek.“

Naglejmo si zdaj drugo nič menje čudovitno stran Jezusovega življenja. On ne živi samo zdaj in celo večnost naprej, ampak njegovo življenje sega tudi nazaj v starodavno preteklost, tijan do začetka človeškega rodu. Tistemu, kateremu so zdaj kršanskih narodov srca udana, so bili že pred njegovim rojstvom verni stare zaveze očaki, preroki in svetniki. Kajti tudi ti so v Kristusa verovali in upali. Željno so ga pričakovali in verno ljubili.

V tem obziru je Jezus Kristus podoben opoldnev-nemu solncu, ki visoko na nebu sveti ter luč in toploto daja vsemu prostoru, onemu ravno tako, katerega je že prehodilo, kakor onemu, katerega še ima pred seboj. Jezus Kristus, solnce pravice, razsvetljuje vsa stoletja. On je srednik človeškega rodu, sredotočje vseh časov. On je Gospod preteklosti, zapovednik zdajnosti in oblastnik prihodnosti.

V bukvah, ki se jim pravi: djanje apostolsko, piše sv. Lukež tako: „prvič sem ti, o Teofil, pisal o vsem, kar je Jezus storil in učil.“ Evangelj sv. Lukeža zapopada tedaj to, kar je Jezus storil in učil. In prav stori, da evangelist tako piše. Kajti Jezus Kristus je poprej sam storil in potem še le učil. Ali z drugimi besedami: Jezus je ljudi učil z besedo, posebno pa s svojim zgledom. In tukaj se moramo sopet nad njim čuditi, sopet moramo pritrditi, da on ni samo človek, ampak več kakor slabo, za vsem grešno človeško bitje. Kajti bolj izvrstnega zgleda vseh čednosti, kakor je zgled Jezusa Kristusa, sopet na celem svetu drugod najti ni.

Jezus Kristus je izvirna, prava podoba popolnosti.

On je zgled in predpodoba, na katero ima gledati ves svet, ako hoče doseči pravo čednost in omiko. On je tvorilo, v katero bi morali vsi ljudje prav za prav preliti biti, da se grehov očišeni svetijo v Bogu ljubih čednostih. Vse čednosti na zemlji so le tedaj kaj vredne, kedar so se iz posnemovanja zgleda Jezusovega rodile.

Sicer štejemo mnogo krepostnih ljudi. Vsako ljudstvo jih nekaj ima ter se ž njimi ponaša. Judi, Grki, Rimljani, Nemci in Slavjani jih častijo. Vendar ni najti, katerega bi smeli Jezusu primerjati. Še tenja ni nobeden nasproti svetosti, katero na Jezusu občudujemo. V tem obziru je Jezus Kristus sopet edini, nedosegljivi, visoko nad vse sinove človekove uzvišeni Gospod. Jemu ni najti sovrstnika. Svetniki božji so pravi junaki popolnosti in svetosti. Toda vsa njihova svetost je le več ali menj srečno posnemovanje svetosti Jezusove.

Čudno! nihče še blizo ne misli, da bi zgled Jezusov prekosil — vsi čutijo da so preslabi. Kakor se zvezde poskrijejo, kedar svitlo solnce zasije, tako otemni vsa človeška krepost in čednost v svetlobi Gospodove svetosti. Jezus Kristus je edino prava luč sveta.

Človek se mora marljivo učiti, skrbno vaditi, in potrpežljivo čakati preden v svojem poslu do prvaka ali mojstra spravi. Posebno treba je močne volje in jakega truda, preden se vsaj do nekolike popolnosti v čednostih dokoplje, in svoje slabe želje in nazore zdravi pameti podvrže. Vendar pri Jezusu je vse drugače. Ves popoln, čudovito svet pride na zemljo. Ni mu treba nobenega učnika, nobene šole. Ni podoben mesencu, ki svetlobo od drugod prejema, podoben je soncu, ki samo sveti v l a s t n i svetlobi.

Kdor rečeno preudarja, ta bi mislil, da bode mnogo

ljudem zelo nemogoče in previsoko Jezusa kedaj posnemati. Ali temu ni tako, in sopet se pokaže druga čudovitnost Jezusovega zgleda.

Gospoda namreč zamore slehern človek posnemati, kateri le — **hoče**. Hoteti mora in vse drugo se vda. Iz tega pa je tudi umevno, zakaj se razun Jezusa nihče na svetu ni toliko posnemal in nasledoval. Vsak ima in najde na njem, da posnema. Starim in mladim, bogatim in ubogim, zdravim in bolenim, srečnim in nesrečnim, vsem služi v zgled in posnembo. Sploh Jezus je čudovit zgled vsake čednosti slehernemu človeku.

Ali ni to nekaj čudežnega? Ali ne kaže vse to, da je Jezus več, kakor smo drugi slabostni ljudje?

In kaj bi še le o njegovih naukih rekel in pisal?

Glej! preteklo je že blizo 2000 let. Na milijone ljudi je Gospodov nauk sprejelo in po njem živelo. Brez števila bistrih glav je nauke Jezusove resno premišljevalo in pretresovalo. Veliko jih je bilo, kateri so si noč in den prizadevali, kako bi v njegovih naukih zamogli kaj neresničnega, kaj lažnjivega zaslediti, da bi tako vero v Gospoda zatrli in pokončali. Toda ves trud je bil zastonj. Niti pičice lažnjive, niti toliko neresničnega niso našli, da bi se na nohtič zapisati moglo. Jezus Kristus je in ostane: solnce pravice in luč sveta. Nebo in zemlja bota prešla ali jegove besede ne bodo prešle.

Kamor koli sv. evangelj pride, tje se tudi kot ljubeznjivi prijatelji in prijateljice preselijo: lepo zadržanje, čisto življenje, pravica, vsestransk napredek, prava prosveta in omika.

Tam pa, kder se Kristusova vera ne pozna ali zatira, vladajo ali sopet zavladajo: popačenost, razuzda-

nost, krivica, surovost, dušna smrt in propad. Da smo Evropejci omikani in da smo toliko naprejšjevali se imamo pred vsem zahvaliti sv. kršanski veri. In ako bi se hudiču in jegovim pomagačem, frajmaurajem posrečilo, blagi upljiv Kristusove vere pri nas zatreti, bomo več ali menj prebrisani ajdi pa ne — omikani narodi.

Jezus Kristus je prave omike podlaga, luč in vodnik.

Nekokrat so Judi pazljivo poslušali, kako je Gospod pridigoval. Začuden rečejo: „nikoli še ni noben človek tako govoril, kakor ta.“ Gola resnica! Le pogledjmo v sv. evangelje. Na vsaki strani se tega prepričamo. Kristus govori, kakor nekdo, ki ima oblast zapovedovati. On se ne prička, ne dokaziva veliko. On govori in uči z nadčloveško oblastjo. On pridiga, kakor se ima pričakovati od Boga, kateri je človek postal, da z nami govori v človeški besedi.

Še več! Kristus potrjuje in popričuje slovesno, očitno in jasno svoje besede. Očitno se imenuje: Boga, obljubljenega mesija, resnico, življenje, zveličarja, odrešnika.

Judi neverni so ga hoteli kamnati. Gospod jim reče: „zakaj me hočete kamnati?“ Judje so mu odgovorili: „za voljo preklinjevanja, ker se, ki si človek, sam sebe delaš Boga.“ (Janez 10, 33.)

Samaritanka, s katero je Gospod pri Jakobovem studenci govoril, je rekla: „vem da mesija pride (kateri se imenuje Kristus), kedar bo tedaj ta prišel, nam bo vse oznanil.“ Jezus reče k njej: „jaz sem, kateri govorim s teboj.“ (Janez 4, 26.)

Nikodem, učen Jud, je po noči prišel k Jezusu. Ta mu je rekel: „Nobeden ne pojde v nebesa, razun tega, kateri je iz nebes prišel, Sin človekov, kateri je v nebesih. Ino kakor je Mozes vzvišil kačo v pušavi, tako mora Sin človekov vzvišen biti; Z a k a j, B o g j e s v e t t a k o l j u b i l, da je dal svojega edinorojenega Sina, da vsak, kateri v njega veruje, ne bode pogubljen, ampak ima večno življenje. Bog svojega Sina ni poslal na svet, da bi svet sodil, ampak da bi po njem svet zveličan bil. Kateri v njega veruje, ne bode sojen; kateri pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v i m e edinorojenega Sina božjega.“ (Jan. 3, 13—18.)

V Jeruzalemu je Gospod ozdravil človeka, ki je bil slep od maternega telesa. Farizeji to zvedevši so ga stegli iz shodnice, ker je ondi bil povedal, da je jegov dobrotnik gotovo velik prerok. Nekoliko časa poznej ga sreča Gospod in ga vpraša: „veruješ v Sina božjega? On je odgovoril in djal: Gospod, kdo je taisti, da bi v njega veroval? In Jezus reče k njemu: „ti si j e g a v i d e l i n t a, kateri s t e b o j g o v o r i, j e t i s t i.“ On pa je djal: „Gospod, jaz verujem.“ In je na kolena padel in jega molil. (Janez 9, 35.)

Vpričo množice Judov je rekel: „vaš oče Abraham se je silno veselil, da bi moj den videl: on ga je videl in je bil vesel. Resnično, resnično vam povem, preden j e A b r a h a m, b i l s e m j a z.“ (Janez 8, 56.)

K Marti, sestri Lazarjevi, je rekel: „jaz sem vstajenje in življenje! Kdor v mene veruje, bode živel, ako-ravno bi že mrtev bil. Ino vsak, kateri živi in v mene veruje, ne bode umrl, vekomaj ne. Veruješ to?“ Ona reče k njemu: „Gospod, kaj pa, da verujem, d a s i t i

Kristus, Sin živega Boga, kateri si na ta svet prišel.“ (Janez 11, 25.)

Vse evangelje bi ti moral navesti. Vendar te hočem še posebno pozornega storiti na besedo, katero je pri poslednji večerji spregovoril. Sv. Janez, kateri jo je iz ust Gospodovih zaslišal, nam jo je zvesto zapisal. Tedaj je Gospod rekel: jaz sem pot, resnica in življenje. Nobeden ne pride h Očetu, kakor skoz mene. **Ako poznate mene, poznate tudi Očeta. Kdor mene vidi, ta vidi Očeta.** Kar koli bode Očeta prosil v mojem imenu, to bodem storil, da bo Oče v Sinu češen. Ako kdo mene ljubi, ta bode moje besede dopolnoval — in moj Oče ga bode ljubil in bomo k njemu prišli in pri njem prebivali.“ (Janez 14.)

Tijan do križa, še na trdem lesu pribit resni Jezus Kristus, da je on pravi Bog. Se pa tudi vselej obnaša, kot pravi trpeči Bog. Eden razbojnikov se na križi spreobrne, postane Kristjan in prosi: Gospod! spomni se mene, kedar prideš v svoje kraljestvo!“ Gospod pa mu odgovori: „še danes bodeš pri meni v paradiži.“ (Lukež 23, 42.)

In neverni Tomaž, videvši Gospoda po njegovem vstajenji se dotekne jegovih ran, in ves veren poklekne in vsklikne: „**moj Gospod in moj Bog.**“ In Jezus ga ne svari, ampak ga potrdi v njegovi veri rekoč: Blagor jim, kateri niso videli in so verovali. (Janez 20, 29.)

Glej! tako se je Jezus Kristus obnašal, toko je govoril! Očitno, pred vsem svetom je rekel, da je —

Bog. Vselej je delal in govoril, kakor včlovečen Bog. Svojil si je božje lastnosti. Terjal je za sebe, da se v njega veruje, da ga ljudje molijo in prosijo, ga ljubijo in mu darujejo

Mislim, da je zdaj še le edino prašanje določno rešiti: marveč, kaj iz tega za nas sledi? Temu neizmrno važnemu prašanju hočem zdaj odločno, jasno in kratko odgovoriti.

Rečem in trdim pa, da je gledè gori navedenih besedi Jezusovih le eno iz med dveh mogoče: ali je Jezus Kristus resnico govoril ali ni resnice govoril. Drugo ne more biti.

Če je Jezus Kristus govoril resnico, tedaj je on v resnici tisto, kar je trdil namreč: Bog, večni Sin živega Boga, kateremu bodi čast, slava in hvala zdaj in vekomaj. Amen.

Če pa Jezus Kristus ni govoril resnice, tedaj — groza me obhaja tako pisati — tedaj je sopet le eno iz med dveh mogoče: ali je brezumen trep ali pa naj hudobniši goljuf.

Prvo t. j. brezumen, nespameten trep in blodnik je bil, ako ni vedel, kaj da je govoril in delal.

Drugo pa t. j. ostuden, grd goljuf je bil, ako si je dobro zaveden bil, da laže in lažnjive sanjarije ljudem za resnico prodaja.

Vendar kdo si pa upa kaj takega trditi in resniti?

Niti za blodnika niti za goljufa si ga ne upajo ljudje imeti. Ves svet, zelo neverniki, nekedajni in zdajni še ga le nalaš imajo za sila bistrumnega, krepostnega človeka. Še nalaš mu za tega voljo pravijo: „Nazaret-ski modrijan.“ Ves svet, vsi ljudje se čudijo jegovemu krepostnemu, čistemu in prave ljubezni do bližnjega

gorečemu življenju. Naj bolj srditi sovražniki mu niso imeli očitati — niti edine pregrehe. Vsak človek strmi o svetosti Jezusa Kristusa.

In tak človek bi zamogel biti vseh naj drzniši lažnjivec, stahovito bogakletni goljuf? —

Človeku bi se morala pamet zmešati, srce ves čut poštenosti zgubiti, preden kaj takega trdi ali veruje!

Jezus Kristus je tedaj pravi, živi Bog.

Na den trpljenja, na veliki petek je stal Sin božji pred velikim duhovnom judovskim, pred Kajfažem. Glej! in enako stoji Jezus Kristus že stotine let pred človeško pametjo, katera mu pravi, govori: „rotim te pri živem Bogu, da mi poveš, ali si ti Kristus, Sin božji?“

In Gospod reče: „ti praviš (jaz sem), vendar ti povem od zdaj bote videli Sina človekovega, sedečega na desnici moči božje in prihajajočega na oblakah neba.“ (Mat. 26, 63.)

Tako odgovarja Jezus Kristus prašanju človeške pameti!

Zdaj še se le gre za to, ali mu veruje ali mu neveruje. Obojemu ogniti se in uiti nikakor ni mogoče. Eno si mora izvoliti.

Ako tedaj človek veruje na to, kar je Gospod govoril, tedaj pa naj ponižno poklekne, naj Jezusa moli in ljubi kot svojega naj ljubeznivšega Boga in najvišega Gospoda.

Ako pa mu človek ne veruje, tedaj pa naj ravna ž njim, kakor si zasluži. Pomiluj ga, kot trepa-stega bebca, ki ni vedel, kaj da je govoril! Ali pa ga

zaničuj, kot nesramnega goljufa! Obsodi ga, kakor nekedajni Judi, suni ga iz srca in spomina, križaj ga, vsaj si je kot bogakletni goljuf stokrat zaslužil.....

Taka je z našo vero in ž njenim začetnikom Jezusom Kristusom! Ali moraš oboje popolno in ponižno sprejeti ali pa oboje odločno in za vselej zavreči. Kdor ni s Kristusom, ta je zoper njega, in kdor ž njim ne pobira, ta raztresa.

Vsak, kateri Jezusa Kristusa hvali kot modrijana, pa ga ne moli kot Boga, ta je slaboumen bebec, ki si ni prav zaveden, kaj govori.

Nekateri, ki bi vendar radi še za razumnike veljali, si prizadevajo, kako bi si iz take zadrege pomagali. Torej pravijo: „Jezus Kristus sicer ni Bog; bil pa je vendar naj bolj modrih ljudi eden. Boga se je delal le zato, da bi bolj lahko svojo vero med ljudi spravil in razširil.“ Ali tudi to jim ne pomaga iz zadrege drugače, kakor, če jim je modrijan in pa lažnjiv goljuf vse eno. Tako pa si misleči ljudje ne domišljujemo: modrijana. To bi mi bil lep modrijan, kateri laže in goljufa ter toliko milijonov ljudi za nos vodi in zapeljuje!

Stoji tedaj, kar smo rekli, namreč: ako je Kristus Bog, tedaj se ima moliti, ako pa ni Bog, tedaj pa se nima kot modrijan hvaliti, ampak kot bebec milovati ali kot goljuf zaničevati. Vse drugo blebetanje ne pomiri pameti človeka, trezno in dosledno mislečega.

Kedar kdo koga sumiči, da je tat, mora imeti za svoj sum zadostnih uzrokov. Drugače mu dela krivico. In kedar kdo očita, da se je Jezus goljufivo in lažnjivo delal Boga, da bi lehkeje in hitreje ljudem svojo vero naložil in vsilil, ta mora imeti v opravičenje tega moč-

nih in prepričalnih uzrokov. Drugače dela Jezusu nepovedljivo krivico.

Ali takih uzrokov ni najti, in zato nam jih še do selej tudi nihče ni vedel izpovedati in razkazati.

Le pomislimo, da bi Jezus s tolikim leganjem in goljufanjem ljudi le s a m p o d i r a l, česar je prišel stavit. Prišel je namreč na svet, da malikovanje zatira, kraljestvo resnice ustanovi, zapušnim čednostim in zgubljeni svetosti pot nadela, ljudi po pravi veri in bogačastji z nebeškim Očetom spravi in zveliča.

Toda, če Kristus ni bil pravi Bog, če se je lažljivo Boga delal, tedaj je kraljestvo resnice stavil na — očitno laž, tedaj je učil poštenost po grdi goljufiji — sploh sam sebi je nasprotoval in lastno delo podiral.

Laž in goljufnost, po kateri bi se bil Boga hlinil, naposled nebi pospeševale, marveč naj bolj ovirale hitro razširjenje Kristusove vere. Ali ni bilo za apostole naj bolj težavno, ljudi nagovarjati, da bi naj v osebi ponižnega, ubogega Jezusa spoznali in molili Boga in Gospoda nebes in zemlje? Ali niso ajdi apostolov zasmehovali zavolj križanega Boga, katerega so jim pridigali? Ali ni to bil kamen, ob katerega so se Judi naj huje spodtikali? In kdo bi rekel, da se je Kristus nalaš Boga delal, da bi lehkeje svojo vero razširil? On bi si tedaj za sredstvo in pomoček izvolil to, kar je razširjenju kršanske vere naj večje zapreke delalo? To bi bila goropadna norost! Kde pa je tisti ribar, kateri bi trneku nasadil nekaj, česar bi se ribe več bale, kakor trneka samega?

Sicer tudi jaz pritrdim, da je vero širiti naj bolj pomagalo močno prepričanje ljudi, da je Jezus

Kristus resnično Bog. Ali, dragi moj, kako bi ljudje do tega močnega prepričanja bili prišli? Gotovo ne drugače, kakor tako, da se jim je Jezus Kristus kot pravi Bog izpričal in pokazal z nevtajljivimi, očitnimi dokazi in razlogi.

Tedaj pa tudi nam pri tolikem številu jasnih dokazov ni mogoče druga, kakor da se po zgledu prvih Kristjanov t. j. Device Marije in sv. apostolov, na kolena zgrudimo in molimo našega Gospoda in Boga Jezusa Kristusa. Hvalimo in ljubimo božjo ljubezen, katera nas je toliko ljubila, da nam je v ponižni človeški podobi na ta svet poslala edinorojenega Sina božjega. Recimo verni, kakor sv. Tomaž: **moj Gospod in moj Bog.**

XV. Poglavlje.

Pri Luteranih je vera veliko bolj lahka, kakor pri nas. Luterani so pa vendar tudi Kristjani. Naposled še ni nobenega pravega razločka.

Odgovor. Da je pri Lutrovcih zastran vere precej bolj lahko, kakor pri nas Katoličanih, tega blizo ne tajim, marveč rad pritrdim. Vsaj je to prav za prav prvi vzrok bil, zakaj so Luterani zapustili katoliško Cerkvo. Hoteli so si kršansko vero polajšati in svojim raznim željam menj okorno in nasprotno napraviti. Zastran razločka pa rečem, da je ta tolik, kakor med čistim zlatom v cesarkem rumenjaku ali cekinu in pa med pozlačenim pakfongom [talmi- ali laži-zlatom]. Oboje zlato se bliši. Sploh pa zastran vere ne velja prašati, kdo ima bolj lahko, ampak kdo ima pravo vero.

Ne pozabi zatega pravila, da med resnico in neresnico ni nobene klopi, kder bi se dalo sedeti. Kar ni resnično, to je pač krivo. To velja tudi gledè vere. Resnična vera je le ena. Nad kako piko stoji le ena poteza ravno navpično. In razmera od stvari do stvarnika je le edino ena prava in resnična, t. j. le ena vera zamore biti resnična, vse druge morajo biti krive.

Edina, prava vera pa zamore biti le tista, katero je Jezus Kristus iz nebes prinesel ter zapovedal, da se ima vsem ljudem do konca sveta oznanovati. Vse druge vero so krive. Le Kristusova vera je iz nebes došla, le ona je vsem ljudem namenjena, se po celem svetu oznanuje, je za vse čase, kraje in narode postavljena t. j. le Kristusova vera je prava je splošna ali katoliška vera.

Toda luteranska vera ni splošna ali katoliška. Ona namreč ni postavljena od Jezusa Kristusa ali od katerega iz med dvanajsterih apostolov, ampak od nekega Luter, odpadlega meniha. Luteranska vera se ni začela ob času Jezusa ali apostolov, ampak celih petnajst stolet pozneje. Luteranska vera ni namenjena vsem ljudem, ampak le nekaterim Nemcem. Iz tega pa sledi, da luteranska vera ni prava, ampak kriva vera — je le ponarejena vera ali spak prave vere.

Že rečene besede kažejo, da ni vse eno ali je kdo Luteran ali pa Katoličan.

Začetnik katoliški veri je Jezus Kristus sam. Tedaj pa le jemu gre pravica določiti, ali se zastran vere ima kaj prenarediti ali ne. To je gotovo! Vrh tega pa še tudi nima niti živa duša pravice Jezusove vere učiti, ako ni od njega poslana ali pooblašena. Misli si, jaz pridem nekega dne k tebi ter pravim tako-le: „dragi

moj, ti si katoliški Kristjan. Ali glej! nekatere katoliške resnice ne sodijo več za naše izobražene in preučene čase n. p. zakrament sv. Rešnega Telesa ali sv. zakona, nauk o vicah, češenje svetnikov itd. Na dalje ti je dobro znano, da so nekatere zapovedi katoliške prav težavne in sitne. n. p. post, velikonočna spoved itd. Mislim, da ti ugodno vstrežem, ako ti nasvetujem, da neprilичne nauke zavržeš, sitne zapovedi popustiš.“ „Stoj!“ mi morebiti nevoljen oporekaš, „stoj! preden dalej govoriš, mi razloži, kdo si ti, kateri se drzneš kaj takega nasvetovati! Moja vera pozna le enega Gospoda in mojstra Jezusa Kristusa! Povej mi tedaj, si li od njega poslan? imaš li od njega oblast vero predelovati? Dokaži mi, da si tako oblast od Boga prejel? Drugače je najino pogovarjanje mahoma presekano in končano!“

Že ta ugovor je tako tehten, da bi imel oplášiti vsakega, preden stori prvo stopinjo do krivoverstva. Žalibog, da si tega niso domislili niti dopovedati dali. Verniki so tako vprašali skoro vsakega novega krivoverca n. p. Arija, Kalvina, zlasti pa Lutera. Toda bilo je zastonj. Ti so ali omolknili ali s nespodobnim psovanjem in grdenjem odgovarjali.

Ni čuda tedaj, ako beremo, da so ljudje na stran Luterovo pristopili ne iz prepričanja, ampak zapeljani in oslepljeni po ničvrednih naukih, kateri so jihovemu popačenemu srcu bili povoljni in ugodni. Stara katoliška vera jim je ostro branila hudobno in grešno živeti. Nalagala jim je mnogovrstno zatajevanje samega sebe, molitev, post, milošno in druga dobra djanja. Ker jim je pa vse to že več časa bilo zelo sitno in težavno, tedaj so prav radi potegnoli z Luterom, ki jim je ponujal lehkó in ugodno vero. Kar koli je bilo

poprej nekoliko bolj težavnega, sitnega, to je Luter opazno in skrbljivo poruval in potrebil n. p. pokoršino do cervkvenih pastirjev, post, spoved in druga spokorna dela. Nune in menihe je iz samostanov zvabil ter jim prelom svetih obljub svetoval. Duhovnike nezdržljive je zapeljal in jim ženstva navesil. Zakonsko zvezo je storil razvezljivo. Nekaterim še je zelo po dvoje ženà dovolil. Vsem pa je dal sv. pismo v roke, da si iz njega vsak sam izbere, kar in kolikor da še verovati hoče. Razun tega je odpravil sv. mešo, zatrl praznike svetnikov in svetnic božjih, zavrgel vice, zaničeval češenje svetnikov, obiskovanje božjih potov. In če ga je kdo prašal, od kod ima do tolikega prenarejenja oblast, ni naravnost odgovarjal, ampak grozno grdo psoval in blataril vse, ki mu niso na nos na vrat vsega verovali. Luter se nikdar ni spričal, da je bil od Boga poslan.

Kateri pa so tedaj in kde se najdejo pravi, od Boga poslani in pooblašeni učniki Kristusove vere? Toto prašanje si moramo dobro rešiti, ako hočemo prave pastirje razločevati od posilnih najemnikov in krivih prerokov. Dve resnici ste, kateri nam tukaj pomagata.

Prva se nahaja v sv. pismu novega testamenta. Tukaj namreč razločno beremo, (Mat. 16) kako je Jezus Kristus sv. Petra postavil vidnega poglavarja in naj višega pastirja v sem Kristjanom t. j. celi kato-liški Cerkvi. Čitamo v sv. evangelji, komu in kako da je Gospod oblast dal sv. vero oznanovati.

Druga resnica pa je zapisana v splošno zgodovino sveta. Tu beremo, česar niti Luter niti kdo drug izbri-sati ne more namreč, da počenši od sv. Petra izhaja in se snuje nepretrgana vrsta naslednikov jegovih tijan do

Pija IX., kateri zdaj kot rimski škof pastiruje celo katoliško Cerkvo.

S pomočjo teh dveh resnic lahko vsak poizve, kde so od Boga postavljeni učniki vere Kristusove? Ker ste ovi resnici sila važni, hočem ji nekoli še bolj obširno razložiti, preden končno naredim sklep, katerega ti navesti namerjavam.

Dakle v evangelji sv. Matevža 16, 17 beremo: „Jezus je govoril in djal: blagor tebi, Simon Jonov sin jaz ti povem, ti si Peter (t. j. skala) in na t o s k a l o bodem pozidal svojo Cerkvo, in peklenska vrata je ne bode premagale.“

Tako se glasijo jasne besede Gospodove. Ni jim treba dostavljati nobenega posebnega pojasnila. Peter je bil po onih besedah od Jezusa samega postavljen Cerkvi božji za podlago, za naj višega vidnega poglavarja in pastirja.

Brez velike težave pa se da iz rečenih besed še sledeče povzeti.

1. da se na svetu resnično nahaja združenje vernih Kristjanov, katero Jezus sam imenuje: C e r k v o.

2. Da je ta Cerkva le e d i n a. Kristus namreč pravi: m o j a C e r k v a i n n e m o j e C e r k v e.

3. In ako bi se kedaj nahajalo v e č C e r k e v t. j. verskih družb Kristjanov, bi med ysemi bila le e n a p r a v a C e r k v a, druge bi bile k r i v e C e r k v e.

Toda, kde bi pa bila ta edina prava Cerkva? Ali ne ondi, kder pastiruje pravi naslednik sv. Petra? Gotovo. O tem ni dvomiti. Ali nihče na svetu, noben škof na zemlji se ne ponaša kat. sv. Petra naslednik, kakor le edini rimski papež. Ta edini se c b n a š a i n v e l j a k o t pravi naslednik prvega namestnika Jezusovega. In iz

tega sledi in se tajiti ne more, da je rimsko-katoliška Cerkva edino prava Cerkva Jezusova.

Nekoliko dni pred svojim vnebohodom je Gospod sv. Petru vrhovno oblast v Cerkvi božji trikrat potrdil v lepih besedah, katere nam je sv. Janez zapisal. „Reče Jezus k Simonu Petru: Simon Jonov, ljubiš mene? On je djal k njemu: Gospod ti vse véš, ti véš, da te ljubim. On je rekel k njemu: paši moja jagneta paši moje ovce.“ (Jan. 21, 17.)

Tudi zastran apostolov pozvemo iz sv. evangelja, kakoršne oblasti in dolžnosti da jim je Sin božji naložil. Rekel jim je: „K a k o r je Oče mene poslal, t a k o t u d i jaz vas pošljem.“ (Jan. 20, 21.)

„Pojdite in učite vse narode in krtstite jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha.“ (Mat. 28, 19.)

„Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, ta zaničuje tega, kateri je mene poslal.“ (Luk. 10, 16.)

„Kateri veruje, ta ne bode sojen; kateri pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v imenu edinorojenega Sina božjega.“

Nek bistrroumen mož je tako pisal: „Sv. Peter je umrl, a jegova oblast ne umerje, apostoli so odšli v tihe grobe, kakor drugi ljudje, a njihove oblasti ostajajo zavolj zveličanja ljudi pri rednih naslednikih do konca sveta.“

In zdaj ti zamorem zelo odločno in jasno izpovedati, kateri so in kde se najdejo od Boga pooblašeni učniki Kristusove vere? Nahajajo se le pri rednih naslednikih sv. Petra in apostolov.

In kateri so ti?

Nihče drugi, kakor rimski papež, in od njega postavljeni, ž njim v lepi ljubezni in pokoršini združeni škofi sv. katoliške Cerkve. Kajti dobro vemo, kdo je bil pred zdajnim Pijem IX. rimski papež; namreč Gregor XVI. Od tega štejemo nazaj lepo po vrsti od papeža do papeža in naposled pridemo do — sv. Petra. Ta pa je prejel svojo vrhovno pastirsko oblast od Jezusa Kristusa samega. Luteru v tej vrsti nikder ni najti.

Iz tega pa sledi, da so: zdajni rimski papež in škofi, s papežem združeni, edini tisti pastirji, kateri posedajo oblasti in obljube Jezusove. Pri teh ostaja Gospod, kakor je obečal, do konca sveta. Te je objubil varovati, da se ne zmotijo gledè naukov vere, kršanskega življenja in sv. zakramentov.

Ti so, katerim je Bog dal oblast učiti in sv. zakramente deliti. Le ti so vernim od Boga postavljeni pastirji. Le ako te poslušamo, zamoremo prepričani biti, da Kristusa poslušamo.

Dragi moj, pomislika vredna je sreča in korist, da nam je Bog v katoliški Cerkvi zapustil oblast, katera naukov Jezusovih nikdar ne popači, ampak nezmotljivo uči ravno tisto, kar je Sin božji iz nebes prinesel! Katoličan je vselej sloboden, ni se mu nikoli bati verske pomote in laži. Vselej lahko pozvè, kaj da ima verovati kot pravi Kristjan. Le eno mu je potrebno. Tega ne sme popustiti. Zvesto se mora držati in poslušati svojega fajmoštra, katerega mu je jegov škof poslal, ki je od papeža postavljen in potrjen. Papež pa je vidni namestnik Jezusa Kristusa, ker je pravi naslednik in dedič sv. Petra. Skozi papeža govori in uči Kristus — in tedaj ni mogoče, da bi papež kedaj krivo vero učil. Drugače bi morali reči, da je Kristus svojo obljubo pre-

lomil in svojo Cerkvo zapustil — ali da se je Kristus sam začel motiti in se s satanom ki je oče laži, pogodil in zvezal. Tega pa brez strahovitega bogakletja ne more nihče resniti.

O kako čudovite so vse naprave Sina božjega za zveličanje ljudi! Vse je tako lepo priporsto, umevno in jasno, vse je v lepi zložnosti in čudovitni zvezi. Popolna edinost je prelepi sad, kateri se nam iz tega rodi. Po vsej katoliški Cerkvi se učijo eni in tisti nauki — bodi v Rimu ali na Dunaji, na Slovenskem ali Nemškem, v Ameriki, Aziji ali Afriki. Povsod se enako pridiga. Po vseh krajih in pri vseh narodih so katoliški duhovniki in škofi, kateri v rimskem papeži častijo svojega poglavarja in pastirja, kamor koli potuješ, posod najdeš tisto nekrvavo daritvo, enake obrede in zakramente.

Ta edinost se nam kaže še bolj veličastna, ako pomislimo, da rimski papež pod svojim vodstvom edini in druží po vsem svetu nabranih 200 milijonov vernikov. Kaj enakega svet ne glešta. Nobeno verstvo se ne more meriti s katoliško Cerkvijo. Katoličanov se povsod najde, kar že beseda *katoliška Cerkva* t. j. splošna, občna Cerkva znači in kaže. Katoliška Cerkva služi in streže vsem narodom, po vseh časih in prostorih. Tej Cerkvi je Kristus zapustil obljubo, da bode razširjena pri vseh narodih sveta — in potem pride sodni den.

Kder so ljudje sprejeli sv. katoliško vero, ondi se je zarodilo kršansko, sveto življenje. Verna srca so pogosto dosegla veliko popolnost. Skoro bo devetnajst sto let skončanih in katoliška Cerkva se vedno kaže kot rodovitna mati svetnikov in svetnic božjih. Mnogokrat, tudi zdajne dni, potrduje Gospod po očitnih čudežih

svetost svojih prijateljev in prijatelj. V vrtu katoliške Cerkve še vedno cvetijo nježne cvetlice svetosti in kršanske popolnosti.

Ali vse drugače je pri Lutrovcih. Sami se imenujejo tudi: p r o t e s t a n t e t. j. ugovarjavce, onegavce, upornike, ki so se ustavljali in branili vsega, kar jim ni bilo več povoljnega. Ime jim je gotovo primerno. Kajti Lutrovci se vedno upirajo, nasajajo in ustavljajo sv. katoliški veri. Rušijo in p o d i r a j o red, katerega katoliška Cerkva stavi in brani, akoravno se vsemu svetu posilujejo, za p o p r a v l j a v c e in prenovitelje. Že ime kaže na upor in punt.

Luteranstvo nima nobene edinosti niti v naukih, niti v zakramentih, še menj pa v pastirovanji. Le v sovrastvu do katoliške Cerkve so edini in zložni. Razdrobljeni so v brezštevila verstva ali verice in verske zborčke in društva. Štejemo namreč: trdne Lutrovce, zraven pa Kalvince, Cvinglijance, Prekrstnike, Hernhutarje, Presbiterijance, Anglikane, Kvekarje, Pijetiste, Metodiste, frajgmajnarje in Bog si ga vedi koliko še drugih.... To ti je pravo versko razdrtje, razdjanje in kolobocija.

Ta kolobocija in zmešnjava pa je zelo naravna. Drugače ne more biti. Vsaj so zavrgli prave, od Boga postavljene učnike: papeža in katoliške škofe. Popustili so prave pastirje in so tako zelo naravno zgubili vso versko edinost.

Luterani sicer veliko govorijo o veri. V resnici pa je pri njih vera zatrta in nemogoča. Kako to? Tako, ker pogrešajo vero, katera obstoji v tem, da človek srce in um podvrže božji oblasti. Luteran si namreč besedo božjo s a m iz sv. pisma poiše in s a m razlaga. Kedar mu tedaj kaj na vs križ hodi, tedaj pogreša človeka,

kateri bi mu brez vse pomote povedati zamogel, kaj se ima verovati in kaj ne. Mesto, da bi besedo božjo prejel od papeža in škofov, katere je Jezus Kristus postavil, se zanaša vsak na svojo lastno pamet. Luteran neče verovati Bogu, ampak on veruje le — sam sebi. Torej Luteran prav za prav nima trdne vere, ampak vetru podobno — nestanovitno mnenje, ki je vsak den drugo in drugačično. Kar je včeraj veroval, morebiti že dnes zavrže, in kar bode jutro veroval še sam ne vè.

Pri Lutrovcih tedaj zastran vere ni apostolskega začetka, (Luter ni sedel med dvanajsterimi) ni edinosti niti splošnosti in stalnosti. Noben Luteran ne vè določno povedati, kaj se ima verovati in koliko, da bi še za Kristjana veljati zamogel.

Ne trdimo pa, kakor da nebi med Luterani bilo nobenih poštenjakov, nobenih čednostnih ljudi. Tega ne rečemo. Tudi pri Lutrovcih se nahaja dokaj pridnih ljudi. Ali v tej stvari se jim godi, kakor ladiji, katera se je v Dravi ali Savi razbila ob kaki pečini. Vsa roba ne gre pod vodo. Nekaj, zlasti lesenina, plava po vrhu in se zgube otme. Luterani še imajo nekoliko ostankov od kršanskih čednosti, kolikor so jih namreč očetje pri svojem odpadu še seboj vzeli. Čem trdniše se luteranstva držijo, tem menje imajo kršanskih čednosti. Anglikanom še se v tem obziru naj boljša godi. Ti še so naj več katoliškega ohranili. Ni čuda tedaj, ako se zdajne dni veliko Anglikanov vrača nazaj v katoliško Cerkvo.

Znamenito pa je to, da Luterani zametujejo ravno to, kar je v naši veri za človeka naj bolj tolažljivo, nježno, milo in genljivo.

Zametujejo nozočnost Jezusa Kristusa v presvetem

Rešnem Telesu. V mestu Nirnbergu sem ogledoval prelepo cerkvo, katero so nekedajni Katoličani postavili sv. Lovrencu na čast. A Luterani so jo Katoličanom vzeli. Stari altar še do zdaj stoji in v njem prekrasen tabernakel. Toda hramec božji je prazen že blizo 300 let. Luterani so Jezusa iz njega — pregnali. Nimajo več pri sebi ljubeznivega Gospoda v skrivnostnem zakramentu. Na dalje: Luterani nimajo več pravih mešnikov, tedaj pa pogrešajo tudi odvezo grehov; sv. spoved so odpravili. Ne ljubijo in ne častijo Marije, naše preljubeznjive matere in kraljice nebeške. Nobenega hvaležnega spomina ne premorejo za ono, katero je vendar knez nebeški, angelj Gabriel ponižno pozdravil. Nič ne kličejo na pomoč tiste, katero nam je Sin božji na križi za mater izročil. O naših bratih in sestrah, o svetnikih in svetnicah božjih nečejo ničesar slišati. Tudi za duše rajnih ne marajo in ne molijo za nje.

Ker nimajo blagoslovljenih duhovnikov, pogrešajo tudi pravo službo božjo. Daritve sv. meše pri njih ni. Pridiga, petje in orgljanje, to je vse. Ko sem prvokrat v luteransko cerkvo stopil, sem se ustrašil, tako prazna je bila. Mesto altarja je bil velik križ na steni, potem prižnica, orgle in klopi — druga pa ni bilo ničesar videti. Mislil si sem, to je pač strahovita podoba luteranske vere — prazna in izpraznjena je vsega, kar že blizo 2000 let ljudi na zemlji tolaži in posvečuje.

Da po resnici vse povem, Luteranstvu glavna pomota je: n a p u h. Ta je Lutera iz katoliške Cerkve spravil. Ni čuda, da je napuh duša vsej krivoveri. Zato pa tudi v celem Luteranstvu ne najdemo prave ponižnosti, nikder ni najti žlahtnega sadu, katerega kršanska ponižnost rodi.

Tako na primer obstajajo Luterani že više 300 let. Vseh skupaj bo kakih 80 milijonov. O koliko jih je že pokopanih! In glej! iz med vseh teh živih in mrtvih Lutrovcev ni najti niti edinega svetnika ali svetnice. Pri tolikem številu še v 300 letih ni eden, katerega svetost bi Jezus Kristus po čudežih popričal. Zato pa v svojih kolendrah prav za prav nimajo imen svetnikov in svetnic božjih, marveč le svoja krstna imena.

Vse Luteranstvo ne zmore niti ene tako ponižne, v voljo božjo udane, ljubezni do Jezusa in jegovih revčkov na zemlji tako vnete dekline Gospodove, kakoršnih nahajamo pri naših usmiljenih sestrah na stotine.

Sv. Franc Ksaverijan je dobil od sv. Ignacija povelje, da mora iti med zamorce za misijonarja. Nemudoma se je napotil. Še pri bolni materi se ni mudil. Na ravnost se je podal na ladjo in po morji odpeljal v izhodno Indijo. Kaj pa je vzel seboj? Ničesar druga kakor obleko in — svoj brevir.

Blizo Maribora na Slovenskem se je rodil č. o. Weninger, kateri je vse zapustil, kar bi mu svet zamogel ponuditi ter šel v Ameriko za misijonarja. Blizo 80 let je zdaj star in vendar še kot apostol uči po široki severni Ameriki.

Tudi Lutrovci imajo svoje misijonarje — za katere veliko veliko denarjev potrošijo. Vendar kolik razložek!

To so ti prave reve in klateži v primeri do resnobnih, gorečih žrtvovalnih misijonarjev katoliških!

Na primer: Švedi imajo v Abisiniji pri afriških zamorcih več let misijon. Vsak misijonar ima tri leta ondi bivati. Potem se vrne na Švedsko nazaj in dobi — dobro faro. Ko bi ti videl kako se tak misijonar mev-

žasto na pot pripravlja, bi se mu gotovo smejal. Skoro polovico ladje si osvoji za svojo ženo, otroke, dekle, za svojo domačo ropotijo z ogromnim skladom mnogovrstnih knjig. Tako z babo, deco, in Bog si ga vedi s kolikovrstno robo obložen pojde širit kraljestva božjega, kakor ga je očak Luter prikrojil. In kedar pridejo v svoj misijon lovijo opice, strelajo rise in hijene ali pa lepo mirno svoj vrt obdelujejo — zraven pa nekoliko luteranskih knjig, zlasti sv. pismo, med zamorce razdelijo. To je skoro vse.

Sploh pa ne zahajajo luteranski misijonarji k ajdom. Večjidel se prištolijo med katoliške misijone, da ondi ljuliko krivoverstva posejejo ter nemira, prepirov in nereda prisejejo.

Luterani imajo tudi pridigarje. Ali ker niso blagoslovljeni niti od Boga poslani, zato pogrešajo vso moč, vso apostolsko dostojnost, veljavnost in blagoslov. Pridigarje si volijo Luterani sami. Kdor si pri njih tako službo dobiti želi, ta mora za poskušno pridigati. Ako se prikupi, ga obdrže, drugače pa odpodijo. V mestu New-York v severni Ameriki je bil glasovit pridigar. Nekaj časa so ga radi poslušali — naposled so se ga navolili. Pridigar to kmalu zapazi, si pa tudi pomaga. Videvši, da o kršanski veri pridigati ni varno, si je kupil slovito Hufelandovo makrobiotiko t. j. navod, kako svoje življenje ohraniti in podaljšati. Začel je tedaj pridigati o makrobiotiki. To se je ljudem dopadlo — in pridigar je smel ostati še nekaj časa.

V staroslavnem Ptuji je pred nekoliko leti umrl Lutrovec, kateri se je tje pritepel iz Pruskega. Jegovi prijatelji mu oskrbè sijajn pogreb ter pozovejo nalaš lutrovskega pridigarja iz Graca. Vse iz Ptuja je le trlo

tavun na pokopališe, da bi slišali, kako luteranski pridigar beseduje. Pridiga se jim je dopadla. Vendar ko so ga videli, kako si je kmalu našgal cigaro, ter svojo ženo pod pazduho prejemši, v črnem dvarepastem fraku v „Lukovnjakov vrt“ štohal, so začeli z glavami kimati. Rekli so: tù so nam pa še naši stari duhovni vendar ljubši.“

Zdaj bo pa zadosti zastran luteranske vere povedanega. Dostavim še znamenito skušnjo. Minulo je več kakor 300 let, kar je Luter odpadel in veliko milijonov ljudi seboj v krivoverstvo potegnol.

Za tega dolgega časa se ni našel ne edini Katoličan, v svoji veri dobro poduččen, kateri bi se poluteranil zato, da bi boljši Kristjan postal. Nasproti pa se veliko Luteranov, naj učenejših in naj boljših v katoliško Cerkvo vrača, akoravno se imajo mnogokrat bati, da zgubijo pri svojih, čast, službo in premoženje.

Posebno veliko se jih spreobrne na smrtni postelji.

Nikdar pa se ne sliši in ne bere, da bi se kateri Katoličan v takem strahovitem trenutku poluteranil. Tega ne stori nihče. Zato pravijo Nemci: „po luteranski veri se da lahko živeti, a po katoliški srečno umreti.“

Iz rečenega pa je jasno, da je pravi Kristjan biti tisto, kakor pravi Katoličan biti. Zunaj katoliške Cerkve ni več prave kršanske vere in tedaj tudi ni mogoče, da bi vse eno bilo, ali je človek Luteran ali pa Katoličan. Kakor bo ajd, Jud ali Turk pogubljen, ako je Kristusovo vero spoznal, pa se ni dal krstiti; enako bo pogubljen vsak, kateri vé za katoliško Cerkvo, pa trdovraten Lutrovec ostane. Še hujšega se je pa bati onim, ki od katoliške Cerkve nalaš odpadnejo. „Kdor nima Cerkve za mater, ne more imeti Boga za Očeta“ je že sv. Ciprijan rekel.

XVI. Poglavlje.

Pošten človek ostane pri stari veri. Vsak ostani pri veri, v kateri se je rodil.

Odgovor. Se vè, da le tedaj, ako je srečo imel v pravi veri na svet priti. Toda druga je, ako te sreče ni imel. Tedaj je dolžen brž, ko za resnico pozvè, zmoto zapustiti, krivoverstvu slovo dati. Drugače se pred živim Bogom hudo pregreši. Edino pravo vero sprejeti se ne pravi: odpadnoti, izneveriti se. Odpadnik, iznevernik je le tisti, kateri resnico zapusti in na stran laži in krivoverstva stopi.

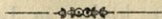
Krivoverstvo popustiti in resnico sprejeti je hvale vredno djanje, je prava krepost in čednost. Tak človek stori po volji božji. On stori, kar mu jegova vest veleva, opravi svojo najsvetejšo dolžnost. Tak človek se obnaša, kakor se jegovi pameti in srcu spodobi, katera sta za resnico vstvarjena, da jo spoznavata in ljubita.

Tako djanje je mnogokrat prav junaško delo. Kajti večjidel ima tak človek veliko prestatl od svojih sokrvcnikov, znancev in sovcnikov, ki mu hočejo prestop v katoliško Cerkvo zabraniti. Močno mora biti srce in prepričanje krepko, da se odbijejo vsa žuganja, prošnje in solze. Spominjati se ima besedi, katere je Gospod govoril, preden je apostole prvokrat razposlal kraljestva božjega oznanovat, „ne mislite, da sem prišel miru na zemljo prlnest, nisem prišel miru prlnest, ampak meč. Prišel sem razdvijit človeka od njegovega očeta, hčer od matere in neveto od njene tašice. In človeka sovražniki so jegovi domači. Kdor očeta in mater več ljubi,

kakor mene, ta mene ni vreden, in kdor ljubi sina ali hčer več, kakor mene, ta mene ni vreden.“ (Mat. 10, 34.)

Nek Lutrovec se je v veliki družbi o tej stvari razgovarjal. Naposled ponosno gobec pobesi rekoč: „jaz hočem živeti in umreti v veri, katero so moj oče imeli.“ A nek dobro podučen Katoličan ga zavrne: „jaz pa živim in umerjem v veri, katero sta imela moj in tvoj prededec — obadva sta bila — katoliške vere.“

Lutrovci naj rečejo, kar hočejo, naj se vijejo, kakor jim je ljubo in drago, v zgodovinskih knjigah je zapisano in sam večni Bog jim tega ne izbriše: namreč, da je luteranska vera za petnajst sto let mlajša od katoliške vere. Jihov apostol in očak Luter je petnajst sto let poznej živel, kakor Kristus in jegovi apostoli.

XVII. Poglavje.

Katoliška Cerkva je ostarela babica — za zdajne izobražene čase ne sodi več.

O d g o v o r. S tem ugovorom se slabo hvališ. Ni menje star, kakor katoliška Cerkva. Že od nekedaj kričijo krivoverci in neverniki: „zdaj bo katoliške Cerkve konec, zdaj bode rimskemu papežu kmalu za vselej odklenkalo. Nekaj let še in katoliške vere ne bode več.“ Tako je že veliko ljudi govorilo. Ali nobeden še se ni učakal, česar se je veselil. Vsakega še so poprej pokopali. Sv. Cerkva še je vselej zmagala ter na pogrebni jami svojih nasprotnikov stala.

Kedar so šteli leto 103. po Kristusovem rojstvu,

tedaj je rimski oblastnik Plinij svojemu cesarju Trajanu pismo pisal: „nekoliko časa še potrpi, in po ukazanem preganjanji se bode nova vera (kršanska) kmalu zadušila — kmalu ne bode nihče več govoril o križanem Bogu.“ Ali glej, roka ki je tako pismo pisala je že dolgo dolgo mrtva. Slavni cesar Trajan je že davno strohnell — toda križani Bog živi in se oznanuje po celem svetu.

Kakih tri sto let poznej se je cesar Julijan odpadnik bahal in širokoustil, kako da Galilejcu jamo koplje. Vendar Julijan je naglo umrl, Galilejec pa še zdaj živi s svojo Cerkvijo vred.

Ošabni Luter je o papeži nevredno blebetal: „o papež, živ sem tvoja kuga, in mrtev bodem tvoja smrt.“ Nesrečni krivoverec je pokopan, jegovo verstvo peša in umira. Rimski papež pa zdaj pastiruje več Katoličanov, kakor jih je tedaj bilo, kedar je Luter odpadel.

Francoski mazač Voltaire je srdito sovražil Jezusa Kristusa in jegovo sv. Cerkvo. Ni mogoče dopovedati, kako zbadljivo, zaničljivo in nesramno je zoper kršansko vero pisaril. Nadut norljivega napuha je djal: „Galilejec! v dvanajstih letih si zgubljen.“ In resnično dvanajst let poznej — isti den — je resnično Voltaire v strahovitem obupu umrl, ter pred sodnika Jezusa stopil, katelega je v življenji preganjal.

Kakor se je nekedaj Gospodu nasprotovalo, tako se godi tudi jegovi Cerkvi. Preganjanje se jej ne pretrga nikoli popolno, a ob enem se snuje slavna vrsta častitljivih zmag.

Mirno stopa naprej. Ne dela velikega hrupa. Ne prenehama udarjajo valovi na skalo sv. Petra, a vsi se ob njej razbijejo. Zastonj so se ob njo zaganjali učeni

možje, zviti krivoverci, mogočni kralji, silni cesarji. Vsi so bili naposled premagani in — pokopani.

Enaka osoda čaka tudi zdajne sovražnike. Sicer si domišljujejo, da so veliko bolj močni od svojih prednikov. Vendar, kdor stvar prav pogleda, ta bo lahko spoznal, da je veliko tega, kar se zdaj zoper vero ugovarja, le pogreta borsa že davno pokopanih nevernikov in krivovercev.

V svoji jezi in srditosti zelo pozabijo na svojo trohljivost, dela božjih rok pa ne vidijo.

Delajo se, kakor da nebi zelo nič pomenilo, kar je Jezus Kristus na den svojega v nebohoda k apostolom govoril: „meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji, pojdite tedaj in učite vse narode in krstite jih v imenu Očeta in Sina in sv. Duha.

Učite jih držati vse, kar koli sem vam zapovedal. In glejte! jaz ostanem z vami vse dni do konca sveta. (Mat. 28, 18.)

Ubogi trepi se nečejo spominjati besedi, katere je Gospod prvaku in knezu vseh apostolov rekel: „ti si Peter t. j. skala, in na toto skalo bodem pozidal svojo Cerkev in peklena vrata je ne bodo premagala.“

Ali mislite, da boste podrli, kar je Bog pozidal? O ne tako, dela božjega ne boste razdjali. Cerkev božja ni slaba ostarela babica. Ona je mogočna gospa, katere čas še ni dotekel. Jeni čas doteče, kedar pride sodni den. Cerkev se ne straši nobenega sovražnika. Zavedna si je pomoči svojega božjega začetnika Jezusa Kristusa.

Bržej ko ne, bode Cerkev zdajne sovražnike bolj na tihem zagrebla, kakor njihove prednike.

XVIII. Poglavje.

Verujem, kar je Jezus Kristus učil — toda, kar so poznej duhovniki dodali in izmislili — tega ne verujem.

Odgovor. Tukaj ti pa zelo prav dajem. Sam ti rad pritrdim, da se v verskih zadevah ne smemo držati praznih domišljij in človeških kvant. Gledè sv. vere in svojega zveličanja se moramo trdno in zvesto držati našega Zveličarja in tega, kar je on učil in postavil.

Če si do tega poglavja pazljivo bral, si se že prepričal, da se Jezusov nauk in pomočki zveličanji v si in popolno nikder drugod ne nahajajo, kakor edino le v katoliški Cerkvi. Sv. Cerkvi so oni nebeški zakladi od Sina božjega izročeni, v njej se po njegovi pripomoči hranujejo in delivajo zelo nepokvarjeni. V njej se še zdaj tisto uči, kar je Kristus pridigal, v njej se še zdaj tisto najde in dobi, kar je Kristus za zveličanje duš pripravil. Nič se ni pozgubilo, nič pokvarilo, nič predrugačilo ali spremenilo. Jedro sv. vere še je zdaj tisto. Podlaga še je zdaj tista, katero je Jezus Kristus položil. Jedro ali bistvenost sv. vere se v katoliški Cerkvi ne sme in ne more nikoli spremeniti.

Nekateri pa vedno pravijo, da se je Kristusova vera v katoliški Cerkvi že davno in sicer bistveno spremenila in predrugačila. Trdijo, da je zdaj katoliška vera veliko dragačišna, kakor je bila ob času sv. apostolov. To pa za tega voljo, ker vidijo, kako se zdaj služba božja veliko bolj krasno in bogato obhaja kakor nekdaj.

Mislijo na duhovnike in škofe; ki imajo zdaj veliko več časti in premoženja, kakor nekedajni sv. apostoli.

Da, dragi moj, resnično je vse, kar se tukaj navaja. Katoliška Cerkva ne obhaja pri nas službe božje po votlinah in podzemeljskih grobljah; duhovniki ne hodijo bosí, škofi ne potujejo od ljudstva do ljudstva, kakor prvi misijonarji. Papež, škofi in mešniki ne mešujejo več z lesenimi kelhi itd. To je zelo resnično. Ali če misliš, da se je že za te z u n a j n e premembe voljo tudi z n o t r a j n o jedro ali bistvenost vere spremenila se pač prav smešno motiš. Niti vera niti katoliška Cerkva se ni spremenila po svoji bistvenosti. Le preoblekla se je nekoliko in to je moralo biti, ker je po času večja dorasla. Za sv. apostolov je bila podobna mallemu ženifovemu zrncu, a zdaj je — velikansko drevo.

Takisto ti zamorem pojasniti po drugi priliki. Človek sam ti bodi prilika, o katerem Slovenci pravimo da je stvar, ki v jutru hodi po štirih, o poldnè po dvema in na večer po treh. Mlado dete se spremeni v živega paglayca, v šolsko živo srebro, postane vojak, nosi zavihane brke, se oženi, je oče, gospodar, dedek — in stari sivolasi kočar, ki je domačijo sinu predal. Naposled ga denejo počivat v tiho jamo, molijo nekoliko očenašev, in vnučiči rečejo: Bog jim daj, staremu dedecu, večni mir in pokoj"! Koliko sprememb je tukaj bilo a vendar nihče ne reče, da bi stari dedec, katerega so zagrebli, ne bili ravno tisti človek, kateri je več let vsako jutro k sv. meši zahajal, poprej mnogo let lepo gospodaril, častno županil, ki je nekedaj zvesto cesarja služil in kot mali fantič gospodu fajmoštru pri sv. meši stregel. Tega ne reče nihče, ker vè, da se človek po svojem

telesu, po svojih vednostih in izkušnjah, zlasti po svoji zunajni obliki vedno spreminja, med tem ko jegova znotrajna bistvenost in osebnost vedno taista ostaja.

Temu nekaj podobnega lahko opazujemo na djanjih božjih v kraljestvu milosti. Za sv. apostolov še je sv. Cerква bila majhno drobno zrnice. Ni bilo videti nobenega steblovja, ne zelenega perja, še menj pa krasnega cvetja. Vsa jena poznejša ogromna širnost in velikost, jena nebeška lepota in krasota se je ponižno skrivala v kali drobnega semena. Tedajni svet tega ni videl, kar so poznejša stoletja doživela in občudovala.

Sv. vera in katoliška Cerква ste polagama zapustili tesne mejnike judovske dežele ter se razširili po vseh delih sveta. Prvotnim judovskim Kristjanom so pristopili kršenci iz vseh jezikov, ljudstev in narodov. Ubogih apostolov učenci so postali ne samo siromašni in prosti ljudje, ampak tudi bogati, imenitni in učeni. Znamenje sv. križa se je zasvetilo nad zastavami vojaških trum in vrh zlatih kron mogočnih kraljev in cesarjev. Število duhovnikov in škofov je naraščalo od leta do leta. Vedno več jih je bilo potrebno in sicer takih, ki so pri svojih kristjanskih srenjah po mestih in deželah in narodih stalno ostajali kot dušni pastirji vodniki in učniki. Po času so kristjanske misli in šege prevladale in prerodile vse človeške razmere, stanove in države. Oznanovaleci sv. vere so po svojem upljivu dobili tudi primerno čast, podporo in veljavnost. Rimski papež je postal zelo svetni vladar, da tem laglje in od svetnih gospodov neodvisen vlada višje kakor 200 milijonov katoliških Kristjanov.

Kedar so ljudje tolik in tako blažen upljiv Jezusove vere čutili, jih je močna hvaležnost navdajala in jim

sreca polnila. V očitni spomin hvaležnega sreca so Jezusu začeli darovati sebe in vse, kar so imeli in premogli. Začeli so staviti velikanske cerkve. Te so krasno in umetno izdelali in nakinčili. Dubovniška obleka in priprava za sv. daritvo je postala krasna, bogata in mnogovrstna. Vse umetnosti so tekmarile, da bi Jezusa Kristusa dostojno častile in mu služile. Vse kar zemlja premore dragocenega in krasnega: zlato, srebro, žlahtno kamenje, pisane podobe, okusni kipi, nebeško petje in glasba — sploh kar zemlja glešta in človeški um izumiti more lepega, vse se je Bogu v čast začelo darovati in posvečevati. Še hitro mimo tekoči čas je moral po primernih praznikih ali svetkih Jezusu in jegovim svetnikom v čast in slavo služiti.

Sopet drugi so skrivnemu poklicu do kršanske popolnosti ustregli ter Jezusa nasledovali po njegovih navsvetih: popolne čistosti, pokoršine in uboštva. Nastali so različni redi in vrste menihov, nun, pobožnih društev in zavodov, večjidel znanosti in umetnosti ali pa nevednim, ubogim in bolenim na korist — sploh pa Bogu na čast.

Zraven so učeni in prebrisani Kristjani z velikim veseljem premišljevali verske resnice ter se vedno bolj z njimi soznali, ter za djansko življenje porabili — nastala je iz premišljevanja zakladov božjih resnic velikanska, ogromna veda ali učenost, katerej pravimo: bogoslovje. Kar je poprej kakor v drobnem zrnci zakrito bilo, to se je vedno bolj izvilo in razvilo, vedno bolj razjasnilo, dokazalo, razredilo in razplelo.

Glej tako je ženofovo seme postalo veliko drevo! Zrno kršanske vere in pa katoliške Cerkve je doraslo

v mogočno, košato in rodovitno drevo. Kar koli zdaj verujemo in kot pomočke zveličanja v katoliški Cerkvi imamo, vse je bilo v nekedanjem malem semenu skrito in založeno. Nič tujega, nič krivega se mu ni primešalo gledè bistvenosti. Vse, kar denešnji den verujemo in dopolnujemo ima svoje sledi v preteklosti, vse se je rodilo iz nebeškega semena, katerega je Jezus Kristus na zemljo posejal.

Ni nauka v katoliški Cerkvi, ni šege ali obreda, kateri se nebi dal zvesto slediti od stoletja do stoletja nazaj do začetka, do apostolov in do Jezusa Kristusa.

To nam popriča tudi zgodovina. Veliko Luteranov, zlasti pa Anglikanov, krivovercev, je že bilo, kateri so radi prebirali starodavne knjige in spise. In zdaj so zvedeli, da so Luter in jegovi tovariši marsikaj zavrgli, kar so Kristjani že veliko let poprej, že ob času apostolov verovali. To jih je pa zelo iznemirilo. Preiskavali so na dalej, kde na svetu še ljudje tako verujejo, kakor so verovali nekedajni Kristjani pred Luterom. In ko so našli, da se tako nikder drugod več ne veruje, kakor edino le v katoliški Cerkvi, so takoj svojemu dozdajnemu krivoverstvu slovo dali. Tako se je spreobrnilo veliko blagih, bistrournih, učenih in imenitnih Anglikanov.

V prvih časih so Kristjani pretrpeli veliko, časih tudi krvavega preganjanja. Skrivajè, v podzemeljskih votlinah in grobljah so službo božjo opravljali. Takih podzemeljskih votlin in grobelj se zlasti pod starim Rimom veliko nahaja. Ni še dolgo tega, kar so globoko pod tem večnim mestom našli podzemeljsko staro staro cerkvico. Posvečena je slavnoznani devici in mučenici — sv. Neži. Cerkvica je stara svojih 1500 let in

više. No in v tej cerkvici, ki je tedaj bila pripravljena bržej ko ne za grozovitnega preganjalca Kristjanov, cesarja Dioklecijana, najdemo vse tako narejeno in priredjeno, kakor je še zdaj v katoliških cerkvah navada. Ondi stoji več altarjev. Najdemo več podob in slik device Marije, eden škofovsk stol, več spovednic, škropilnic. V stenah je mnogo steklenic, v katerih je hranjena, zdaj vsušena, kri sv. mučenikov.

Vse to pa kaže, da so Kristjani ob času sv. Neže, zahajali k daritvi sv. meše, da so se spovedavali, mučenike in svetnike božje častili, se z blagoslovljeno vodo škropili, svoje duhovne in škofa zelo posebno spoštovali — sploh da se je vse več ali menj enako godilo, kakor je še zdaj v katoliški Cerkvi navada.

Iz tega pa sledi, da je bedast nevednež ali nesramen lažnjivec, kateri pravi, da je Kristusova vera v katoliški Cerkvi popačena in za vsem predrugačena in spreminjena. Bistveno je v katoliški Cerkvi ves zaklad nauk in zakramentov neoskrunjeno ohranjen in skrbno zavarovan. Sv. Duh sam skrbi za njegov obstanek.

Kdor tedaj lepo veruje in sprejema, kar sv. katoliška Cerkva uči in deliva, ta veruje in dobiva, kar so verovali in uživali prvi Kristjani namreč toisto, kar je naš Gospod in Zveličar Jezus Kristus učil in postavil.

XIX. Poglavje.

Molim Boga, kakor se meni poljubi. Kaj to tebi mar?

O d g o v o r. Bržej ko ne, se tebi malo kedaj ali nikoli ne poljubi Boga moliti! In tedaj si podoben ljudem, ki vedno po svobodi vesti upijejo rekoč: nihče se nima brigati, ali še kaj molim ali ne, ali se kedaj spovedujem ali ne. Vendar tukaj imaš vedeti, do te baže ljudem blizo ni mar in skrb za vestno in versko svobodo v pravem in svetem pomenu. Marveč o svobodi le večno brodijo zato, da so gledè svojih verskih dolžnosti laglje s a m o p a š n i i n n e m a r n i.

Sploh pa mislim, da se ima ljubi Bog častiti ne tako, kakor se lehkomišljenemu človeku poljubi, ampak kakor to B o g h o č e i n t e r j a.

Marsikateri poreče: „pometej pred svojim pragom, moli kedaj in kolikor hočeš, mene pa pri miru pusti, ni tvoja skrb ali kaj molim ali ne.“ Že prav! vendar trdim, da nisi toliko zapušen, da se nebi nihče imel brigati, ali kaj Bogu služiš ali ne. Je nekdo, ki ima naloženo presveto skrb gledè tvojega zveličanja. Ta „nekdo“ se m o r a za tebe brigati. Sam Bog mu je to ukazal. In ta „nekdo“ so tvoji duhovni pastirji, nasledniki sv. apostolov. Jezus Kristus jim je ukazal: „p o j d i t e i n u č i t e v s e n a r o d e, . . . u č i t e j i h d r ž a t i v s e, k a r k o l i s e m v a m z a p o v e d a l.“ (Mat. 28, 19.)

Zdaj pa ti hočem pokazati, k a k o r š n i s o t i s t i, ki Bogu služijo in ga molijo tako, kakor je Jezus Kristus zapovedal.

Prvič: verujejo radi vse verske resnice in sicer ravno tako, kakor jih sv. katoliška Cerkva verovati veleva.

Drugič: prizadevajo si s pomočjo milosti božje, kolikor jim je naj bolj mogoče zvesto dopolnovati vseh deset božjih in pet cerkvenih zapovedi.

Tretjič: ljubijo in se vadijo v kršanskih čednostih: v ponižnosti, pravičnosti, čistosti, ljubezni, treznosti in potrpežljivosti.

Četrtrič: poslužujejo se marljivo pomočkov zveličanja, na primer: molitve, sv. zakramentov.

Glej! to je način Boga častiti in moliti tako, kakor ga je nam ukazal. Ako ga tedaj ne moliš po tem načinu, je ravno toliko, kakor da ga sploh nebi nikdar častil in molil.

Toda svetega Boga nikdar častiti in moliti, je za sleherno pametno stvar strahovito nevarno. Večno izgnanje iz pred obličja božjega, večno pogubljenje ga čaka. Noben pameten Kristjan se ne bode zamogel izgovarjati. Le bebeci in popolni trepi, ki niso pri pravi pameti bili, so izvzeti.

Vsaka pametna stvar je dolžna svojega stvarnika moliti in častiti. In sicer je to dolžna storiti po načinu, katerega si je Bog sam izvolil. H Bogu se ima iti po stezi, katero je on nakazal. Človek, ki se je neče držati, je prav za prav — odpadnik in nevernik. Nikakor tedaj ni prav Bogu služiti, kakor bi se komu poljubilo. Še manj pa je pripušeno, Bogu nič služiti — ako še kdo sploh zveličan biti hoče.

XX. Poglavje.

Bogu že verujem — ali papežu, škofom in mešnikom ne morem verovati — ti so slabi in zmotljivi, kakor jaz.

Odgovor: Kakor mi tu ugovarjaš, tako je tudi nek trmast vojak govoril. Rekel je: „no, cesarja, tega pa že ubogam, ali na njegove generale, na polkovnika na stotnika pa ne poslušam, ti so cesarju podložni tako, kakor jaz.“ Da to ne gre, gotovo jasno previdiš. Dobro, takisto ti hočem zdaj dokazati zastran tvojih duhovniških prednikov.

Resnično je. Duhovni pastirji sv. katoliške Cerkve so slabi, grešni, in v marsikaterih stvareh zmotljivi ljudje. To velja od vseh, od poslednjega kaplana do sv. Očeta v Rimu. Tudi papež utegne v grehe zabresti, se zamore zmotiti v različnih predmetih in rečeh. Vsi so umrljivi in slabi ljudje, kakor ti.

Vendar pa je pri teh nekaj, česar ne smeš pozabiti. Tvoji duhovniški pastirji so namreč tisti ljudje, katerim je Bog vrh drugih lastnosti pridjal — posebno duhovno oblast. Pridjal jim je božjo oblast, ljudem sv. evangelj oznanovati. Iz tega pa sledi, da so sicer ljudje, kakor drugi, a vrh tega še imajo, česar drugi nimajo, posedajo nekaj, česar drugi pogrešajo. In po tej strani niso to, kar drugi ljudje. Za voljo posebno, od Boga jim podelene oblasti so pozvišani nad drugimi ljudmi.

Sv. Peter je bil prvi papež, apostoli Gospodovi so bili prvi škofi in mešniki. Jezus Kristus si jih je sam izvolil ter med svet poslal kot svoje namestnike. Kdor jih je tedaj ubogal, ta ni ubogal samo človeka, ampak

Jezusa Kristusa. Kdor jih pa ni ubogal, ta ni bil samo ljudem nepokoren, ampak Sinu božjemu, kateri jih je poslal. Le pomisli besede, katere je Gospod učencem djal: „kdor vas posluša, ta mene posluša, in kdor vas zaničuje, ta mene zaničuje.“

Kedar tedaj duhovnega pastirja poslušáš, ne ubogaš samo slabega človeka, marveč vsemogočnega Boga. On sam skozi človeka govori. Božje in cerkvene zapovedi se razločujejo po tem, da nam je prve Bog sam naložil, druge pa skozi cerkvene prednike dopolnovati ukazal.

Ako pa Bog sam skozi svojega namestnika govoriti hoče, tedaj je pa tudi njegova skrb, da se ta ne zmoti. In to je Bog storiti obečal tedaj, kedar je apostole razposlal: „pojdite, učite vse narode... glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“ Kder pa je Bog, ondi ni laži, ni pomote. Tedaj je Bog pri vidnih pastirjih katoliške Cerkve do konca sveta. Tedaj se ne bodo ti pastirji v oznanovanji sv. evangelja nikoli zmotili. Tedaj so papež in ž njim zedinjeni škofi nezmotljivi učniki sv. kršanske vere do konca sveta.

Iz tega pa je sopet jasno, da papež in pa škofi ž njim v občnem shodu zbrani in zedinjeni niso zmotljivi samo kot ljudje, ampak le, ker je Jezus Kristus obečal, da bode on pri njih ostal in skozi nje svet učil.

Papež je kot človek slab in zmotljiv, kot namestnik Jezusov in naj viši učnik sv. katoliške Cerkve pa ni zmotljiv. Ko bi papež se kedaj zmotil kot učnik sv. vere, in bi začel krivo učiti, tedaj bi morali reči, da se je sv. Cerkva zmotila, da se je prava Kristusova

vera zgubila, da je Jezus Kristus svojo Cerkvo zapustil in tako svojo obljubo — prelomil.

Dobro bo, ako še si zapomniš, da papež ni nezmotljiv v vsaki ali sleherni reči. To je le Jezus Kristus. Marveč papež, pravimo, je nezmotljiv, kedar kot naj višji pastir in verski učnik sveto Jezusovo vero uči in razlaga. V vseh drugih zadevah niti papež niti škofi niso nezmotljivi.

Kdor pa vendar o nezmotljivosti papeža in katoliške Cerkve sploh drugače govori, kakor sem razložil, ta kaže svojo nevednost. In tedaj dobro delo storiš, ako ga podučiš. Mogoče pa tudi je, da nalaš laže in s svojo lažjo sv. Očeta grdi in psuje. Takega ostro zavrni ali pa mu hrbet pokaži.

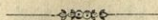
Sicer tvoj fajmošter niso nezmotljiv učnik sv. vere. Versko nezmotljivost je Sin božji dal le papežu in pa škofom, kedar so s papežem zedinjeni in zbrani. Ali to nič ne brani, da se nebi zamogel na svojega fajmoštra zanašati. Kajti oni imajo delež pri nezmotljivosti sv. Cerkve. In sicer tedaj in toliko, kolikor so v lepi zvezi, složnosti in pokoršini s svojim škofom, škof pa s papežem. Dokler so tvoj fajmošter v tej verski in pokoršinski zvezi s svojim od papeža postavljenim škofom, se zamoreš zanesti in zelo sloboden biti, da poslušáš Jezusa Kristusa, ki skozi osebo človeka lepo uči in milo v nebesa vabi. Le ubogaj jih lepo in stori rad, kar te učijo in kar ti veleljajo. Nikdar te ne bode grivalo.

Še zelo slabosti in pregrehe nam nimajo braniti vere v to, kar nam Bog časih skozi menj vredne duhovnike veleja in deliva.

Nemaren, pregrešen duhoven je sicer kazni vreden,

ali duhovniške oblasti ni zgubil. Ta izhaja od Boga, od Jezusa Kristusa. Nič na svetu je ne more zatreti.

Dasiravno so tedaj mešniki, škofi in papež s a m i p o s e b i slabi, pregrešni, zmotljivi in umrljivi ljudje, jim vendar to, kar v imenu božjem učijo, zelo slobodno verujemo. — Bog sam si jih je izvolil in za namestnike postavil. Bog sam skozi nje in po njih govori in uči.

XXI. Poglavje.

Cerkva je neusmilena. Uči, da bo vsak pogubljen, kateri ni Katoličan.

O d g o v o r. Ta ugovor sopet priča, kako rado si nevedni ali pa hudobni ljudje nekaj domislijo, a potem po njem udrihajo kakor po slamnatem tatermanu. Cerkva namreč ne uči: vsak bo pogubljen, kateri ni Katoličan. Marveč ona uči določno: sv. katoliška Cerkva je edino zveličavna, zunaj nje n a l a š stoječim ni upati zveličanja.

Pravi pomen teh poslednjih besedi ima resnico v sebi, katerej pritrdi vsak, ki je pri zdravi pameti.

Nihče se dolgo ne obotavlja priznati, da črno ni belo, da kder ni svetlobe, ondi je tema, kar ni dobro, je hudo, kder ni življenja, ondi je smrt, kdor resnico zgreši, objame pomoto itd. Blizo enak je izrek: zunaj katoliške Cerkve ni upati zveličanja.

Kaj pomenijo tedaj te besede: zunaj Cerkve ni upati zveličanja? To se pravi toliko, kakor da bi se reklo: ti si dolžen pod zgubo večnega zveličanja pravo vero sprejeti, brž ko jo spoznaš. Z drugimi besedami: ti se pregrešiš in vsled tega večno življenje zgubiš, ako se

spoznane resnice sam rad braniš. Ali je na tem kaj neumnega, napačnega ali krivičnega, da se na katoliško Cerkev zaganjaš, ker tako uči? Ali ni to umevno in jasno, kakor beli den?

Krivoverec bo po nauku sv. Cerkve pogubljen, ako je lažljivost svoje vere sprevidel in resničnost sv. katoliške vere spoznal, pa vendar v krivoverstvu trdovraten do smrti ostal.

Jud, Turek in slehern ajd bo pogubljen, ako je svoje verske pomote spoznal in Kristusovo pravo vero spoznati priliko imel — pa se vendar ni dal krstiti.

Pogubljen bo, ker se je spoznanej resnici trdovratno ustavljal in sam rad nebeško luč sv. vere zaničeval. Ne Cerkev, ne kršanska vera, ampak sam se obsodi in strmoglavi v večno pogubljenje. Besede: zunaj Cerkve ni upati večnega zveličanja, veljajo trdovratnim nevernikom in prevzetnim krivovercem, ki se zavedajo resnice pa je sprejeti in po njej živeti nečejo.

Druga pa je zastran tistih, kateri sicer v krivoverstvu ali paganstvu živijo, toda svojih pomot spoznati ne morejo. Temu zamore marsikaj biti uzrok. Ali so namreč zelo nevedni ali pa ne dobijo priložnosti, da bi pravo vero in pravo Cerkev spoznali. Take ljudi prišteva katoliška Cerkev svojim otrokom vedevša, da bi gotovo pridni Katoličani postali, ako bi to storiti priložnost imeli.

In taki ljudje ne bodo vekomaj pogubljeni zato, ker niso djanjski v katoliško Cerkev vstopili. Zamorejo se zveličati, ako se v čem drugem niso smrtno pregrešili.

XXII. Poglavje.

Pekla ni — kdo je že neki tamo bil?

O d g o v o r. Da, gotovo je, iz pekla še nihče ni prišel nazaj. In ako bi ti kedaj toliko nesrečen postal, da bi te pravični Bog v pekel pahnil, gotovo tudi pred sodnim dnevom nebi več prišel na ta svet. Ako bi mogoče bilo, še kedaj iz pekla nazaj priti, bi te jaz tje poslal, da bi se sam prepričal. Ker pa to mogoče ni, zato ti nujno svetujem in te silno rotim: varuj se, da v oni strašni kraj trpljenja ne zajdeš; ne hodi po stezi, ki na ravnost tje pelja. Ker človeku ni mogoče, iz pekla kedaj uiti, zato je strahovito neumen, ki lahko-mišljeno v nesrečo hiti, katerej ni konca ne kraja.

Praviš: pekla ni. Dobro, ali pa veš to zelo gotovo? Ali mi zamoreš to dokazati? Brez dokazov močnih, trdnih ti ne verujem. Ne reci: mislim, da pekla ni. Marveč prepričaj sebe in vse, katerim praviš: da pekla zelo gotovo ni. Toda vidim, da tega ne moreš. Se ti pač godi, kakor nekemu neverniku, ki je svojemu prijatelju pisal tako-le: „Dragi prijatelj, ti bi rad od mene zvedel, ali sem že kaj dokazev nabral, da pekla gotovo ni. Veliko sem si prizadeval a dozdam še jih nisem zelo nič zasledil takih, kateri bi zanesljivi bili. Potrpi še tedaj nekoliko časa. Hitro, ko jih kaj najdem ti odpišem. Tačas pa: zdrav ostani.“ Ali vse čakanje je bilo zastonj — zaželjenih dokazev nista našla — a med tem obadva v neveri umrla. Zdaj sta gotovo pozvedela ali je pekel ali ga ni.

Vendar, dragi moj, do smrti neverno čakati je prenevarno. V tej reči dvomiti in v neveri ostajati je

tem nevarniše, ker nam je Sin božji, Jezus Kristus tolikokrat poresnil in izpovedal, da je na onem svetu strahovit pekel, katerega ogenj vse večne čase nikdar več ne ugasne.

Komu bomo verovali? Ali nevernemu človeku, ki dnes živi, juter pa že utegne umreti — človeku, zmotljivemu in lažnjivemu? Ali pa Tistemu, kateri je o sam sebi rekel: „jaz sem pot, resnica in življenje. Nebo in zemlja bota prešla, moje besede pa ne bodo prešle?“

Ne pozabi, kdo da je Tisti, kateri grešnikom z večno kaznijo v peklu žuga in sicer mnogokrat. Petnajstkrat beremo v sv. evangelji ovo strahovito žuganje. Glej in Ta, kateri se nam tako hudo grozi je Jezus Kristus, naj ljubeznivši, naj milostljivši. Taisti je, kateri grešnikom spokorjenim pristrčno rad odpuša. Mariji Magdaleni še niti besedice svarilne ni rekel. Prešestnici je v tempelnu, Caheju na smokvinem drevesu, razbojniku na križi grehe odpustil. In ta sicer toliko mili Jezus nam, ako se ne poboljšamo, z večnim peklom žuga! To je pomislika vredno in potrebno!

Sicer je resnično, da se veliko takih nahaja, kateri pekel tajijo. A to nič ne dene. Ne tajijo namreč, ker jih je tega njihova pamet prepričala, ampak, ker so se po svojem hudobnem srci zapeljati dali. Sitna misel na pekel jim greni grešno življenje in glas vesti neprehama vzbuja. Da oboje odpravijo in brez skrbi hudobno živeti zamorejo, zato vedno pravijo in resnijo: pekla ni. Ali vse to jim ne pomaga nič. Vse njihovo govorenje in razsajanje je zastonj. Pekel za tega voljo ne ugasne. Ali solnce zato menj sveti, ako slepecjeno svetlobo taji, češ, da še solnea nikoli gledal ni? Samo tajiti, ne pomaga nič.

Da se je grešniku pekla bati, temu pritrdijo vsi narodi celega sveta. Bog je namreč to bojazen ljudem tako globoko v srce zasadil, kakor — moč vesti. Kakor noben grešnik svarilnega glasú svoje vesti popolno in za vselej zadušiti ne more, tako si tudi strahu pred kaznijo unkraj groba popolno nihče iz srca ne ne potrga in ne potrebi. Bog, vest, nebesa in pekel, te četiri besede ali vsaj jih pomen se najdejo povsod in vselej, ne samo pri kršanskih, ampak tudi pri vseh paganskih narodih.

Brezštevilni krivoverci so že skoro vsako resnico pačili ali tajili. Vendar pekel tajiti je malokedaj kateremu krivovercu na misel prišlo. Sred verskih razvalin stoji resnica o peklu, kot mogočen steber, katerega se nobeden lotiti ne upa.

Ta nauk se popolno zлага z onim, kateri govori o večnem plačilu v nebesih. Prva resnica nam kaže in jasni neskončno božjo pravičnost, druga pa znači in razodeva neskončno božjo dobrotljivost. A v obema lastnostima se kaže Bog enako svet in moder, vreden, da ga v prah ponižani molimo in častimo.

Časih je človek v svojih strastih tako globoko in silno zakopan in zagrebljen, da ga edini strah večnih kazni v peklu spametovati zamore. Vzemi peklu večnost in pekel je zgubil svojo moč. Večnost peklenskega trpljenja je časih edino sredstvo, katero človeka na grešni poti ustavi, reši in zveliča.

Človeška duša čuti svojo neumrljivost. Ni čuda tedaj, ako jo mirna vest z večnim veseljem v nebesih tolaži, nemirna vest pa z večno kaznijo v peklu svaruje in opominja. O ko bi ljudje pomislili, koliko grehov

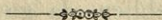
je že strah pred peklom zabranil, tedaj bi veliko bolj prepričani bili o potrebi takega nauka.

V peklu ni ljubezni, ni prave grivenge, tedaj pa tudi ni pokore niti odpušanja grehov. Ako se kot grešnik v večost preseliš, ostaneš grešnik vekomaj. Spremembe ni nobene več. In zato mora biti pekel večn, brez konca in kraja.

Sploh pa nam je pekel nezapopadljiv, kakor božja ljubezen, katera ga je postavila. Nezapopadljiv nam ostaja tudi zato, ker smo preslabi, da bi prav spoznali vso hudobnost le edinega smrtnega greha. Neskončnega Boga žaliti a naj milostljivejšega Očeta ne za odpušanje prositi, ali ni to hudobnost neizmerna, nezapopadljiva?

Toda pustiva to! Pomisliva še in ne pozabiva na dva svedoka ali na dve veličastni priči pekla: ta dva svedoka sta: človeški rod in pa Sin božji Jezus Kristus. Obadva potrđita in spričujeta, da je pekel, vsem nesporjenim grešnikom vekomaj pripravljen.

Dragi moj, obudi vero v to strahovito resnico. Ohrani sv. katoliško vero, živi zvesto po njej — in ne bode ti potreba, da bi se večnega pekla bal.

XXIII. Poglavlje.

Bog je neskončno milostljiv — on me ne bode zavrgel.

Odgovor. Prav za prav ni Bog tisti, kateri grešnika obsodi in zavrže. To stori grešnik sam. Bog ni kriv, ako bodeš kedaj zavolj svojih grehov v peklu zdi-

hoval. Bog je zastran tega ravno tako nedolžen, kakor zavolj tega, da si ga po svojih grehih razžalil.

Vendar, mi zdaj ugovarjaš, zakaj pa Bog pripuša, da človek greši. Bog je vendar vsemogočen — on bi tedaj bil lahko storil, da ga ne žali nobena stvar, in tedaj hudi ne trpi nobenih muk v peklenškem ognji!

Dragi moj, to je Bog pripustil zato, ker ti je dal dragoceni dar: ljubo pamet. Po njej si mu podoben. Naposled pa tudi zato, ker te ni namenil za ta svet, ampak ker te je stvaril za večno zveličanje. Glej! in to je tisto, kar mu brani, da bi s teboj ravnal, kakor s kakim živencetom, katero pameti nima, in katero je le za ta svet stvarjeno. Dar pameti, katerega ti je dal mu brani, da bi te v dobro silil.

Tega on ne more storiti; drugače bi si na vs križ bil s tem, kar je pri tvojem stvarjenji nameraval. Hotel je namreč, da bi ga ti, ne prisiljen, ampak sam rad, prostovoljno ljubil in mu služil.

V ta namen ti je dal drugi, nič menj dragoceni dar: prostovoljo. Dal ti je zmožnost, zelo slobodno izvoliti, kar hočeš, dobro ali hudo. Po tvoji prosti volji ti je dano, da poslušáš na klic in besedo milega Očeta v nebesih, ali pa tudi nič ne poslušáš — prostovoljno si zamoreš izvoliti, kar hočeš. In svoboda v tem smislu ali pomenu je znamenje naj večje časti in ljubezni božje do nas. Ako mesto dobrega sami radi izvolimo hudo, smo sami krivi; Bog je zelo nedolžen.

Misli si, jaz ti podarim lepo puško risanco, da svoje življenje braniš. Povem ti tudi, kako moraš pazko imeti in varčno prejemati, da se kde sam ne ustrelíš ali

vsaj hudo raniš. Ali sem jaz kriv, ako se naposled puške h u d o p o s l u ž i š in sam sebe usmrtiš?

Glej! tako ravna tudi Bog. Podaril nam je prosto voljo, da volimo dobro ali hudo. A ob enem nas lepo podučuje, opominja, svari in žuga z neskončno kaznijo, vabi, kliče in obeta neskončno veselje. Vse to stori ljubi Bog, da tem lažje h u d o zavržemo in d o b r o izvolimo. Le siliti nas neče, tega ne stori in ne more storiti, ker bi nam tako svoj dar sopet vzel namreč: prosto voljo.

Od Boga zavržen človek se je tedaj le sam pogubil, ker se ni hotel svoje pameti in svoje svobodne volje na dobro poslužiti. Bog pri sodbi le vsakemu odmeri, kar si je zaslužil. Pridnemu da večno življenje za plačilo tega, da je dobro izvolil. Grešniku pa večno pogubljenje, za kazen in nasledek tega, da je hudo izvolil.

Nek svojeglaven deda se pripelja po železnici iz Ptuja v Pragarsko. Tu stopi raz voza, da se preseli na vlak za Ljubljano in Trst. Bil pa je ob enem na kolo-dvoru še eden vlak pripravljen za Gradec in Dunaj. Deda gleda nekoliko časa, pri katerem vlaku so bolj snažni in menj obloženi vozovi. To pa je bilo po naključbi takrat pri gračkem vlaku. Deda se toraj naloži na grački vlak. Sicer je imel plačano nakaznico do Ljubljane — ali ker se je s v o j e g l a v n o malo brigal za pravi vlak, resnično na večer ni spal v beli Ljubljani ampak v nemškem Graci.

Človek potuje skozi svoje življenje v večnost. Dve stezi peljate tje, steza čednosti in steza pregreh. Prva je menj prijetna a pelja naposled v večno življenje. Druga je bolj prijetna, lahka in zapeljiva in preneha

naposled v večnem pogubljenji. Izvoliti tedaj imamo in se napotiti na p r a v o stezo, ki pelja v nebesa. Drugače se nam utegne zgoditi, kakor svojeglavnemu dedeju, ki je hotel v Ljubljano pa je zašel v Gradec.

To napotenje se pa mora zgoditi tudi o pravem času. Drugače nam utegne hoditi — p r e p o z n o. „Ne bode časa več.“ (Skriv. razodetje 10, 6.)

XXIV. Poglavje.

Zavolj koščeka mesa ne bodem pogubljen. Meso je za jesti v petek in svetek.

O d g o v o r. Zavolj koščeka povžitega mesa ne bodeš sodni den v pekel obsojen — to ti dam veljati, ker je resnično. Toda pogubljen bodeš za voljo t v o j e n e p o k o r š i n e, katera te je zapeljala, da si meso jedel, kedar ti je meso jesti bilo prepovedano.

Meso je samo po sebi zelo nedolžno v petek ravno tako, kakor v svetek. Kar je pri mesojedi v petek pregrešnega, to druga ni, kakor prelom cerkvene zapovedi. Ta prelom, ta nepokoršina je pravi punt zoper oblast cerkvenih pastirjev, katerim imamo v verskih zadevah ravno tako pokorni biti, kakor Tistemu, kateri jih je poslal: pojdite in učite vse narode . . . učite jih vse držati, kar koli sem vam zapovedal. (Mat. 22, 20.)

Tedaj ne meso, ne tvoj trebuh ne bodo krivi tvojega pogubljenja. Zakrivilo ga bo le tvojo poželjivo srcè, ki je prelomilo zapoved, katera gotovo ni pretežavna.

Veliko ljudi post graja in sovraži. Pravijo, da nam ga je Cerква naložila iz nekake sitne muhljivosti, nepotrebne trpinčljivosti in ostrosti. To pa ni resnično. Cerква je pri postni zapovedi posnemala zgled Jezusa Kristusa, apostolov in sploh prvih Kristjanov. Ti pa gori omenjenih vzrokov gotovo niso imeli in tedaj ni verjetno, da bi Cerква kedaj iz takistih namenov in razlogov svojim vernim postiti velevala. Vzroki posta so zelo drugi in sicer premodri in preimunitni.

Pred vsem želi Cerква po zapovedi posta svojim vernim dati občno in javno priložnost storiti to, kar nam je Jezus Kristus toliko ostro zapovedal: „delajte pokoro. Povem vam, ako ne bode te pokore delali, se bodete vsi pogubili.“ (Luk. 13, 8.) Postimo se tedaj, ker smo grešili in se Bogu zamerili.

Drugič pa se postimo, da s o p e t n e g r e š i m o , ampak svoje želje pregrešne zatajimo in premagamo. Do te srečne zmage pa nam post nadeluje naj boljše stezo. Zato vidimo, da so se vsi svetniki postili — ostro postili. Vedeli so in čutili, da brez vaje v zatajevanji t. j. brez posta stanovitni biti ne morejo. Požrešni ljudje so naj slabši Kristjani, naj bolj nesrečni vojšaki zoper svet in hudiča in meso. Vsi krepostni ljudje ljubijo zmernost in naj svetejši ljudje so bili naj zvestejši in naj ostrejši dopolnovalci sv. posta.

Sicer je resnično, da utegneš pogubljen biti, ako post prelomiš. Vendar temu Cerква nič ni kriva; nimaš se na njo nasajati, kakor da bi bila preostra in neusmilena. Cerква ni osorna strahonja, ampak mila mati, ki svojim otrokom pot v nebesa rada polajša, kolikor je

mogoče. Tako na primer dobiš odpust od posta, ako imaš pravih uzrokov in ako dostojno za odpust prosiš. Da se pa v tej reči ne motiš, prašaj poprej svojega spovednika.

To velja gledè vseh cerkvenih zapovedi.

Sploh pa nam cerkvene zapovedi kažejo in svedočijo, kako modro, opazno sv. Cerkva za čast božjo in za zveličanje duš skrbi!

Zato pa jih zvesto dopolnuj, vselej in povsod. Ne daj se motiti po brezbožnih zaničevalcih cerkvenih zapovedi. Mislijo, da se norčujejo človeškim naredbam, toda prepozno bodo videli, kako so Boga in Gospoda sv. Cerkve zaničevali.

XXV. Poglavje.

Bog ne potrebuje mojih molitvic. Bog že vè, česar mi je potreba.

Odgovor. Ali si pa že kedaj slišal, da bi duhovnik iz prižnice verne k molitvi nagovarjal in vzbujal rekoč: molite, Kristjani molite, kolikor premorete! Ljubemu Bogu se strašno hudo godi, zelo potreben je vaših molitvic. Tako gotovo nisi slišal in zato je tvoj ugovor nekako smešen ali vsaj čuden.

To je samo po sebi umevno, da Bogu ni potreba naših molitvi. Vse naše molenje in češenje mu še za las ne pomnoži jegovega zveličanja. O tem še niti govor biti ne more.

Ali druga je: mi smo dolžni Boga moliti. Imaš svoje stariše na zemlji. Tem si dostojno čast skazati

dolžen. Tvoj oče, tvoja mati jo morata od tebe terjati. Ob enem imaš tudi svojega nebeškega Očeta. On je tvoj stvarnik, Gospod in Bog, ti pa si jegova stvar, dete in služebnik. Vsled tega terja Bog, da ga moliš, ti pa si ga moliti, ljubiti in mu služiti dolžen. Da ga moliš, ima Bog pravico, ti pa sveto dolžnost.

Glej! Bog je stvarnik tvoje pameti in je tedaj začetnik tvojim mislim. Zakaj nebi tedaj svojih misli naj poprej na njega obračal?

Bog ti je stvaril srce, da ljubiš vse, kar je lepo in dobro. Kdo pa zamore lepši in dobrotniši biti od Boga? Zakaj nebi tedaj tvoje srce naj poprej Boga ljubilo in se jemu darovalo?

Tvoje oči, tvoj jezik, tvoje roke in noge so delo božjih rok. Ali se tedaj ne spodobi, da vse svoje ude posvečuješ in daruješ Bogu na čast in slavo?

Misli, kar hočeš, obračaj stvar kolikor ti je ljubo in drago, dolžnosti na Boga misliti, ga ljubiti, se mu darovati, sploh ga moliti, te dolžnosti se nikakor ne moreš meni nič tebi nič ogniti. Ti si dolžen Boga moliti in se nimaš izgovarjati: Bog moje molitve ne potrebuje.

Iz rečenega že lahko razvidiš, kako napačno je reči: „ne molim; Bog, ki je vsevedoče bitje, dobro vè, česar potrebujem.“ Kajti, akoravno nebi ničesar potreben bil, bi vendar dolžen bil moliti. Dolžen si namreč, da se pred stvarnikom ponižuješ; potrebno je, da ker Bog vedno na tebe misli, tudi ti svoje misli na njega obrneš. Dolžen si, da ljubiš Tistega, kateri te je že od nekedaj ljubil in ti podaril vse, kar si, kar imaš in gleštaš.

Dolžen si tedaj Boga moliti, akoravno ti ničesar več nebi potrebno bilo. Toda kako zamoreš kaj takega reči? Ali upaš reči, da bodeš vedno zdrav, mlad, močen,

srečen? Si li upaš trditi, da ti ne bode nikoli nič pomenkalo? Da ti ne bode nikoli treba Boga za odpušanje prositi? Ne, tega ne more nihče reči. Vsak čuti svojo slabost, pomankljivost, in če je le nekoliko usmiljen do sam sebe, bo tudi rad pritrdil, da je pred Bogom strahovit dolžnik, nehvaležnik in grešnik, ki je usmilenja božjega potreben bolj, kakor od solnca požgana trata pohlevnega deža.

Človek pride časih v velike nesreče. Sam si ne more pomagati. Drugi mu nečejo pomati — od vseh je zapušten! Kam se hoče reva obrniti! O v taki sili se jegove solzne oči nehoté obračajo proti nebesom in srce vzdihne: O č e n a š , k a t e r i s i v n e b e s i h ! Človek moli in prosi Boga za pomoč. Vendar tega ne stori, kakor da Očetu nebeškemu nebi znano bilo, v kakih silah da se jegovo dete na zemlji nahaja. O ne tako, ampak Bogu je to bolj znano, kakor človeku samemu. Bog le čaka, da človek svojo slabost spozna in prizna, da se svojega Očeta v nebesih spomni in ga ponižno prosit pride.

Pridni otroci se radi pogovarjajo z ljubim očetom. In za človeka ne more nič bolj veselega, ljubeznivega in častitljivega biti, kakor če se s svojim nebeškim Očetom prijazno pogovarja. Zato je moliti naj bolj blago delo na svetu.

Molitev mu žlahni in z roso nebeškega blagoslova kropi vsa druga opravila in djanja. Kdor ne moli, ta kaže, da v njem ni ničesar nebeškega, božjega, da je ves pozemeljsk, ves v grudje vsakdajnosti zamišljen in zakopan.

Molitev je delo človeškemu duhu naj bolj primerno; ono ga povzdiga, bliža in druží z Gospodom

vseh duhov — z božjim bitjem. Molitev je človeškemu srcu potreba. Srce hoče ljubiti. Molitev pa mu ponuja prvi predmet ljubezni — Boga.

V molitvi človek z Bogom govori, kakor dete z očetom, ali prijatelj s prijateljem. Jegova duša neti v sebi ogenj ljubezni do Boga, kakor nevesta do ženina.

Pobitemu grešniku je molitev blago olje v skeleče rane. Po molitvi dobiva odpušanje odpustljivih, in pripravljeno pot do odpušanja velikih grehov po vrednem prejemu sv. zakramentov.

O koliko žalostnih je že našlo v molitvi edino in vselej zdatno tolažbo. Pred svetne gospode priti nam časi jihovi služebniki zabranijo. A pred Boga stopiti v molitvi, tega nam ne more zabraniti noben človek, noben angelj. Ljudje časih svoje nesrečne sobrate in sestre zelo zapustijo. Veliko je, če jih še s praznimi pesdami milujejo ali na potrpežljivost zavračajo. Bog pa vselej usliši dobro molitev nesrečnega. Ali mu odvzeme pretežki križ, ali pa mu potrebno milost podeli, da ga voljno prenaša in si tako za nebesa zasluženje nabira in množi.

Molitev je srčna kri vsemu kršanskemu življenju in pobožnosti, tolažba žalostnim, blagoslov človeškim opravičanjem, netilo ljubezni, moč upanja, svedok in priča žive vere.

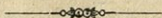
Molimo tedaj radi in prisrčno, v duhu in v resnici! Molimo zlasti v jutru. Sv. Vincenc Paulanski je rekel: „Kdor juterno molitev zanemarja, na tega se ni dobro zanesti.“

Molimo v težavah, v nevarnosti in v skušnjavah; molimo, kedar smo grešili in prosimo Boga brž za odpušanje; molimo, kedar namenimo kaj posebnega in

imenitnega storiti; molimo in prosimo, Boga, da milo blagoslovi naše vsakdajno delo in opravilo. Vsako delo, bodi še toliko majčkeno in neznatno, če je z molitvijo združeno, ima pred Bogom veliko vrednost in zasluženje; nobena trohica takega dela ni zgubljena, za neskončno večnost je od angeljev prihranjena.

V molitvi se moramo marljivo vaditi. Potem takem bomo vedno čisti in pridni. Srce bo uživalo nebeški mir in tolažbo tudi sred žalosti, britkosti in trpljenja.

In kedar čas zdajne poskušnje preteče, tedaj bomo z veseljem uživali sad svoje zvestobe in stanoovitnosti. Jezus Kristus bo tudi tebi rekel, kar je pravičnim reči obljubil: „Prav je, priden in zvest hlapec! ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil. Pojdi v veselje svojega Gospoda!“ (Mat. 25, 23.)

XXVI. Poglavje.

Kaj pomaga Marijo in svetnike častiti? Kako bi svetniki zamogli izvedeti za naše prošnje?

O d g o v o r. Veliko in premnogokrat pomaga Marijo in svetnike božje častiti in na pomoč klicati. Toda preden se o tej stvari razgovarjam, mi povej; kako je mogoče, da mene govoriti slišiš? „No, temu je lahko odgovoriti; zato, ker imam hvala Bogu, precej tenka ušesa.“

Dobro! Ali jaz te ne prašam, po čem ali skozi kaj mene slišiš. Marveč rad bi pozvedel od tebe, kako to, da me skozi svoja ušesa govoriti slišiš?

Glej! brž, kedar glasno besedo spregovorim, prodero glas skozi zrak, kateri se nahaja med mojim jezikom do tvojih ušes. Tukaj se glas pozvije skozi uho ter potrka na tenko mrenico, za kateroj leži košček mesene tvarine, ki se pravi; živec ali nerv. Ta živec se pri trkanji na mrenico nekako prebudi — in stori, da tvoja duša mene govoriti sliši, akoravno sem od tebe pet ali devet in še več korakov oddaljen. Razloži mi zdaj, če zamoreš, k a k o to, da tvoj živec v ušesih tvoji duši hitro pravit hiti, kaj da sem rekel?

O dragi moj, tega ne veš ne ti, ne jaz, noben učenjak, to je čudovitna skrivnost nature. Nihče še nam ni zamogel pojasniti skrivnostnih vezi, katere dušo in telesne počutke vežejo, družijo in jih vzajemno delovanje mogoče storijo.

Ako pa tedaj niti tega, kar se tako blizo, v tvojem telesu, v tvojem lastnem ušesu godi, ne moreš zapopasti, kako si upaš v mene tišati s sitnim prašanjem; kako zamorejo svetniki zvedeti za naše molitve in prošnje?

Glej! tisti Bog, kateri je storil, da ti mene slišiš, bode gotovo še tudi to premogel, da jegovi zveličani prijatelji v nebesih pozvedò za prošnje in molitve ubogih ljudi na zemlji. In to mi je za zdaj vedeti zadosti.

Prva vseh svetnikov in svetnic božjih pa je: Marija, prečista Devica, mati božja, kraljica vseh angeljev in vseh ljudi. Iz med vseh stvari je Bog svojo človeško mater naj bolj povišal in z nebeškimi darovi in milostmi nadaril in nakinčil. In ravno zato jej je Bog to prednost dal, da je mati božja ob enem tudi naj boljša mati ljudi, ki najpoprej zasliši in usliši prošnje svojih otrok v zemeljski dolini solz. Marija,

mati božja je naša naj milostljivša mati, naša naj mogočnša varhinja, zagovornica in priprošnica pri Bogu. Vseh zveličanih prebivalcev v nebesih, je Marija prva, katera obrača svoje milostljive oči v nas, zapušene in žalostne otroke Evine.

Marijo Bog iz med vseh svojih stvari naj bolj ljubi, zato jo usliši vselej. Po njej še zdaj Bog naj rajši k nam prihaja, kakor je nekedaj pri svojem učlovečenju skozi Marijo k nam prišel. Do Marije se obrniti, je naj boljše, kdor k Jezusu priti hoče. Ona nam rada pomaga in s svojim dostavlja, kar nam pomankuje. Vse to je podučnemu Kristjanu že od mladih nog znano. On vè, da na svetu ni nič kaj tako sladkega, milega in tolažljivega, kakor prečisto Device Marijo ljubiti, jej svoje težave tožiti, in jo na pomoč klicati. Pridni Kristjani dobro vedó, da Marijino česenje dela ljudi vedno bolj čiste, pohlevne in ponižne. Marijino česenje množi veselje do molitve, krepi ljubezen do Boga in bližnjega, varuje dušni mir in znotrajno veselost.

Kdor Marijo pristrčno ljubi in jej lepo služi, ta posnema Jezusa samega, več ali menj popolno.

Jezus Kristus je svojo mater več ljubil, kakor vse druge stvari. Sam jej je bil podložen celih trideset let. Z lastnimi rokami je stregel in jej služil. V evangelji sv. Janeza (Jan. 13, 15.) beremo: „zgled sem vam dal, da, kar sem jaz vam storil, tako tudi vi storite.“ Dobro, teh besedi se hočemo gledè Device Marije držati. Kolikor zamoremo, toliko hočemo Marijo ljubiti, ker jo je naš Zveličar Jezus Kristus tako popolno ljubil. Le eno bomo tukaj obžalovali, da nimamo Jezusovega srca, da bi potem mater božjo tako ljubili, kakor je vredna ljubljena biti.

Kar sem tukaj o blaženi Devici Mariji povedal, to velja — se vè, le primerno — tudi o svetnikih in svetnicah božjih. Sicer ti niso toliko uzvišeni, kakor mati božja. Vendar so ljubljene prijatelji in prijateljice božje. Naj ljubeznivši otroci božji so. Bog jih ljubi po njihovi vrednosti; tedaj jih ljubi veliko več, kakor nas, ki gotovo nismo kaj posebno prida.

Kedar svoje zveličane brate in sestre na pomoč kličemo, tedaj storimo nekaj, kar se prilično vsak den godi. Podobni smo nemarnemu otroku, ki si ne upa prav pred razžaljenega očeta. Zato pošljemo svojega bolj pridnega brata ali sestro, da jega prosi mesto nas.

Ni tukaj prostora, da bi obširniše o češenji Marije in svetnikov pisal. Vendar pa bodi še sledeče dostavljeno. Marije ne častiti, jeno in svetnikov božjih češenje mrziti, zaničevati ali zelo sovražiti, to, dragi moj, ti je hudo hudo znamenje. Vsi krivoverci so ga imeli in še ga imajo denešnji den. Vselej je bilo tako, da je tisti, kateri je Marijo zaničeval, kmalu tudi jenemu Sinu, Jezusu Kristusu slovo dal. Nihče še ni ljudi poboljšal s tem, če je Marijine prednosti, praznike, pobožnosti, bratovšine itd. oviral, sovražil in zatiral.

Bodi tukaj zapisano, da so velikega milovanja vredni, kateri Marije, svoje naj ljubeznivše matere, poznati in ljubiti nečejo. Čast in ljubezen odrečejo presrečnemu bitju, katero je Sin božji izvolil, častil in ljubil. Zaničujejo tisto, katera je v čudovitni zvezi s učlovečenjem božjim. Marija je namreč tista žena, katera je vredna najdena bila, od sv. Duha spočeti, mileno dete Jezusa roditi, dojeti in mu streči. Bila je priča Jezusovega pred svetom skritega življenja, tovaršica jegovega javnega

delovanja, po duši deležnica jegovega trpljenja in našega odrešenja.

Čudno, da se Marijinega češenja zaničevalci ne ustrašijo, kedar pogledajo v pretekla stoletja. Prvi je Marijo angelj Gabriel pozdravil: Češena si Marija, milosti polna, gospod je s teboj, blagoslovljena si med ženami.“ Sv. Elizabeta jo je počastila: blagoslovljena si med ženami in blagoslovljen je sad tvojega telesa.“ Nedolžni Janez, apostol in evangelist, jo je od Jezusa z veseljem sprejel kot svojo mater. Vsi papeži vsi katoliški škofi in katoliški duhovniki, vsi svetniki in svetnice božje, sploh vsi pridni Kristjani vseh časov in krajev, so častili in ljubili mater svojega Zveličarja. Ne da se prešteti, koliko lepih cerkva in kapelic je Mariji na čast pozidanih, koliko slik narejenih, koliko podob namalanih. Kdo prešteje pesmi in petje jej na čast izumljeno in popevano, kdo prebroji cvetlice in vence (molitvice) Mariji na čast spleteno in jej darovane. Kder koli se oznanuje Kristus Gospod, povsod se slovi in ljubi ime Marije.

Rečem, da se človeku čudno zdi, ako se vsega, kar sem omenil, zaničevalci Marije ne prestrašijo! Kajti vse kar sem rekel, jih očitno obsodi, ob enem pa neprenehama potrjuje resnico tega, kar je Devica Marija, polna sv. Duha, prerokovala: glej! od zdaj me bodo srečno imenovali vsi rodovi. (Luk. 1, 48.)

XXVII. Poglavlje.

Zakaj se pa zdaj ne godijo nobeni čudeži?

O d g o v o r. Ali pa veš, kaj je čudež? Glej čudež je djanje, katero se godi na zemlji a ne več po zemeljskih močeh. Na primer, ako Jezus Kristus z edino besedo mrtvega Lazarja iz groba, v katerem je že četrti den počival in trohnel, v življenje prebudi in pozove. Čudeže dela le edini Bog. Čudež nam kaže izredni upljiv vsemogočnega Boga na vidni svet.

Dragi prijatelj, poprašuješ, zakaj se zdajne dni ne godi več toliko čudežev, kakor nekedaj? Odgovarjam:

1) Čudeži še se zdaj po svetu godijo.

2) Toda ne več v tolikem številu, kakor za prvih stoletij kršanske vere.

Bilo je augusta l. 1871. ko sem potoval po glasoviti Zilski dolini na Tirolskem. Kamor sem prišel, povsod so ljudje govorili o sledeči prigodbi. Blizo tam, kder se bistra Zila izliva v zeleni In, je pri svojem bratu stanovala revna ženska, katera še svoje žive dni ni stopila na svoje noge. Grozovit protin jej je noge zelo skrčil. Tridesetna reva je bila živa nadloga sebi in drugim. Iz prva so jo vračili, a naposled zelo zanemarili. Bila je od ljudi žalostno zapušena, tem bolj pa pri Bogu poznana in pri njegovi materi Devici Mariji. To je kaj rada častila in veliko let stanovitno za pomoč prosila. V spomladi omenjenega leta 1871. jej začne nekaj na dušo praviti in veleovati, kakor da bi reklo: „podaj se v gore nad Fügen-om h cerkvici pri Bretfal-u, katera je kraljici nebeški posvečena, ostani v njej celo noč in zadobila bodeš popolno zdrave noge.“ Tako se jej je

dozdevalo, da nekaj pravi in sicer čem dalje, tem do-
ločniše. Toda kako hoče reva na visoko goro priti, ki
še ni zamogla iz postelje do dveri? Brez človeške pri-
pomoči to ni mogoče? Ali ravno te jej nihče ni hotel
posoditi. Zastonj je ljudi prosila. Rekli so, da se jej
kar prazne sanje sanjejo. Tako premine pet mesencev.
Naposled, ker je neprenehama prosila, jo pograbi jeni
brat na neke kankole in jo spravi v kapelo v Bretfal-u.
Hotel jej je voljo izpolniti, da bi potem pred njo vendar
miru imel. Ali vsemogočni Bog je brata malovernost
osramotil in verno zaupanje sestre čudovitno poplašal.
Na večer jo je brat na blazini ležečo v cerkvo posadil.
A v jutro jo najde pred altarjem Device Marije klečati.
Tla, predpas, prsi in lice, vse je bilo mokro solz, katere
so se jej obilo iz očesov udirale. Ni vedela, kaj bi si
začela samega veselja in hvaležnosti. Brat je strme stal,
kakor da bi bil vkopan. Sestra videvši ga, plane nad
njega in ga objame in vsklikne: „dragi brat, kde si
tako dolgo, pojdi, pomagaj mi Boga hvaliti — glej!
kako zdrava sem....

Blizo četeri ure daleč jo je poprej z veliko težavo
spravljaj na goro, zdrava in črstva, kakor da jo nebi
nikdar kaj bolelo se vrne domu....

Takih in enakih čudovitnih dogodb se zgodi hvala
Bogu še vedno veliko. Bog še vedno kaže po izrednih
djanjih svojo vsemogočnost in dobrotljivost.

Vendar mesto takih dogodkov te hočem pozornega
storiti, kako ostro sv. Oče v Rimu čudeže sodijo in pre-
tresajo, preden koga za svetnika proglasijo in ga vernim
častiti velijo.

Prišel je svoje dni v staroslavni Rim nek imeniten
Luteran. Tukaj se je prilično soznanil z nekim učenim

kardinalom. Pogosto se je ž njim pogovarjal o verskih rečeh in časih prav osorno napadal sv. katoliško Cerkev. Zlasti se je spodtikoval ob tem, da Katoličani toliko častimo Devico Marijo in pa svetnike božje. Rekel je, da so čudeži, kateri se pri telesih in grobih svetnikov godijo, lažnjivi in izmišljeni.

Nekoliko časa potem naročijo sv. Oče papež, gori omenjenemu kardinalu pregledati in pretresiti zapisnike čudežev, kateri so se pri grobu neke pobožne nune godili. Ti zapisniki so bili namreč od škofa poslani papežu, da jih ta pregleda in razsodi ali so ti čudeži resnični ali ne, ali se sme zaumrla nuna kot svetnica častiti ali ne.

Kedar ovi kardinal zapisnike prebira, mu takoj pride krivoverni Lutrovec na pamet. Zato pobere zapisnike in se poda k njemu, mu jih izroči ter pravi: „vzemite ove zapisnike, preberite jih pazno in potem me obišite in mi povejti, kaj o njih mislite.“ Kakor dogovorjeno, tako je bilo tudi storjeno. Nekaj dni poznej prinese Lutrovec zapisnike nazaj. Kardinal ga vpraša: kaj mislite o dogodbah, ki so popisane v teh zapisnikih, kaj mislite, so li resnični ali ne? Luteran mu reče: „ne morem reči, z a k a j b i n e b i l i r e s n i č n i. Marveč trdim, če so vsi čudeži, za voljo katerih Cerkev koga za svetnika proglasi, tako verjetno popričani, kakor so popričani čudeži v teh zapisnikih navedeni, potem je stvar — p r e m i s l i k a v r e d n a. Kaj takega zamore le Bog storiti — in potem bi moral priznati, da Bog ni z nami Luterani, ampak z vami, ki ste katoliške vere.“

Kardinal mu reče: verujem, da vam je resnica z vašo razsodbo. Vendar vedite, da smo tukaj v Rimu zastran tega bolj ostri, kakor vi. Omenjeni čudeži se niso pri-

znali kot resnični, rajna oseba ne bode za svetnico proglašena.“

Luteran je o tem bil ves osupnjen. Začel je nauke sv. katoliške Cerkve in jene naredbe bolj zvesto in natančno premišljevati. Ob enem se ga je tudi Bog usmilil. Dal mu je milost spreobrnjenja.

Kot Luteran je prišel v Rim, kot Katoličan se je vrnil na svoj dom.

Takista strogost še velja denešnji den. Nikogar ne postavijo na sv. altarje vernim za zgled in počesenje, čegar svetost ni popričana vsaj po peterih, nedvomljivih in neutajljivih čudežih.

Iz vsega do zdaj rečenega je jasno, da se tudi den denešnji čudeži godijo. Toda jih število ni toliko, kakor v prvih treh stoletjih naše sv. vere. Uzrokov se da mnogo navesti, a posebno imenitni so trije.

1. Zdaj toliko čudežev ni potrebno. Kar je Bog nekedaj z brezštevilnimi čudeži namerjaval, to je že davno dosegol: spreobrnjenje narodov in ustanitev sv. katoliške Cerkve.

2. Te dve prikazni: spreobrnjenje toliko ljudi in pa ustanitev in ohranitev sv. Cerkve, sta sama po sebi že dva očitna čudeža, katerih tajiti nihče ne more. Torej lahko služita vsem ljudem mesto drugih čudežev. Neprenehama nam popričujeta resničnost vseh nekedajnih čudežev. Kajti, ako bi se bil svet pokristjanil in Cerkva božja ustanovila vkljub tolikim ovirkom zelo — brez čudežev, bi že samo to bil naj večji čudež. Brez nobenih čudežev nebi svet nikoli veroval v Kristusa ubogega, zaničevanega in križanega. Ljudje nebi nikoli sprejeli vere, ki jim nalaga toliko zatajevanja

in zatirovanja različnih želja. Zlasti pa narodi nebi Jezusove vere sprejeli od ubogih, priprostitih in neučenih pridigarjev, kakor so bili sv. apostoli.

Ker so pa sv. apostoli vendar Jude in ajde pokristjanili, moramo priznati, da jim je Bog pomagal, da je to, česar človeška slabost ni premogla, milost božja in moč očitnih čudežev dovršila. Le po brezštevilnih čudežih jim je bilo mogoče storiti in izvršiti naj večji čudež, kateri se je kedaj zgodil, namreč: svet v vero na križanega Boga pripraviti in jegove verne zbrati v naj večje društvo, v sv. katoliško Cerkvo.

Ta dva velikanska čudeža nam nadomestujeta vse druge — le verno obračajmo na nju svoje oči!

3. Naposled imamo pred seboj velikansk dokaz, da je Jezus Kristus pravi Bog in jegova vera edino prava. Imamo den denešnji za to resnico dokaz, kakoršnega apostoli in prvi Kristjani niso imeli. Ta dokaz, ki je sam ob sebi že velik čudež, obstaja v tem, da zdajni ljudje lahko vidijo, kako na tenko se vse dopolnjuje, kar je Jezus Kristus prerokoval. Popolnega dopolnenja Jezusovih prerokovanj apostoli in prvi Kristjani niso videli. Mesto tega so jim služili brezštevilni čudeži, da so ljudje za voljo čudežev na Jezusa verovali.

Pri nas pa je zelo drugače. Mi ne gledamo toliko čudežev, kakor prvi Kristjani. Mesto tega pa gledamo neprestano dopolnenje tega, kar je Sin božji prerokoval. In zato ne potrebujemo toliko čudežev. Tako je na primer: Jeruzalem in jegov tempelj razdjan, država Judovska razdrta, vse ljudstvo po vsem svetu razšкроpljeno a vendar ni pokončano, evangelj Jezusov je vsemu svetu oznanjen, Cerkva ustanovljena, in akoravno vselej na-

padena vendar nikoli premagana, vrsta namestnikov Gospodovih nepretrgana od Petra do Pija IX.

Vse to je Jezus Kristus prerokoval. In ker vidimo, kako zvesto se od dne do dne, od stoletja do stoletja, jegove besede dopolnujejo, nam je to dokaz jegove božje vsevedočnosti in božjega začetka naše vere.

Ni čuda tedaj, ako se zdajni čas menj čudežev godi. Ni nam jih tako potreba več, kakor prvim Kristjanom.

XXVIII. Poglavje.

Zakaj pa se božja služba obhaja v latinskem nam neumljivem jeziku? Zakaj se ne mešuje — slovenski?*)

O d g o v o r. Beseda božja se oznanuje in razlaga povsod — v domačem, večini ljudi gotovo umljivem jeziku. Zastran daritve novega testamenta to ni potrebno. Sveta meša, poglavitni del službe božje, ni podučevanje, ampak darovanje Sina božjega v podobah kruha in vina, katero se po skrivnostni besedi mešnika spremeni v telo in kri Jezusa Kristusa. Ali se ove skrivnostne besede izrekajo slovenski ali latinski, to je vse eno, to ne dela nobenega bistvenega razločka.

Veliko Kristjanov razumi latinski. Drugi pa imajo skoro vse mešne molitve v domačo besedo prevedene in razložene. Povsod se nahaja precejšno število molitvenih knjig za slehern stan, starost in omikanost primernih.

*) Nemškutarji bi bržej ko ne, hoteli imeti mešo v „nemški sprohi.“

Vrh tega še se sv. meša obhaja z dostojnimi obredi. Ti so ljudem tako znani, da vsak, kedar jih le vidi ali sliši (zvonenje, petje) dobro vè, kaj se na altarji godi. Zadosti je zunajnih znamenj, katera nazočemu pomagajo, da se zamore sadù sv. daritve udeležiti. Ako je pa kdo pri sv. meši razmišljen in raztresen, si je tega sam kriv, ne pa latinska beseda.

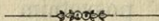
Na dalje pomisli, kako dostojno in veličastno da je, ako se katoliška Cerkva, ki obsega ves svet, poslužuje jezika, vsemu izobraženemu svetu znanega. Kamor koli se Katoličan poda, povsod je doma. Nikder se ne čuti tujca, kedar v hišo Gospodovo stopi. Povsod vidi in sliši toisto, kar je že kot otročič v domači cerkvi gledal in poslušal. Na vsakem prostoru sveta, kder so Katoličani, se zamore svojim sobratom pridružiti in se ž njimi vred sv. opravila udeležiti. To pobratimstvo duševno, katero se rodi iz vzajemnega cerkvenega jezika in pa enakih obredov, je nekaka skrivnostna vez čudovite kreposti in mogočnosti.

Latinski jezik je za voljo svojih posebnosti zelo sposoben in dostojn za sv. opravila občne, ves svet obsegajoče Cerkve. Ta prednost mu gre za voljo jegove staroslavne častitljivosti, jedrnate kreposti in jasne lepote. Latinski je govoril sveta dobitnik, sloviti Rimljan. Nekaj časa je latinski jezik obsegal vso zapadno - evropsko učenost, znanost in omiko — on je kralj vseh jezikov. Prav tedaj in dostojno je, da tudi nebeška dobitnica in mati prave omike, sveta katoliška Cerkva latinski govori.

Cerkvi božji je naročeno ves zaklad resnic in milosti božjih, katere je od Jezusa Kristusa prejela, nepopačen, nepokvarjen ohraniti. To se pa naj laglje zgodi, ako se resnice božje hranujejo v taki govorici ali v

takem jeziku, kateri se ne spreminja več, ampak vedno enak ostane. To pa jeziki, katere zdajni ljudje govorimo, niso. Ti so vedno spremenljivi. Stalni in vedno enaki ostajajo le tisti jeziki, katerih nobeno ljudstvo več ne govori, kateri so le tistim znani, ki se jih nalaš in večjidel le iz knjig naučijo. Taki jeziki so: sanskrit, potem starojudovski ali hebrejski, greški, latinski, staroslovenski jezik. Ciril je sv. pismo tolmačil staroslovenski. Ali mi ga ne moremo več rabiti. Ni nam več popolno in lahko umljivo. Sploh pa je znano, kako se govorica časih v nekaterih stoletih spremeni. Naš slovenski jezik smo v sto letih čudovito izpilili in ugladili.

Toda Cerква potrebuje za svojo porabo jezik, kateri je nespremenljiv, določen in vselej jasen. In zato katoliška Cerква sploh latinski govori.

XXIX. Poglavlje.

Duhovniki prodajajo svoja opravila. To vendar ni prav.

O d g o v o r. Mešniki svetih opravil prodajati ne smejo, to jim je ostro prepovedano. Sicer duhoviku časih nekaj plačaš, kedar ga osebno potrebuješ. Vendar, ako iz tega sklepaš, da mešnik sv. mešo, krst, poroko, pogreb itd. prodaja, tedaj si na krivi poti. Mešnik ni tvoj štacunar ali platničkar. Ne tajim, da se marsikomu iz prva nekako čudno zdi in nespodobno, ako se mešniku za njegovo osebno opravilo nekaj v denarjih plača. Ali samo ob sebi je vendar zelo dostojno in pravično.

Le pomisli sledeče! Mešnik ni vstopil v duhovniški stan toliko za voljo sebe, ampak večjidel za voljo časti božje in zveličanja duš. On tedaj služi Bogu in pa vsem Kristjanom. Po dolžnosti skrbi za večno zveličanje izročnih mu sobratov in sester na zemlji. V ta namen jih uči Boga spoznavati, ga ljubiti in mu služiti. Da se temu svetemu poslu ves in popolno daruje, zato je odpovedal in slovo dal posvetnim skrbem — a po tem takem je tudi skrb za obleko, živež, stanovanje in druge potrebe odložil. Mešnik se ne ženi, ne uživa rodbinskega veselja in sreče, nima niti lastne strehe, niti svojega ognjiša. On ne koplje, ne orje, ne baranta, ne kupčuje. On se ne peča niti z rokodelstvom niti z obrtom. Kajti tega vsega ne utegne. Taki posli in skrbi bi ga ovirale v opraviilih svojega duhovniškega stanū.

Iz tega pa je vsakemu jasno, da so tisti, za voljo katerih se je mešnik posvetnim opraviilom odpovedal, dolžni za potrebe njegove skrbeti. Kajti telesnih, znanstvenskih itd. potreb človek ni odložil, kedar je v mešnika posvečen bil. Beremo pa tudi, kako so verni Kristjani vselej pripravljeni bili ovo svojo dolžnost do svojih duhovnikov dopolnovati. Kakor so nekedaj pobožne žene za Jezusa in apostole skrbele, tako so se vselej našli, ki so za potrebe duhovnov in sv. Cerkve rado-darni pripomagali. Način ali šega, kako se je to godilo ni bila vselej in povsod enaka, toda stvar je vselej in povsod taista.

Zdajne dni se stalni dohodki duhovnikov čem dalje bolj nemilo krčijo. Zato je zelo pristojno in pravično, ako verni sami nekaj d o l a g a j o. Do tega pa najdejo naj bolj š o p r i l i k o, kedar sami duhovnika in jegovo opravilo potrebujejo. Pri takih

prilikah n. p. pri poroki, krstu, pogrebu, naročbi sv. meše itd je že od nekedaj navada, da se tedaj dotičnemu mešniku nekaj plačuje kot prostovoljen donesek za zboljšanje jegovih dohodkov. Za opravilo samo se ne plača nič — in se ne sme in tudi ne more doplačati. Krst, spoved in sv. meša niso na prodaj. In zato ni prav, ako kdo h g. kaplanu ali fajmoštru pride in reče: „eno mešo čem plačati“, ali: kaj košta ena meša.“ Marveč reči bi se imelo: „želim, da bi se ena sv. meša služila na ta ali ta namen, koliko se navadno o taki priliki duhovnu dá?“

Nekateri mislijo, da so štolarni dohodki n. p. pri pogrebi, vsi fajmoštrovi. To pa ni resnično. Duhovnik dobijo le poseben delež. Drugo dobita cerkovnik (organist), in pa crkvena denarnica, katero imajo od vernih izvoleni in od škofa potrjeni cehmeštri na skrbi in v računu.

Tako mislim bo zadosti dokazano, da svetih opravil mešniki ne prodavajo za lakomen denar. Jih sveta opravila nam le priliko dajajo, da storimo svojo dolžnost, ki nam veleva za dostojne dohodke svojih dušnih pastirjev skrbeti. Ako bolj premožni pri takih prilikah več plačajo, kakor drugi, tudi ni nobena krivica. Storiyo svojo dolžnost in kažejo lepo hvaležnost za prejete duševne darove.

Mogoče, da se tu pa tam nahaja duhovnik, ki denar pretrdno drži in za posvetno več, kakor je treba, skrbi in mara. To je mogoče, (hvala Bogu, se pa le redko godi.) Kajti človek je slab in na hudo nagnjen od mladosti. Vendar to mu ne vzame duhovniške oblasti in je tudi ne more oskruniti.

Ni je prinesel seboj na svet, kedar se je rodil, ampak od Boga jo je prejel, kedar je bil v mešnika posvečen. Duhovniška oblast ni prav za prav mešnikova, marveč Jezusova.

XXX. Poglavlje.

Spovedi ne trpim — spoved so mešniki izmislili.

Odgovor. Meni se zdi, da si ti nalaš izmislil to, kar praviš! Lehko je rečeno: spoved so mešniki izmislili, a ni tako lahko verjetno storjeno. Dolgo se nobena laž ne oblači tako, kakor resnica. Naposled jej vendar potrgajo izposojeno obleko.

Spovedi mešniki niso izmislili. Spoved je Jezus Kristus postavil. V evangelji sv. Janeza beremo: „kedar je bil večer tistega dneva, prvega v tjednu, in so dveri, kder so učenci bili zbrani, zaprte bile za voljo strahu pred Judi: je prišel Jezus in v sredo med nje stopil ter jim rekel: mir vam bodi. In kedar je to spregovoril, je jim pokazal roke in stran. Učenci so se tedaj razveselili, ker so Gospoda videli. On je tedaj sopet k njim rekel: mir vam bodi. Kakor je oče mene poslal, tako jaz vas pošlem. In kedar je to rekel, tedaj je v nje dehnil in jim rekel: „prejmite sv. Duha. Katerim bodete grehe odpustili, tem so odpušeni in katerim jih bodete zadržali, tem so zadržani.“

Tako se glasijo Gospodove besede. Apostolom, prvim mešnikom novega testamenta dajejo oblast grehe odpušati. Za naprej ne dobi nihče odpušanja svojih grehov, kakor le, če si za nje duhovniško odvezo izprosi,

ali vsaj resnično želi, to brž ko mogoče storiti. Poslednj_i dostavek ni odveč. Kajti, ako je človeku nemogoče odvezo prejeti, tedaj mu popolna grivenga tudi pomaga do odpušanja grehov. Vendar le, ako je sklenjena z resnično voljo, brž ko bo mogoče, za duhovniško odvezo grehov prositi. Takim grešnikom Bog grehe odpuša gledè na prihodno prejemanje zakramenta sv. pokore.

Resnično in gotovo pa je, da mešnik ne more odvezati grehov, za katere še ne vè, kateri mu še znani niso. Ako spokorjenec ne govori in ne izpoveda svojih pregreh, tedaj duhovnik ne more vedeti, ali se je kaj pregrešil ali ne. Mešniku tedaj ni znano, ali mu ima kaj odvezati ali ne. Vse to mu mora grešnik poprej povedati in razložiti. Kaj pa je to druga, kakor naše spovedovanje?

Kdor tedaj gori navedene besede Gospodove bere in po zdravi pameti sodi, ta pač ne more drugače, kakor pritrditi, da je spoved Jezus Kristus sam postavil, kedar je apostolom sploh oblast dal grehe odpušati.

Takisto potrduje zgodovina preteklih časov.

V zgodovini beremo zapisano, da so se Kristjani od nekedaj spovedavali. Beremo, kako so nekateri očitno in glasno svoje grehe duhovnikom tožili. Kar se Kristus po svetu oznanuje, vselej so Kristjani prepričani bili, da se po krstu storjeni grehi ne odpušajo — brez spovedi. Tega prepričanja nebi imeli, ako nebi dobro vedeli, da je spoved od Boga, od Jezusa Kristusa postavljena.

Krivoverci, posebno Lutrovci so spoved odpravili, ker se jim je presitna in pretežavna zdela. Da potem sami sebe nekoliko vtolažijo in nemirno vest utišajo, zato psujejo in grdijo zakrament sv. pokore, kolikor le

zamorejo. Pravijo in po svetu lažejo z jezikom, peresom in črnilom, da so mešniki spoved izmislili in ljudem vsilili. Ali do zdaj še nam niso ime tistega mešnika povedali, kateri si je spoved prvi izmislil. Da pa vsaj tiste, ki brati ne znajo ali cerkvene zgodovine brati nečejo, sleparsko nalažejo, so po svetu potočili sledečo laž:

Pravijo: leta 1215. je papež Inocencij III. obhajal velik cerkven zbor. Pri tej priliki so papež in zbrani škofi iztuhtali katoliško spoved. Poprej je ni bilo. Ali to je debela laž. Kajti takrat se je vernim dala četrta cerkvena zapoved v besedah, v katerih še se zdaj bere in uči v vsakem katoliškem katekizmu namreč: „izpovej se postavljenemu duhovniku svojih grehov vsako leto naj manj enkrat, in o velikonočnem času prejmi sv. Rešno Telo.“

Papež je tedaj le ukazal, kolikokrat naj manj v letu ima vsak Katoličan k spovedi iti. Spoved je bila že poprej, že od nekedaj pri Kristjanih navadna. Grda, nepoštena, luteranska laž je tedaj, ako se trdi in pravi, kakor da bi še komaj leta 1215. bili duhovniki spoved izmislili.

Ova laž je tem bolj nesramna, ker lahko beremo in pozvemo, kako so se Kristjani tudi pred letom 1215. spovedavali in sicer po vseh stoletjih tijan do apostolske dobe. Na primer! Leta 1153. to je: blizo 70 let pred papežem Inocencijem III. je umrl slavní pariški učenjak Rihard št. Viktorski. Ta slavní mož je spisal bukvice, v katerih se tako bere: „Kdor se spovedati sramuje, ta se ljudi sramuje. Koga pa je pred ljudmi sram, ta se milosti božji upira.“

Bilo je leta 1072. t. j. kakih 150 let pred lateranskim zborom, kedar je sv. Bernard svet zapustil. Ta sveti učnik piše o spovedi: „kaj vam pomaga, ako se le na pol spovedujete? Kdor pri spovedi sam rad kaj zamolči, ta se samemu Bogu zlaže.“

Naš slovenski učeni Kopitar je našel listino, kateri je ime: brizenski odlomki. Ta listina je najstarejše pismo slovensko. Pisano je okoli leta 980. in nam kaže, kako so tedajšni Slovenci molili — očitno spoved.

Papež Leon Veliki je umrl leta 460. Imamo še nekaj jegovih pridig, in v eni teh pridig beremo: „spovedajte se, razkrijte skrivoma svoje grehe duhovniku, da pri Bogu odpušanje dobite.“

Sv. Ambrozij, znani škof milanski je svoje dni prepovedal očitne spovedi in ukazal, da se naj spokornjenci duhovnikom tiho spovedavajo. To pa za tega voljo, ker se je pri očitnem in glasnem spovedovanju pohujšanja bati bilo.

Sv. Augustin, učenec sv. Ambrozija, je neke prevzetnjake ostro posvaril rekoč: „ne zagovarjajte se ne, ne recite: mi se v srci pokorimo, mi se Bogu izpovedujemo. Ne recite tako! Kristjan mora pokoro delati, kakor mu Cerkva božja vелеva. Ali mislite, da je Sin božji k duhovnom zastonj rekel: kar koli bode zavezali na zemlji, to bode tudi zavezano v nebesih? Ali je Bog svoji Cerkvi zastonj izročil ključe nebeške?“

O sv. Atanaziji, škofu Aleksandrijskem v Egiptu beremo, kako je verne učil, naj se izpovedujejo ne samo svojih pregrešnih djanj, ampak tudi svojih pregrešnih želja in misli.

Rimski cesar Decij je Kristjane grozovito preganjal. Veliko jih je bilo po strahovitih mukah umorjenih, ker so se stanovitno branili krivim bogovom v čast kadilo na ogenj položiti. Tedaj so bili s krvavo krono martnikov venčani: sv. Aleksander, sv. Fabijan, sv. Agata in drugi. A veliko Kristjanov se je vendar ustrašilo nečloveških muk. Veliko jih je odpadlo in bogovom darovalo. To je se vè stanovitne Kristjane sila žalostilo. Zlasti je sv. Ciprijan, škof v staroslavni Kartagi nesrečne odpadence svaril, opominjal in prosil. Rekel jim je: „o slabi Kristjani, ki ste se muk ustrašili ter malikom darovali! Hitite ponižni in skesani k mešnikom božjim. Spovedajte se jim, razkrijte svojo vest, odložite težko butaro! Prosite dušne zdravnike, da vas ozdravijo.“

Cerkveni pisatelj Tertulijan piše: „spovedajte se, dokler živite, dokler še odvezo dobiti zamorete.

Leta 202. so častitljivega Ireneja, škofa Lijonskega na Francoskem za voljo sv. vere ubili. Imenitni mož je bil učenec sv. Polikarpa, ta pa je še srečo imel poslušati sv. Janeza apostola. Sv. Irenej je tedaj živel blizo apostolske dobe, on spada med naj starejše priče naše vere. In čudno! ta sveti mož tudi govori o spovedi. Pripoveduje o nekih grešnicah, katere so se lepo spovedale in potem popolnem poboljšale, med tem ko so drugi grešniki, katere je sram bilo, da bi se spovedali, hudo obupali.

Sv. Klement je bil učenec sv. apostola Paula, in poznej od leta 92. do 101. rimski papež. Ta naslednik sv. Petra uči, da je spoved grešnemu človeku potrebna, ako odpušanje grehov zadobiti hoče.

Tovariš in učenec sv. apostola Pavla, sv. Lukež nam je okoli leta 63. po Kristusovem rojstvu spisal zanimive bukve

„o djanjih sv. apostolov.“ In v teh knjižicah beremo: „in veliko vernih je prišlo in se izpovedalo in pripovedalo, kar so storili.“ (Se vè, kar so storili hudega; dobrih del se ni treba izpovedovati.) Tako so delali prvi Kristjani. Prvi Kristjani so pa bili učenci apostolov, ti pa Gospoda Jezusa Kristusa samega. Tedaj pa je razvidno, da spovedi niso mešniki izmislili, marveč da smo Kristjani spoved od apostolov dobili, ti pa od Sina božjega prejeli.

Spoved je postavil tisti, kateri je apostolom djal: katerim bode grehe odpustili, tem so odpušeni, katerim pa bode grehe zadržali, tem so zadržani.

Glej, dragi prijatelj, kako lepo potrjujejo starodavni časi to, kar še zdaj sv. Cerkva o spovedi uči. Pravi Kristjani so se vselej in povsod svojih grehov spovedavali. Tedaj pa hočemo tudi mi po njih zgledu storiti! Hočemo se radi poslužiti pomočka, katerega nam je usmileni Bog pripravil!

Iz golega usmiljenja do nas je Gospod postavil zakrament sv. pokore. Hotel nam je nekaj podati, kar bi nam storjeno odpušanje grehov nedvomljivo in vidno zagotovilo. Kajti, kedar moliš in Boga prosiš, da bi ti grehe odpustil, si gotov le tega, da resnično prosiš. Ali si pa odpušanje že izprosil, tega pa ne moreš zagotovo vedeti. In ker tega gotovo ne veš, zato tudi srce mirno ni. Toda zelo druga je pri sv. spovedi. Brž ko zaslišiš spovednika izreči: jaz te odvežem tvojih grehov v imenu Boga † Očeta, in † Sina in † sv. Duha, si zelo gotov in miren. Zanesljivo veš, da če si storil svoje, tudi Bog skozi mešnika stori svoje t. j. Bog ti odpusti v resnici tvoje grehe, ker je mešnikom rekel, da bodo grehi odpušeni, katerim so jih bili odpustili.

Naposled še ti podam prav nježno misel, katera kaže, kako Jezus Kristus človeške občutke ljubeznjivo oblažuje in v nebeške namene posvečuje. Glej, kedar si žalosten, tedaj išeš tolažbe. Obišeš kakega prijatelja ter mu tožiš svoje nevolje in gorjé. In čudno! kmalu ti je pri srci nekoliko odleglo, zdaj nekako bolj lahko trpiš že samo zato, ker si se prijatelju pritožil in izpovedal. Toda vse bolj čuti človek potrebo mile pritožbe, kedar mu naj hujše gorjé ubogo srce teži t. j. kedar ima hude grehe in zločinstva na vesti. Ne da mu miru, dokler se ni komu izpovedal. Nekateri hudodelniki se časih sami izjavijo sodnji, akoravno dobro vedó, da jih čaka ostra kazen. Pravijo: „o zdaj mi je veliko bolj lahko pri srci, naj se mi zgodi, kar koli hoče.“ Mogoče je, da si že sam kaj takega skusil ter z ranjenim srcem h kakemu prijatelju pribežal in mu potožil, kar te je pri srci bolelo.

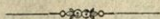
Vendar vseh naj boljši, naj večjega zaupanja vredni, naj potrpežljivši prijatelj ti je priden katolišk mešnik. K njemu slobodno pribežiš! Slobodno mu potožiš naj hujše gorjé na svetu, greh: po katerem si se živemu Bogu zameril. V takih bolečinah je namestnik božji tvoj naj boljši zdravnik in tolažnik. On ti srce olehkóči, vest pomiri, grešnih ran ozdravi in z ljubim Bogom sopet spravi in sprijazni.

In zdaj, kedar si to prebral, ali še zamoreš tajiti, da nam ni Bog prevelike ljubezni in usmiljenja skazal, ko je sv. spoved postavil? O gotovo da, velika je bila božja ljubezen, nedopovedljiva jegova milost, kedar nam je toliko dobroto pri katoliških mešnikih priskrbel. Zato pa tudi nečemo nikdar več lehkomisljeno reči, kakor da bi spoved mešniki bili izmislili. Marveč jo hočemo

kot božjo naredbo v veliki časti imeti in se je z veseljem v svoje večno zveličanje posluževati.

Ako pa še v kljub rečenemu kdo poreče: spoved so mešniki izmislili, o tem vedi, da je ravno toliko rekel, kakor da bi djal: jaz se nečem spovedati, prvič, ker sem preveč napihnjen, drugič, ker se mi mili grehu slovo dati in tretjič, ker se sploh ne mislim poboljšati.

Ali ni tako gola resnica?

XXXI. Poglavlje.

Spoved ni za nič — vse spovedovanje ne pomaga nič.

O d g o v o r. Čudno! spoved bi bila za nič, katero je vendar premodri Bog sam postavil? O veruj meni, ti se hudo motiš! Bog ne stori ničesar, kar bi ne bilo prav modro in za časni in večni blagor človeka koristno in hasnovito. Ne govori tako nepremišljeno! Rajši me ubogaj in pojdi in opravi dobro spoved! Tako se bodeš naj leži in naj hitrej prepričal, da ni res, kar o spovedi praviš.

Dobre spovedi delajo dobre ljudi. Po dobrih spovedih postane človek: priden, pošten, čednosten, akoravno je morebiti poprej bil zelo spriden, ničvreden in pregrešen. Spoved mogočno pomaga, da človek hudobijam slovo da, ter se lepim čednostim privadi.

Za tiste, kateri imajo trde glave in okorna srea ter mi na besedo ne verujejo, kar sem o koristi spovedi povedal, za te postavim semkaj nekoliko zgledov, posnetih iz lastne skušnje nekega katoliškega mešnika.

Bil je svoje dni brhten fantič, prav živahen paglav. Vse ti je nateknol, povsod ga je bilo polno. V svojem 15. letu zajde med zelo popačene pajdaše, od katerih se kmalu nauči greha, katerega poprej še poznal ni. Nesrečni fant, poprej rdeč in bel kakor mleko in kri, se spremeni v poparjeno, na smrt ranjeno drevesce. Duša je hirala s telesom vred. Strahovit greh se mu je lahko izza velega lica in upadlih očesov bral. Previden oče to kmalu zapazi — a ne spregovori besedice ne. Marveč spravi dečka hitrej ko mogoče k zvedenemu spovedniku. In to je pomagalo. Kar je spovednik fantu povedal, tega ne vem, a to mi je znano, da je mladenčevo lice kmalu sopet nedolžno zacvetelo, kakor spomladanska roža.

Ali je spoved za nič?

Pred nekoliko leti je bil v Mariboru nek mizar. Služil je na teden po 10—12 fl. se vè, kedar je celih šest dni delal. A to se ni godilo prepogosto. Časih je imel kar 2—3 delavnike, ostali dnevi so mu bili same — nedelje. Kaj pa je tedaj delal? Ni ravno kaj prida! Pijančeval je, krikal, preklinjal, kvartal in se grdo vlačugaril, dokler je kaj okroglega v žepu bilo. Kedar je pa mošnja klaverno omedlela, tedaj je zastavil uro, suknjo, hlače, lajbič in kaj je bolj vrednostnega imel. Neko noč so ga vlačuge steple in zelo srajco izza ledja potegnole. Ves pijan in hudo sklan in nezaveden je obležal. Milosrčni ljudje so ga pobrali in v bolnišnico zanesli.

Drug den zelo pozno se mu je začelo po glavi vedriti. Ali kako se je prestrašil, kedar se je zavedel k d e i n k a k i da je. Grozovito sram ga je bilo. Ni vedel, kaj bi počel . . . A v tem trenutku ustopi duhoven

ter praša bolenike, ali kdo želi opraviti — velikonočno spoved. To je bil blisk iz jasnega neba. „Jaz, gospod! jaz se želim spovedati. „Jaz sem naj bolj potreben“ vsklikne naš mizar.

Česar je prosil, to se mu je zgodilo. Sopotet je opravil velikonočno spoved po dolgo dolgem času.

O in kako ga je spremenila! Drug človek je postal — za vse svoje žive dni. Postal je zelo tih in miren človek, delaven in varčljiv mizar, čist, pravičen in pobožen Kristjan. Vsako saboto na večer je šel k spovedi, v nedeljo pa je prejel sv. Rešno Telo. Priden delavec je postal izvrsten mojster in je zdaj pošten hišen gospodar, zvest mož in srečen oče ljubeznjivih otrok.

Ali je spoved za nič?

Brkova Lena je imela hudega možá, a jeni jezik je bil še hujši. In to je bilo krivo, da že dolgo nista imela dobre ure, posebno tedaj ne, kedar je Brko pijan domu prišel. Tedaj je bil hud ravs in kavs, prepir, kletva in tepenje. Mož po Lenini jezičnosti razdražen je časih tako razsajal, da mu je moralo vse iz pod strehe pobegnoti, in se poskriti.

Nespametna Lena si pa ni hotela domisliti, kako je prav za prav sama kriva, da moža doma ne trpi, da rajši v smradljivo krčmo zahaja, kakor da bi jeno večno godenje in grmenje poslušal. Sploh to ti je bil nesrečen zakon med Brkom in jegovo Leno. Mož je prihajal od dne do dne bolj siten, nezadovoljen in srdit. Še misijona se ni hotel udeležiti, katerega so čč. oo. Jezuiti pri farni cerkvi kaj lepo obhajali.

Sicer Lenino sree tudi ni bilo boljše a vendar je zahajala k pridigam gorečih misijonarjev ter naposled

opravila veliko spoved črez vse svoje življenje. In čudno! to je pomagalo obema.

Na večer tistega dneva, ko je bila Lena pri sv. obhajilu, priropotá Brko po svoji stari navadi sopet pijan domu. Silovito treska z dverimi in udarja po mizi, da so šipe po oknih škripale: „Pro baba, kde imaš kaj jesti?“ To mu je bila prva beseda. Grdo se je po hiši režal. Otroci so se bili že poprej poskrili. Med tem ustopi Lena, nenavadno mirna ter prijazno reče: „dobro večer, moj ljubi mož!“ Hitro pogrne mizo in postavi pred njega večerjo.

To je bilo Brkotu nekaj zelo nenavadnega. Ni vedel kaj bi mislil, kaj bi rekel. Ves osupnjen pogleda Leno, povžije večerjo in zelo tiho spat odide.

Kedar pa drugi den Leno sopet vidi enako mirno in prijazno, tedaj mu pa kmalu pride na pamet, kaj da je uzrok tolike premembe pri njegovi zakonski. Debele solze se mu udrejo, ves genjen prejme Leno za roko, pogleda prijazno v njeno milo oko ter reče: „draga Lena! odpusti mi! „Tudi jaz se bodem spovedal, hočem drug človek biti.“

Kar je obljubil, to je tudi možato opravil.

In od tega časa je pri Brkovih sopet prebival ljubi mir, zadovoljnost in tudi nebeški blagoslov se ni dolgo mudil.

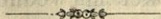
Ali je spoved za nič? O tega ne reci nikdar več!

Spoved je mogočno zdravilo človeškim napakam, ona je rodovitna mati kršanskih čednosti. Dobro opravljena spoved daja in okovaruje človeku sveti mir, brez katerega nobene prave sreče ni. Ona nas spravlja z našim nebeškim Očetom. Ona nas naj zdatniše tolaži in

krepi, kedar nemila smrt velevala iz tega sveta seliti se ter pred sodbo božjo iti.

Na svetu bi bilo veliko drugače, ako bi se Kristjani hoteli vestno, zgrivano in bolj pogosto spovedavati. Ječe bi se kmalu izpraznile, policaji in sodnije nebi imele kaj dela. To ti bodo popričali vsi zvedeni ljudje.

In torej tudi ne bodeš slišal, da bi zvesti in skušeni spovedanci kedaj zoper sv. spoved govorili. Marveč to storijo verski nemarnjaki, kateri bi sv. spovedi krvavo potrebni bili. Ne bodi jim nikoli več podoben!

XXXII. Poglavlje.

Čemu bi še k spovedi zahajal? Ubil nisem nikogar. Pri tatvini še me tudi niso dobili. Nevem, česar bi se spovedaval?

Odgovor. Dragi prijatelj! je li to vse, kar si pri natančnem izpraševanju svoje vesti našel? Kaj pa tedaj, ko bi tudi brez tega po raznih kotih tvoje vesti vse polno in sicer mnogovrstne ropotije nakopičene bilo? Svetnik še pa vendar nisi? Ali misliš, da bi te smeli ljudem za zgled na sv. altarje postaviti? Kaj pa, ko bi vsi ljudje bili taki, kakor si ti? Sploh pa mislim, ako bi ti že svetnik bil, nebi nikdar tako govoril! Svetniki in svetnice o sam sebi nekoliko bolj pohlevno in ponižno sodijo. Zlasti pa svetnikom ni navada, da bi sami sebe opravičevali in — hvalili.

Že od nekedaj velja pri modrih ljudeh, da je sam sebe prav spoznati naj bolj težavno. Nesrečen človek neki sam sebe naj leži, naj rajši in naj hitrej nalaže.

Tukaj je potrebno, da nam dober prijatelj resnico v oči pove, ako hočemo, da se hudim zanjkam zmot in pregreh izvijemo. Že velikokrat sem videl in zvedel, da so naj izvrstniši zdravniki vsem drugim ljudem svetovati in pomagati znali, le sebi ne. Kaj, ko bi pri tebi zastran tvoje vesti tudi tako bilo? O daj si svetovati, dokler je še čas. Rad ti pomagam, kolikor mi je v kratkih vrsticah mogoče!

1. Naj poprej bo potreba, da resno pomisliš, ali si z ljubim Bogom še kaj dober ali ne? Morebiti si nista nič kaj dobra, ker mu vedno tu pa tam kaj dolžen ostajaš? Bog vendar ni za šalo, tako za kratek čas tvoj stvarnik, tvoj Oče, Gospod, cil in konec?

Pomisli nekoliko, ali še kaj moliš? Kako se mu zahvaluješ za brezštevilne dobrote? Kako si mu pokoren in zvest v dopolnovanji jegovih svetih zapovedi? Kedaj in kolikokrat si ga že za odpušanje prosil?

Tvoj Bog in Gospod je gotovo naj bolj vreden, da naj bolj pogosto na njega misliš? Storiš li tako? Morebiti se ga veliko dni, več tjednov, mnogo let ne spominjaš?

Glej! ubogi ajdi in divjaki po afriških brlogih molijo svoje malike, malo izobraženi Turki in Arabi se vsak den po petkrat obrnejo s svojim licem proti jim svetemu mestu: Meka in molijo, še okorni Judi častijo časih zelo goreče Boga starega testamenta — kaj pa storiš ti, o Kristjan, ki poznaš pravega, živega Boga? Ali ne živiš časih, kakor da nebi ljubega Boga nikder ne bilo?

Morebiti še vsega tega nikoli nisi prav pomislil. To je tem verjetniše, ker praviš: „meni vest ničesar ne očita, ne vem, česar bi se spovedaval.“

2. Da se v tem utegneš zelo motiti, bo še bolj razvidno, ako nekoliko svoje dolžnosti do bližnjega pomisliš! Tukaj gotovo ni vse v pravem redu! Kajti, teh dolžnosti je veliko in mnogovrstnih. Časih so silno težavne.

Tako na primer velewa ljubezen do bližnjega, da mu v težavi resnično pomagamo, da ga v sili ne zapustimo. Siromakov se imamo usmiliti in to v djanji pokazati. Stare ljudi, zlasti pa svoje stariše moramo v časti imeti in ž njimi dostojno ravnati. Napake in slabe lastnosti drugih moramo voljno prenašati, razžaljenja iz srca odpustiti. Bližnjega dobro ime imamo na miru pustiti. Nesmemo ga raznašati, krivo soditi, ogovarjati ali zelo opravljati in črez njega legati in mu dragoceno poštenje krasti. Vsakemu imamo svoje dati in pustiti. Mladim in nedolžnim ljudem moramo dobre zglede dajati. Nesmemo jih z ničvrednim govorenjem ali djanjem pohujševati. Zraven teh še imamo stanovske dolžnosti kot državljani, srenjčani, zlasti pa kot s o s e d i, sinovi, očetje, moževi in žene, kot gospodarji in gospodinje, kot prijatelji, znanci O dolga, dolga je vrsta dolžnosti do bližnjega. Ali jih tudi dopolnuješ v s e in s i e e r v s e l e j z v e s t o in n a t a n č n o ? O tukaj si g o t o v o že zadela marsikaj, kar bi dobre spovedi potrebno bilo

3. In ako še naposled pogledaš na sam sebe, tedaj utegneš še več takega najti.

Glej! imaš d u š o , n e u m r l j i v o dušo, e d i n o dušo. Kako skrbiš kaj za njeno večno zveličanje? Ali ne živiš, kakor da nebi imel nobene neumrjoče duše?

Sicer je mogoče, da večjidel vse storiš, kar je prav. Vendar škodovalo ti tudi ne bode, če lepo pomisliš,

kaj si vselej namerjaval, kedar si kaj dobrega storil? Ali si imel vselej dobre, poštene in hvale vredne namene? Slab, hudoben, pregrešen namen skazi naj boljše delo. Vzeme mu pri Bogu vse zasluženje. Kdor postavi v Boga imè daja kar zato, da bi ga ljudje hvalili, za župana postavili, za volilnega moža volili itd. ta si je pri Bogu skazil vse zasluženje svojega sicer dobrega djanja. Dobro pomisli tedaj, ali opravljaš svoje dolžnosti vselej in povsod le iz hvale vrednega namena? Imaš li vselej poglobitni namen, da bi se nebeškemu Očetu dopadel? Kaj pa, če premnogokrat komu pomagaš, koga hvališ, tje in taj zahajaš, kar le iz dobičkarije, lakomnosti, neumnega gladu po časti in hvali, ali če imaš še bolj grde, nesramne namene? No, ne zameri mi ne, človek se utegne mnogovrstno pregrešiti. Je pač res slaba, pregrešna stvar!

Kako si kaj zmeren in trezen pri jedi in pijači? Zlasti kako je kaj pri tebi zastran svete čistosti na duši in telesu? Ako bi tvoj sin v pričo tebe tako govoril, kakor ti časih govoriš in storiš, ali ga nebi hudo pokregal? Ako bi kdo pred tvojo ženo ali pred tvojo mlado hčer stopil ter začel klafati, kakor časih ti klafaš pred drugimi ženskami, ali se nebi nad ničvrednim pohujšljivcem svete jeze razsrdil, ga pograbil in meni nič tebi nič skozi dveri na stezo pognal?

Ako pa kozder v očesu svojega brata vidiš, kako to, da brvna v lastnem očesu ne čutiš?

Sploh pa to ni vse, kar sem ti dozdam naštel. To so le kar bolj navadne, bolj kosmate pregehe. Toda, ako si zdaj gledè takega greha pri srci, v svoji vesti le nekoliko iznemirjen, po tem takem ti je to gotovo znamenje, da si spovedi potreben. O potem se pa ven-

dar usmili sam sebe — in sicer hitrej ko ti bo mogoče. Posebno pa hiti in se ne mudi, ako imaš velike velike reči na vesti. Poiši duhovna, do katerega imaš naj več zaupanja. Pojdi k njemu! Ne bode te grivalo. Rad te bo poslušal, z velikim veseljem te bode z Bogom spravil.

Srčno in brez strahu se podaj na pot. Prva stopinja je težka, a kmalu je vse minulo; veselje in mir vesti ti pa ostaneta.

„Vse prav, toda dolgo je že tega, kar nisem pri spovedi bil.“

Nič ne dene, le pojdi, tem potrebniji si.

„Vendar mojih grehov je preveč — pregnjusni so —.“

Tem boljše, spovedniku so veliki grešniki s pri-srčno grivengo ljubši, kakor mali, pa brez trdih misli na poboljšanje.

„Še nekaj, bojim se, da mi ne pridejo vsi grehi na pamet.“

Nič se ne boj! Spovej se grehov, katerih se po skrbnem izpraševanju svoje vesti spominjaš, grivengo ali kesanje pa ubudi črez vse grehe, vedne in nevedne. Ljubi Bog ne terja več. Tvoja dobra volja mu je zadosti. Vse ti bo odpušeno. Poglavitna reč pri spovedi je vselej: pravo, resnično kesanje.

Pojdi tedaj in spovej se dobro. Ves preroben, sre-čen in vesel se bodeš vrnil na svoj dom. Prava sreča tukaj na zemlji prebiva edino le v mirnem, z Bogom spravljenem srci.

XXXIII. Poglavlje.

Nekateri vedno okolj spovednic plazijo, pa vendar niso boljši od mene.

O d g o v o r. No, kdo vè, ali niso boljši od tebe? V srce človeku nihče ne vidi, kakor le edini Bog. Ne sodi, da ne bodeš sojen.

Ako se pri nekaterih, ki pogosto k spovedim zahajajo, kmalu in očitno ne vidi poboljšanje, zamore temu marsikaj, različno in mnogovrstno uzrok biti. Gotovo pa tega niso krive niti spovednice niti pogoste spovedi same po sebi.

Nekaterim ni prav resnica s poboljšanjem. Drugi so še nevedni in gledajo na zunajne reči, znotrajno požlahnenje svojega srca pa zanemarjajo.

Sopet drugi imajo hude hude strasti in grešne navade, katere se ne dajo hitro odpraviti. Marsikateri je hudo ranjen na duši, da se mora dolga leta potrpežljivo in marljivo vračiti.

Naposled — in to bo naj verjetniše — sodiš sploh svojega bližnjega — preostro. Le pomisli, da je človek vsled podedovanega greha hudo ranjen. Pri krstu se sicer izbriše večna kazen, a drugi nasledki in slabosti ostanejo. Iz tega pride, da človek tolikokrat pozna in ljubi dobro, pa vendar nasprotno hudo izvoli in stori. Pregrešno srce se ustavlja, in se brani jarma pameti in vere. Da ga človek ukroči in upogne, mu je treba velikega zatajevanja, vedne opaznosti in pa — neumorne potrpežljivosti. Čeravno desetkrat na den padne, nič ne dene, sopet mora vstati, sopet od kraja začeti.

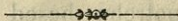
Naposled vendar zmaga, potrebi napake, odpravi hude navade, brzda pregrešne želje — ostane stanoviten in se zveliča. Brez tega, brez pogostega popravljanja in spovedavanja bi bil pogubljen.

Ako tedaj spovedi ne popravijo hipoma vseh človeških napak, ako ne potrebiyo kmalu vseh slabih navad, še ne smemo reči, da spovedi sploh ne opravijo ničesar. Pogoste spovedi pomanjšajo število grehov in slabijo silo grešnih želja. Zraven nam pogoste spovedi množijo veselje in ljubezen do raznih kršanskih čednosti ter nam naklanjajo preimenitnih pomočkov do kršanske popolnosti.

V zgled nam služijo brezštevilni svetniki in svetnice božje. Ti sveti ljudje so nam priča, koliko moč da imajo dobre spovedi do človeškega srca.

In enako je še zdaj. Srčne in vestne duše, ki se pogostih spovedi dobro poslužujejo, odložijo po malem poprejšne razvade in napačnosti. Polagama se popolnem poboljšajo ter pomnožijo število pridnih Kristjanov.

Gotovo pa je, in ne da se vtajiti, da so tisti, kateri pobožne ljudi zavolj pogostih spovedi za norce imajo, sami iz med vseh ljudi naj bolj nemarni, ničvredni, razvajeni in razuzdani. Gotovo so desetkrat bolj prevzetni, nespodobni, jezični in jezljivi, kakor vse pobožne duše, katere se rade pogosto spovedujejo.

XXXIV. Poglavlje.

Kako to, da bi Jezus Kristus v posvečenem kruhu in vinu resnično pričajoč bil? To ni mogoče!

O d g o v o r. Naj prvlje ti poresnim in rečem, da je naš ljubi Gospod in Zveličar Jezus Kristus v zakra-

mentu sv. Rešnega Telesa resnično pričajoč. Če pa je ta moja resnitev resnična, tedaj pa mora kaj takega tudi mogoče biti, akoravno način tega še ni prav jasen ne meni, pa ne tebi. Da pa je moje resnenje resnično, to sem ti dolžen dokazati, kar tudi rad storim.

1. Rečem tedaj: Sin božji, Jezus Kristus je resnično, djanski in bistveno pričajoč v sv. Rešnem Telesu. Po storjenem posvečevanju se bistvenost kruha in vina spremeni v bistvenost Gospodovega Telesa in Krvi. Tisti spreminjeni Jezus, kateri sedi na desnici Očeta, prebiva sred človeških otrok, prebiva pod nježnim zagrinjalom naj žlahtnišega zemeljskega sadu: pšenice in vinske trte.

Da se tega prepričamo, se nam ponuja obilna zbirca dokazov. Tako na primer se lahko spominjamo tistih omikanih, učenih in svetih ljudi, kateri so pred nami, počenši od Gospodove poslednje večerje, ta presveti zakrament molili, ljubili in uživali. Miljonov ljudi že po tihih grobih spi ter na veselo vstajenje čaka, ki so se nekedaj srečne čutili v pričo sv. Rešnega Telesa. Toda teh ti ne bodem navajal. Nekaj zato ne, ker bi ne bilo pisanja in branja ne konca ne kraja. Zlasti pa zato ne, ker bi o tem ljubeznjivem članku naše vere s teboj rad govoril, kakor s človekom, kateri odkritosrčno za resnico pozveduje in našedši jo pošteno sprejema. In v ta namen ti ni potreba besed učenih mož; dosti bo, ako ti podam besede Gospoda samega in sicer brez vsega dolgega razlaganja. Beri Jezusove besede in potem mi odkritosrčno povej, ali je moja gori omenjena resnitev resnična ali ne.

Naš Zveličar je imel navado, da je naj večje čudeže svoje ljudem naznanjal in prerokoval. Tako je prerokoval Lazarjevo od mrtvih vzbudenje, svojo lastno

trpljenje in smrt, svojo častito od mrtvih vstajenje, svoj slavni prihod na sodni den itd. Nekaj enakega je storil gledè sv. Rešnega Telesa. Blizo leta dni je svojim učen-
cem ta čudež ljubezni naprej naznanil in prerokoval, preden ga je pri poslednji večerji prvič opravil.

Sv. apostol Janez je bil priča obljube in izvršenja ter nam je kaj zvesto zapisal besede, po katerih nam je Gospod zakrament sv. Rešnega Telesa postaviti obljubil. Sv. Janez pravi, da je Sin božji po čudežnem nasitenji 5000 mož v pušavi množice nagovarjal, da mu naj verujejo, kar je zdaj govoriti namenjen. Govoril pa je tako-le:

vrsta 47: Resnično, resnično vam povem,
kdor v mene veruje, ta ima
večno življenje.

„ 48: Jaz sem kruh življenja.

„ 51. Jaz sem živi kruh, kateri je iz nebes prišel.

„ 52. Ako bo kdo od tega kruha jedel,
ta bo vekomaj živel, in kruh ka-
terega bom jaz dal, je moje meso za živ-
ljenje sveta.

„ 53. Judje so se tedaj med seboj pre-
pirali rekoč: kako nam zamore
ta svoje meso jesti dati?

„ 54. Jezus je tedaj rekel knjim: res-
nično, resnično vam povem, ako ne bode-
te jedli mesa Sinù človekovega in pili jegove
krvi, ne bodete imeli življenja v sebi.

„ 55. Kdor jê moje meso in pije moje kri, ta ima
večno življenje in jaz ga bodem vzbudil
na poslednji den.

- „ 56. Zakaj moje meso je res jed in moja kri je res pitje.
- „ 57. Kdor jê moje meso in pije mojo kri, ta ostane v meni in jaz v njem.
- „ 58. Kakor je mene poslal živi Oče, in jaz živim z avolj Očeta, tako bode tudi ta, kateri mene jê, živel z avolj mene. (Jan. 6, 47—58.)

Iz tega, da so Judje godrnjali, se jasno vidi, da so govorico Gospodovo razumeli tako, kakor jo razumevamo vsi Katoličani, namreč tako, da se Jezus Kristus v Rešnem Telesu ljudem resnično daja jesti in piti. Kristus je slišal in vedel, kako so se Judje in zelo jegovi apostoli o tem spodtikali. Vendar Gospod ne po- pravi in ne prekliče besedice ne. Marveč še enkrat glasno in slovesno reče in prisegne: resnično, resnično vam povem, ako ne bote jedli mesa Sinù človekovega in pili jegove krvi, ne bote imeli življenja v sebi.

Te besede Gospodove so gotovo jasne in določne. Preočitno je, da napovedujejo resnično pričujočnost jegovo v presvetem zakramentu. Lutroveci z redkimi izjemki se že više 300 let vijejo in trpinčijo, kako bi se tej resnici izvili. Vendar ves trud je zastonj. Katoliška resnica se prejasno sveti iz ove svete skrivnosti. Gospod je po njih obljubil, sam sebe ljudem resnično dati v duhovno jed in pijačo.

2. Kar je Sin božji kraj galilejskega morja obljubil storiti, to je tudi zvesto zvršil in sicer v Jeruzalemu pri svoji poslednji večerji. Tedaj je postavil prvič zakrament svojega Rešnega Telesa. Štirje možje so nam popisali preimenitno poslednjo večerjo. Vsi rabijo skore teiste

besede. Ti štirje možje so: sv. apostol Pavel, sv. Lukež, sv. Marko in sv. Matevž. Ta poslednji je bil sam priča in deležnik poslednje večerje. In v njegovem evangelji beremo tako-le:

„Kedar so večerjali, je Jezus vzel kruh, ga je blagoslovil, zlomil in dal učencem in je rekel: vzemite, jejte, to je moje Telo, in kedar je vzel kelih, je zahvalil in jim dal rekoč: pijte iz njega vsi; to je namreč moja kri novega testameta, katera bo za njih veliko prelita v odpušanje grehov.“ (Mat. 26, 26—28.)

Tako se glasijo besede, po katerih je bil zakrament sv. Rešnega Telesa postavljen. Kristus je rekel tedaj: to, kar zdaj v svojih rokah držim in vam jesti velevam, to bistveno ni več kruh, ampak moje Telo. In to kar vam v tem kelihu piti podajam, bistveno ni več vino, ampak moja Kri.

Ob enem je Gospod apostolom rekel: „to storite v moj spomin!“ (Luk. 22, 19.)

Po teh besedah so bili apostoli posvečeni za mešnike nove zaveze. Dobili so oblast in ukaz storiti, kar so Jezusa storiti videli in slišali.

Iz rečenih besed pa sledi dvoje: prvič de se Gospod resnično, na čudoviti način nam zapuša v uživanje pod podobami kruha in vina; in drugič: da je tisti, kateri kaj takega obeča in stori, pravi vsemogočni Bog. Kajti kaj takega obečati in pa storiti zamore le edini Bog in Gospod nebes in zemlje.

Ako pa mi ljubi Bog kaj obeta in potem stori, o tedaj pa zelo rad verujem. Ne poprašujem, kako je pričejoč. Zadosti mi je prepričanemu biti, da je pričejoč.

Vendar, da si vero v ta strahoviti in ob enem ljubeznivi zakrament olajšamo, bode dobro, ako še sledeče besede pomnimo.

Marsikateri si vero na ovo skrivnost nepotrebno težkočijo. Mislijo namreč, da je v sv. zakramentu Telo in Kri Jezusova pričejoča takoršna, kakoršna je bila na lesu sv. križa. A tega ni treba misliti. Jezus Kristus je v sv. Rešnem Telesu pričejoč, kakoršni je od mrtvih vstal, v nebese odšel, kakoršni na desnici Očeta sedi. To pa je spremenjeni, preobraženi, slaviti, zveličani Jezus. Ta Jezus je tisti, ki je za vselej odložil umrljivo, zemeljsko, trpljenji podvrženo podobo hlapca. Te obleke nima več. Zamenil jo je s preobraženo obleko nebeškega dobitnika in poslavljenega Zveličarja.

Kar se tedaj človeku zdi, da bi pri Jezusu ne bilo mogoče gledè jegove še umrljive podobe, to pastane menj neverjetno, ako jegovo zdaj spremenjeno podobo na misli vzememo.

Železo krhko in rodo se ne da meni nič tebi nič zlivati. Vendar brž, ko se v močnem ognji raztopi, postane za vsakojako zlivanje porabno. Sicer je železo ostalo, kar je bilo proprej, le podoba jegova in zveznost ste se spremenili. Skozi to premembo pa je mogoče postalo železo zlivati, kar je poprej še bilo nemogoče.

Nekaj enakega je pri sv. Rešnem Telesu, o katerem rečemo, da je v njem pričejoč tisti Jezus, kateri je po svojem od mrtvih vstajenji skozi zaprte dveri hipoma med svoje začudene apostole stopil ter se ž njimi pogovarjal, preden je v nebesa spremenol.

Druga opazka, katero ti v olajšanje verovanja v sv. Rešno Telo podajam, je še bolj imenitna in prepričevalna.

Okoli sebe imamo po svetu veliko zgledov, kateri učijo, kako se resnično ena tvarina v drugo spreminja. Tvoje lastno telo ti je tega nevtajljiv dokaz. V tebi samem se godi čudno spreminovanje tvarin. Na primer: ti povžiješ kruh. Kaj se zgodi z njim? Hranljiva tvarina povžitega kruha se polagoma spreminja v tvoje meso in kri. Kruh si jedel, in tvarina tvojega telesa se je pomnožila ali vsaj z novimi delci nadomestila. Bistvenost kruha se je spremenila v bistvenost tvojega telesa.

Glej in ta prikazen nam polajšuje vero na sv. Rešno Telo. Rečemo namreč, če Bog v tvojem telesu vsak den toliko čudo dela in povžitemu kruhu daja človeško meso postati, zakaj neki ravno tisti Bog nebi zamogel kruha in vina spremeniti v Telo in Kri svojega ljubeznjivega Sinu, našega Gospoda Jezusa Kristusa? Zakaj nebi zamogel tisti vsemogočni Bog bistvenosti kruha spremeniti v Telo in meso našega Zveličarja? Pač ni nobenega uzroka, da bi nam to bilo neverjetno. Marveč čudne prikazni v naturi nas lepo dovajajo in spremljajo do vere na čreznaturne čudeže v kraljestvu milosti božje.

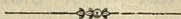
Vendar ako bi me prašal: kako se ovi čudeži godi, bi ti moral mirno in odločno izpovedati: dragi moj! tega ne vem, to je skrito slehernemu človeku na zemlji. Upamo, da kedaj ovo skrivnost bolj razvidimo, kedar v nebesih Boga gledamo iz lica v lice.

Tukaj na zemlji nam je zadosti vedeti, da preljubeznjivi Jezus pri nas prebiva. Vse drugo prašanje ni toliko važno, ni toliko potrebno.

Dakle, dragi moj, Jezus Kristus, kralj pobožnih duš življenje Kristijanov, nevidni glavar Cerkve, prijatelj človeških otrok, dobri pastir prebiva pri nas, sred nas stanuje kot naša naj boljša bramba, naj večja tolažba, naj zdat-

niši priprošnik. Neprenehama nam kaže in svedoči svojo božjo ljubezen.

O zato hočemo radi prihajati k temu sv. zakramentu. Hočemo si želeti spoznanje Serafimov in ljubezen Kerubimov nebeških, da bi bolj vredni bili pobožno moliti in goreče ljubiti ta presveti zakrament Gospodovega Telesa in Krvi.

XXXV. Poglavje.

Čemu bi k sv. meši zahajal? doma tudi lahko molim!

Odgovor. Bržej ko ne, ne moliš ne v cerkvi, pa ne doma. In po tem takem tvoje ugovarjanje druga ni, kakor piravo zagovarjanje lastne nemarnosti in lenobe.

Sploh pa me ne zanimiva tukaj dokazivati, kde se bolj lahko moli, ali doma ali v cerkvi? Zanimiva me zelo drugo prašanje: ali je božja volja ali ne, da po uedeljah in praznikih Boga tudi skupno in javno ali očitno t. j. v cerkvi zbrani molimo in častimo? In to prašanje se mora odločno poresniti. Tako je; Bog hoče, jegova volja je, da ga po določenih dnevih v cerkvi lepo zbrani očitno molimo in ga častimo.

Dragi prijatelj! spominjaj se nekoliko tega, kar se je v teh bukvicah že povedalo o cerkvenih zapovedih. Zlasti ne pozabi, da je Bog cerkvenim pastirjem oblast dal, vse, kar se jim bo za zveličanje duš potrebno zdelo, naročiti in vernim naložiti. Rekel jim je: „kdor vas posluša, ta mene posluša; kdor pa vas zaničuje, ta zaničuje tistega, kateri je mene poslal.“ (Luk. 10, 16:)

Ako tedaj cerkveni pastirji vелеvajo po nedeljah in praznikih k sv. meši zahajati, je to za verne ravno toliko, kakor če bi jim bil sam večni Bog takisto storiti zapovedal. Iz tega pa sledi, da je tisti, kateri po nedeljah in zapovedanih praznikih sv. mešo nalaš opušča, samemu Jezusu Kristusu nepokoren, samemu Bogu se predrzno ustavlja.

Ne misli pa, da je ova cerkvena zapoved malo važna in nepomenljiva! Kajti ona je zelo važna in imenitna. Zakaj? Zato, ker določuje in kaže, kako se ima očitna služba božja redno opravljati. Ljudje namreč ne živimo kakor pajeki, vsak posebič v svojem kotu. Marveč človek je društvska stvar, ki stori s svojimi sobrati in sosestrami na zemlji veliko človeško društvo. Iz tega pa sledi, da je človek ravno iz tega uzroka dolžen Boga, svojega Gospoda, tudi kot ud človeškega društva, s vsemi ljudmi vzajemno, in združen očitno in javno častiti. To se pa godi po udeležitvi očitne službe božje.

Naposled je katoliški Kristjan ud katoliške Cerkve, ki je edino pravo in ob enem tudi naj večje versko društvo na svetu. Gledê tega ima vsak Katoličan nekatere dolžnosti. Kot društvenik katoliške Cerkve je dolžen pripomagati, da se društviski nameni izvršujejo. Ti nameni pa drugi niso, kakor, da se Bogu Očetu po Jezusu Kristusu v sv. Duhu na zemlji pripravlja in daja dostojno češenje in molenje.

Dostojno in Bogu pred vsem naj ljubše molenje se pa vrši tedaj, ako se človek pobožno udeležuje daritve sv. meše. To pa po dnevih, kateri so od Cerkve božje v ta namen posebno odločeni, tedaj po nedeljah in praznikih.

Kdor tedaj daritev sv. meše po omenjenih dnevih nalaš zanemarja in opuša, ta zanemarja in opuša svojo dolžnost kot katoliški Kristjan. Tak človek zaničuje Cerkev in Jezusa Kristusa, kateri je Cerkev poslušati zapovedal. Tak človek daja kršanstvu slovo in odreka Bogu tisto češenje, katero mu je pred vsem ljubo in prijetno. Kdor pa sam rad zaničuje cerkvene in božje zapovedi, ta se hudo pregreši in sicer tem bolj, čem imenitniše zapovedi zaničuje in prelamlja.

Reklo se je, da je daritva sv. meše Bogu naj bolj prijeten način bogočastja. In tako je! Sv. meša je solnce kršanske vere.

To tudi drugače biti ne more. Kajti sv. meša druga ni, kakor vedno ponavljanje daritve Jezusa Kristusa, kateri je srednik, duša in srce vsej veri, presveti Bog Kristjanov, začetnik in konec vsem stvarjem. Pri sv. meši je Jezus Kristus nazoč, živ in preobražen, kot Bog in človek. Vedno ponavlja svoje naj večje pa tudi naj imenitniše djanje: smrt in daritvo na sv. križi.

Po nehvaležnem grehu je človek Boga zapustil in razžalil. Tolik dolg in zadolženje si je pri božji pravičnosti nakopal, da še molitev jegova Bogu ni bila več prijeten duh. Po svoji prelitni krvi je Gospod naš dolg poplačal. S svojim trpljenjem je zid jeze božje podrl. Jezus Kristus je za nas kazni neskončno prestal kot nedolžna in vsa čista žrtva za zveličanje sveta. Jezus Kristus je naš odrešnik. On je našim dušam podelil sv. Duha, ki jih navdaja z božjim življenjem. Brž potem, kedar se z Jezusom združimo po milosti božji t. j. kedar nas jegov sv. Duh oživlja in posvečuje, zadobimo v svoje srce kal večnega življenja. Kdor v takem presrečnem stanu oči za ta minljivi svet zatisne, ta jih kmalu

odpre v veselem, v večnem paradiži, ta zadobi večno zveličanje. Jezus Kristus je tedaj naš odrešnik, on je tisto nedolžno jagnje, katero je za nas na križi darovano in zaklano bilo zavolj našega zveličanja. Vse življenje Gospodovo je bilo kar priprava na ovo volikansko krvavo daritvo, katera se je veliki petek na lesu sv. križa nebeškemu Očetu darovala.

Iz tega pa, dragi moj, lahko povzemeš, kako imenitna da je daritva sv. meše! Sv. meša je nekrvavo ponavljanje krvave daritve na križi. To ponavljanje se vršuje po vseh stoletjih, po vseh krajih in vseh narodih sveta. Med daritvijo na križi in med sv. mešo ni bistvenega razločka. Daritva je tista, le način darovanja je drug. Veliki duhoven, kateri daruje je povsod tisti: Jezus Kristus; vidljiv na gori Kalvariji, nevidljiv na sv. altarjih ter vidljivo od človeških duhovnikov nadomeščen. Darilo, žrtva, nedolžno jagnje je tudi tisto: Jezus Kristus; krvavo na Kalvariji, nekrvavo na sv. altarjih ter zakrito pod podobama kruha in vina. Vendar vsi ti razločki niso bistveni, so le kar zunajni in navidežni, stvar in bistvenost je tista.

Preljubeznivi Jezus pa hoče, da bi vsi ljudje preveliko srečo imeli, ove daritve deležni postati. Jezus prisrčno želi, da bi si vsak človek sam po sv. blagoslov prišel, katerega on pri sv. meši deliva.

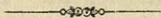
V trenutku povzdigovanja, sredi meše, stopi Jezus Kristus iz nebes na sv. altar ter se vnovič daruje svojemu nebeškemu Očetu. Tedaj moli Jezus mesto nas h Očetu. Mesto nas ga hvali in za odpušanje naših grehov prosi. Tedaj stopi Jezus Kristus med nas in med razžaljenega Boga ter s svojimi ranami tolaži srd božje pravičnosti.

Po besedah, katere Gospod skozi jezik mešnika spregovori nad čistim kruhom in vinom, se ponovi čudež ljubezni, katerega je Sin božji storil pri poslednji večerji. In takisto se ponavlja vsaki den. Sleherni den se kruh in vino spreminja v Telo in Kri Jezusovo. Zunanje oblike ostanejo, znotraj pa je bistveno Sin božji pričujoči. Jezus Kristus sam je nazoči in sicer kot spreminjeni in zveličani kralj nebes in zemlje. Kralj in Gospod vseh angeljskih trum ponavlja spomin svojega zemeljskega, trpečega življenja. Ob trenutku posvečevanja kruha in vina ponavlja svojo krvavo darovanje in smrt na križi. Trenutek posvečevanja in povzdigovanja sv. podob je pravi trenutek sv. meše. Kar se je pred njim godilo, je bila priprava, in kar za njim sledi, je zahvala in konec.

Prisrčno želim, da vsled teh besedi nekoliko bolj dostojno in vredno misliš o daritvi sv. meše.

Pridi, prosim te, pridi rad in z veseljem k tvojemu odrešniku in zveličarju! Tudi tebi v korist se Jezus mudi na sv. altarji. Tudi tebe bi rad blagoslovil. On te ljubi in želi tvojo večno srečo in zveličanje. Kaj in ti, kateri si jega toliko potreben, da brez njega zveličan biti ne moreš, ti bi se ga upal zanemarjati? Ti bi borna, revna in zaničljiva in malenkostna opravila več cenil, več porajtal, kakor naj višjega, naj ljubeznivšega Gospoda nebes in zemlje? O, tega ne storiš gotovo nikoli in nikdar več! Ubogaj me, izpametvaj se, poboljšaj se, opravi svojo kršansko dolžnost, ki je sicer resnobna in potrebna, ki pa nikakor ni tako težavna in sitna, kakor si dozda mislil. Pojdi vsako nedeljo in praznik k sv. meši. Premisli pretečeni teden in prosi za potrebne milosti prihodnemu tjednu. Bog ti bo dal svoj blago-

slov — in srečen se bodeš kedaj vračal v svoj nebeški dom.

XXXVI. Poglavje.

Ne utegnem.

Odgovor: Utegneš jesti in piti?

„Se vè, da utegnem!“

Zakaj pa ješ in piješ?

„Ne prašaj me tako sitno. Vsaj veš, da moramo piti in jesti, ako nečemo umreti.“

Kaj pa je več, duša ali telo?

„Moj Bog, to je sopet tako sitno prašanje. O tem vendar ni dvomiti, da je moja duša več vredna, kakor pa moje telo.“

Dobro! po tem takem pa te, dragi prijatelj, lepo prosim, stori vendar toliko za svoje dušo, kolikor za svoje telo skrbiš! Usmili se svoje duše! Ne zanemarjaj je bolj, kakor svoje telo. Glej, za svojo telo si vzemeš in najdeš dovolj časa, stori takisto tudi gledè svoje neumrjoče duše!

Misli si, tvoj hlapec bi ti rekel: „gospod, dnes pa ni časa, da bi zajutrkovali, obedovali, in večerjali, dnes ni časa jesti, dnes moramo delati.“ Ali mu nebi zavr-nol rekoč: „brez jesti biti ne moremo, to je naj bolj potrebno, drugače nam tudi delati mogoče ni.“

Ali dragi moj, še bolj nadležno in določno ti moram reči: „pred vsem in na prvem mestu ti bodi skrb, da ti duša ne umérje; za svojo duše imaš naj poprej poskrbeti. Ona je prvi in poglavitniši del tvoje osebe.

Duša je, katera nas dela ljudi, po telesu smo kar živali. Duša nas loči od drugih živali, ona nas dela pametne stvari.

Toda življenje, katero duša imeti mora, jej podaja sv. vera. Kajti vera je tisto, kar dušo z Bogom veže in druži.

Dragi moj! ali še hočeš zdaj reči, da ne utegneš, da nimaš časa za blago druženje z Bogom? O gotovo ne rečeš tega nikoli več!

Vzemi, poiši toliko časa, da opraviš svoje naj potrebniše delo! Vzemi si toliko časa, naj velja, kolikor hoče! Ne glej, od kod ga vzemeš! Nič se ti ne sme militi, da le čas najdeš, in za svojo dušo poskrbiš in storiš kar zastranjenega zveličanja sv. vera storiti velewa.

Nihče na svetu, živa duša nima pravice, da bi ti smela za zveličanje duše potreben čas krčiti ali jemati. Ta pravica ne gre nikomur. Nihče, niti oča, mati, brat, mož, gospodar, mojster, nihče je nima take pravice! In ako bi si vendar kdo kaj takega drznil, tedaj pa se imaš ravnati po besedah sv. apostolov, kateri so rekli: Bogu je treba bolj pokoren biti, kakor pa ljudem.

Dobro vem, da mi utegneš ugovarjati in reči: „moj stan, moj posel, moja služba mi brani; moje stanovske dolžnosti so krive, da ne utegnem.“

Prašam, ali je to gola resnica? O tedaj pa si dolžen svoj dozdajni stan zapustiti. Dolžen si, da drug stan poišeš, v katerem se zveličati zamoreš in sicer brž ko bo mogoče. Zveličaven čas hitro teče — a neskončna večnost te nepremakljivo čaka. Misel na večno zveličanje ima vsa tvoja djanja obvladati. „Kaj pomaga človeku, ako bi pridobil ves svet, na duši pa (večno) škodo trpel?“

Vendar večjidel ni verjetno da ti tvoj zdajni stan toliko časa nebi pripušal, kolikor ga je za zveličanje tvoje duše potreba. Bodi odkritosrčen in pravičen do sam sebe!

Ako tedaj odkritosrčno in pravično vse pomisliš, gotovo ni verjetno, da nebi zamogel kršansko živeti, v jutro in na večer nekoliko moliti, za prijete dobrote Boga hvaliti, za storjene grehe za odpušanje prositi. To bo vendar v slehernem stanu mogoče. Tvoj stan ti gotovo ne vелеva preklinjati, krivo prisegati, krasti in goljufati . . . In ako bi ti zlati čas, katerega si po grešnih potih zapravil, v zveličanje svoje duše obrnol, o koliko zasluženja bi že imel za nebesa pripravljenega!

Zelo neverjetno je, da nebi v celem dolgem letu toliko časa našel, kolikor ga je za dobro spoved potreba! Toliko časa najde vsak, kdor le prav hoče.

Ne reci tedaj: ne utegnem storiti, kar sem kot Kristjan za svojo dušo storiti dolžen! Nehaj sam sebe grozovito goljufati!

Zelo rad ti pa verujem, da si prisiljen časih reči: „težko mi hodi s časom; ne utegnem tako, kakor bi želel. Vendar tukaj bodi miren! Pomisli, da v takih slučajih ali priložnostih ljubi Bog tvojo blago voljo jemlje za dobro djanje.

Sploh pa ni potreba neznano veliko časa, da se v ljubezni do Boga vadimo. Ne trpi dolgo, da človek sklone hudobnega sveta ogibati se, storjene grehe zgrievati. Ni treba veliko ur na den, da se jutrajna in večerna molitev opravi. In kaj je pol ure v nedeljo ali praznik pri sv. meši v primeri do mnogih let, katere nam ostajajo za telesna opravila in skrbi? In ako

pojdeš na leto po dva ali trikrat k spovedi, kaj meniš, koliko časa si zapravil? Poznam ljudi, kateri vsak mesec spoved opravijo in so vendar prav marljivi in vestni delavci, trgovci in gospodarji. Ničesar ne zamudijo. Vse opravijo o pravem času. Stori tudi tako! Bodi jim enak! Skrbi za telo in dušo — vse o pravem času!

XXXVII. Poglavlje.

Ljudje se mi bodo smejali. Imeli me bodo za bedaka. Človek živi sred ljudi in mora časih ž njimi potegniti.

Odgovor: Mesto da ti naravnost odgovorim te uprašam:

Kaj si rajši, koštrun ali pa človek?

Koštruni imajo namreč čudno navado, da drug za drugim na nos na vrat dirjajo. Kamor se prvi zaleti, tje se strmoglavijo vsi zaporedoma, magari če se vsa čreda v prepadih pobije in pogubi. Vsak koštrun stori, kakor druge koštrune delati vidi. Ali misliš, da bi naj ljudje tudi tako nespametno ravnali? O žali Bog, da jih veliko tako nepremišljeno ravna in nespametne koštrune posnema. Le preveč veliko jih je, kateri v večno pogubljenje hitijo, ker vidijo, kako tudi drugi grešijo.

Praviš, da ne sodi kot posebnež in osamljenec med ljudmi živeti! Dragi moj, jaz pa mislim, da je to časih zelo potrebno. Časih se moraš od številne drhali ločiti ter na posamezno stezo krenoti, ako nečeš z večino vred vekomaj pogubljen biti. To pa ne, ka-

kor da bi ljudi zaničeval, ampak ker si dolžen krep-
stno in pridno živeti tudi sred pregrešnega sveta.

Hudobnežev je sploh več, kakor pridnih. Oni imajo skoro povsod večino. Jihova beseda skoro povsod obvelja, Mogočno vabijo in silijo ljudi na krivo, na grešno pot. Kdor tedaj ž njimi po krivi poti hoditi neče, ta je prisiljen večino zapustiti, in na pravo pot prestopiti. Sicer ga imajo za bedaka, ali to nič ne dene. Ravno ovo razdruženje, ovi odstop je prva stopinja, je pogodba, je veselo znamenje prihodnega večnega zveličanja.

Naš Zveličar Jezus Kristus nam takisto storiti veleva:

„Vstopite skozi ozka vrata; kajti široka so vrata in prostorna je pot, katera pelja v pogubljenje, in veliko jih je, kateri vhajajo po njej. Ozka so vrata in tesna je pot, katera pelja k življenju in malo jih je, kateri jo najdejo“. (Mat. 7, 12.)

„Ne bojte se teh, kateri telo umorijo, duše pa ne morejo umoriti. Bojte se veliko več tega, kateri zamore dušo in telo pogubiti v pekel“. (Mat. 10, 28.)

„Kdor se bo mene in mojih besedi sramoval, tega se bo Sin človekov sramoval, kedar bo prišel v svoji veličasti“. (Luk. 9, 26.)

„Kateri bo do konca stanoviten, ta bo zveličan“. (Mat. 10, 22.) To je: Kdor bo stanovitno premagoval vse napotke in ovirke, srčno prestal vsa zasramovanja, se ustavljal vsem hudim zgledom in zapeljivcem, . . ta pride v sveta nebesa. Take besede, žuganja in obljube so dovolj jasne vsakemu, kateri še kaj umevati hoče. —

Kdo pa je, kateri tako opominja, svari in obeta? To je Jezus Kristus, tvoj naj višji in poslednji sodnik! Jegove besede ne bodo ostale prazne in jalove. Vse se bodo na tenko dopolnile. — Nebo in zemlja bota prešla, a jegove besede ne bodo prešle. —

Ako tedaj, dragi prijatelj, kedaj zveličan biti hočeš, moraš sicer sred hudobnega sveta stanovati, a nikdar ne smeš s hudobnim svetom potegnoti. V hudobnih stvareh se moraš od njega ločiti, moraš ga zapustiti in Jezusa nasledovati; bodi ljudem drago in ljubo ali ne. —

„Toda ljudje se mi bodo smejali in me za norca imeli, ako storim, kakor mi tukaj nasvetuješ!“

Nič ne dene, pusti jih, naj se smejijo. Zato še ne bodeš umrl. Sv. Franc Saleški je djal: „pusti psa, naj laja nad mesencem, zavolj pesjega lajanja še ne bode iz neba padel“. Bolj naravno bi bilo, ako bi se ti drugim smejal. Kdo ima pravo, da se komu smeji? Ali trep razumniku, ali razumnik trepu?

Ako bi se tebi kdo smejal, ker vsak den ješ in piješ, raven hodiš ter mu živih hrastov staviti nečeš — ali bodeš zdaj obed pustil, večerje se tvegat in za naprej po glavi hodil? Tega gotovo ne bodeš storil. Vsaj veš, da bi kaj takega bilo nekaj zelo nespametnega in neumnega. Ali, dragi moj, še bolj nespametno, še bolj neumno bi bilo, ako bi večno zveličanje svoje duše v nevarnost postavil, da bi se nekaterim ničvrednežem prikupil, čijih grdobno in krivično življenje se ti davno gabi in mrzi. Hvala iz njih ust ti je sramota, in zaničevanje resnična čast. Kajti to kaže, da jim podoben nisi, niti jim podoben biti nečeš.

Kdor reče, da Bogu zato ne služi, ker se ljudem zameriti neče, ta je podoben tistemu avstrijskemu častniku ali oficirju, kateri je l. 1866. našega cesarja zapustil, češ, da se ni hotel pruskemu kralju zameriti. Sploh pa ne bodi strašljivec! — Ne misli, da bodeš osamljen pod milim nebom stal, ako prijaznost z grešnim svetom popustiš! Na svetu še se dokaj pridnih nahaja. —

Bodi do vseh ljudi pravičen, prijazen in dober. Veseli se in raduj se ž njimi, le Boga ne žali! Veruj mi, ljudje te bodo gledé tvoje vere in pobožnosti na miru pustili, brž ko bodo zapazili, da ti je zastran tega prav resnica. Sploh pa se ne daj kmalu oplašiti pri vsaki zbadljivi besedici. Ne maraj za njo. Reši svojo dušo!

XXXVIII. Poglavje.

Življenje Kristjana je dolgočasno in čemerno. Vedno križanje mesa, večno zatajevanje . . . ali se temu reče: živeti?

Odgovor. Le po čas', ne prenašli se, dragi prijatelj. Blizo ni tako hudo, kakor se ti dozdeva. Kršansko življenje ne zahteva, da bi si moral vse odreči, da bi se moral vsake veselice ustrašiti, po vsod bežati.

Resnično sicer je, kršanske zapovedi so jarem. Vendar Jezus sam pristavlja: „Moj jarem je sladek in moja butara je lahka“. (Mat. 11, 30.)

Oglej se nekoliko po svetu! Ne dvomim, da poznaš nekatere resnično pobožne Kristjane. Ali so ti res

vedno žalostni, otožni, čemerni, sitni in gundravi? O to gotovo niso. Kolikor je meni znano, so resnično pobožni ljudje vseh naj bolj veseli, mirni, prijazni in zadovoljni. Znotrajni mir in poštenost se jim na lici bere. Človeku že dobro stori, ako jih le pogleda.

Tega se vé, da tajiti ne morem, da je priden Kristjan dolžen nad sam sebo bedeti, nevarne veselice zapušati, grešnih priložnosti ogibati se. To storiti je vsak Kristjan zveličanju svoje duše dolžen. Ne tajim, da je časih vojska zoper grešne želje in strasti huda in težavna. Vendar dragi moj, pokaži mi ga, ako kde pod milim nebom veš za stan, kder bi človek zelo prost bil vsake težave in zatajevanja! Zastonj ga išoš, takega stanu na zemlji ni. Povsod se mora nekaj pretrpeti. Še veselice niso brez svojih sitnosti in težav. Dišeča roža vendar le cveti na — pikečem trnu.

Kaj, in ti bi hotel naj večji posel, naj imenitnišo skrb, naj važniše opravilo — zveličanje svoje duše, opraviti — brez vsega truda, brez vseh težav in zatajevanja? O tega vendar ne bodeš hotel v resnici terjati. Vsaj ni mogoče. Nebeško kraljestvo silo trpi, in kateri si silo storé, ti se ga polastijo.

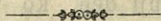
Svet vidi, kako Kristjani molijo, se postijo, pokorijo, zatajujejo, ter si časih marsikaj odrekaajo, kar jim sicer ni prepovedano. In zdaj misli svet, da je vse njihovo življenje gola težava in trpljenje. Toda svet sodi le po tem, kar vidi in se goljufa. Pod okorno lupino se nahaja žlahtno jedro, ki je polno čistega veselja in nebeške radosti. Ta jim olajša in oslajša vse težave in skušnjave sveta. Pridni sin, kateri si potrebne reči pritrga, da boleni materi pomaga, čuti v svojem srci radost in veselje, kakoršnega mu ves svet dati

ne more. Kršanska ljubezen je podobna nježni bčelici, katera iz grenke materne dušice ali timijana srka bridki sok, katerega brž prebavlja v sladko strtino. — Poskusi, živi prav po kršanski in kmalu se bodeš prepričal resnice tega, kar sem tukaj napisal.

Kaj takega se mora poskusiti. Dopovedati se ne da. Le misli se nekoliko nazaj v svoja otročja leta. O kako srečen si tedaj bil n. pr. kedar si prvokrat ljubezen božjo zavžil v presvetem Rešnem Telesu. In zakaj si bil tako neizrekljivo srečen? Zato, ker si bil čist, nedolžen in pobožen, sploh bil si tedaj — pravi Kristjan.

O bodi sopet, kar si bil. Bodi sopet srečen. Bog tvoje mladosti še zdaj živi. Ni se spremenil, le ti si drug postal. On te še vedno ljubi, in čaka, da se vrneš zgubljeni sin. Ne boj se ga! On je tvoj dobrotjivi Zveličar, pribežališe spokornih grešnikov. On sam pravi: „Nobenega, kateri k meni pride, ne bodem od sebe pahnol“.

Sprejmi tedaj sladki in lehkí jarem kršanskega življenja! Sopet bodeš našel mir vesti, tolažbo srca na zemlji, po smrti pa večno zveličanje v nebesih.

XXXIX. Poglavje.

Zdaj sem premlad — preveč dela imam — poznej kedar bom bolj utegnil — na stare dni se hočem gotovo poboljšati in resnično Bogu služiti — brez sv. zakramentov nečem umreti . . .

Odgovor. Grešiti, Boga žaliti in dušo v nevarnost večnega pogubljenja staviti pa nisi — premlad?

Praviš, da se bodeš pozneje, na stare dni poboljšal?

„O zelo gotovo in resnično, na stare dni hočem drug človek biti, hočem Bogu zvesto služiti in vse, kar sem pregrešil, v veliki spovedi izpovedati in popraviti. To je moja resnična in gotova volja“.

No, to bi že bilo nekaj, ali dragi moj, zanesti se ni. Kdo vé, ali še kedaj učakaš svojih starih dni. Kdo ti zamore obečati, da bodeš vpričo smrti imel dovolj moči in — milosti? O veruj mi, to je pač resnično in gotovo dvomljivo! Veliko jih je že bilo, ki so se na: juter, na stare dni zanašali in pokoro odlagali. Toda naenkrat je mesto tistega: jutra, tistih starih dni, pritislola nemila smrt, za smrtjo sodba, za sodbo — večnost. Marsikateri je spoved zanemarjal, kedar bi jo bil prav lahko opravil. Naposled je bil voljen — tedaj pa je bilo — prepozno. — Praviš, da se bodeš spovedal na smrtni postelji! Toda kde imaš zapisano, da ti Bog smrti ne pošlje, preden se spoveš?

Odgovarjaš: „Bog je usmiljen“.

To je resnično! Bog je gotovo neskončno usmiljen. To ti kaže še denešnji den, ko ti odpušanje grehov ponuja, ako se spokoriš. Vendar dobro pomisli ter nikoli ne pozabi! Tisti Bog, kateri spokornemu grešniku obeta odpušanje grehov, mu nikdar ne obeta — jutерšnega dneva. Tega ne obeta Bog nikder. Še ravno nasprotno dela. Bog človeka svaruje in opominja, naj bi vedno pripravljen bil. On pravi, da bo smrt zelo nenadama prišla. O dragi moj, beri, poslušaj in pomisli, kako Bog, Gospod in naj višji sodnik sam govori! On pravi:

„bedite, zakaj ne veste, ob kateri uri bo vaš Gospod prišel;“

„bodite pripravljeni, zakaj Sin človekov bo prišel ob uri, za katero ne veste“;

„prišel bo Gospod ob dnevu, o katerem se hlapec ne bo nadejal in ob uri, kedar on ne vé“;

„in hlapca, ki ga bo nezvestega našel, bo izločil (zavrgel) . . . tedaj bo jokanje in škripanje z zobmi“.
(Mat. 2, 11.)

No, dragi moj, kaj porečeš na to?

O gotovo je velika velika nespamet, ako se človek gledé skrbi za zveličanje svoje duše zanaša na negotovo prihodnost!

Beri sledečo strahovito prigodbo.

Nek mladenič je mlačen postal in lenoben, začel je svoje verske dolžnosti zanemarjati. Toda nekaj vere še mu je ostalo. Kedar ga je vest, zlasti po noči, iznemirjala, tedaj se je skušal tolažiti: „poznej se bodem lepo spovedal, o brez spovedi me Bog varuj smrti . . .“ Naglo zboli. Mati mu pravijo, da mu bodo po duhovna poslali, ako se želi spovedati. On pa odlaga in odloži spoved na drugo jutro. Toda sila mu postaja vedno večja. Zdaj se odloči za spoved. Pošljejo mahoma po mešnika. Ali k nesreči duhovna ni bilo doma. Mudil se je pri nekem drugem boleniku. Pošljejo po njega. Med tem preteče sopet nekoliko časa. Pozno je že bilo v noč. Toda zdaj slišijo zvoniti — mešnik prihaja, vendar do bolenega mladenča pride — prepozno. V groznem obupu je ravno kar dušo izdehnil.

Ni dolgo tega, kar je v nekem mestu nek zidar iz strehe na ulico padel in — mrtev obležal. Ven-

dar ta mož ni pozabil, kako resnobno nas je Bog zastran negotovosti smrti svaril in opominjal. Ovi zidar je bil svojih 30 let v tretjem redu sv. Franciška in je opravljal vsako saboto svojo spoved in je prejemal vsako nedeljo sv. Rešno Telo.

Kaj pa, ko bi se tebi dnes kaj takega zgodilo? Bi li bil pripravljen pred svojega božjega sodnika stopiti?

Letos o pustu sem bral o nekem še mladem razuzdanci, kateri je na plesu veselo plesal. A kedar so godci odgodli, se je prevrgel in zgrudil na tla. Nazoči zdravniki pristopijo. Pomagati mu ni bilo več. Bil je k priči mrtev. Glej! in ta ni bil pripravljen.

Ali še si upaš reči: juter, drugo leto se bodem poboljšal? Ali se drzneš zastran zveličanja na negotovo prihodnost zanašati se? Kako zamoreš mirno spat iti misleči: gotovo in resnično, preden umerjem — na smrtni postelji se hočem spokoriti?

Še ni dolgo tega, kar je nek fantič, kateri se je v mestu krznarskega učil, prvokrat k sv. obhajilu pristopil. Pri tej priliki je storil le eden, toda resnoben sklep. Rekel je sam pri sebi: ako še kedaj le edini smrtni greh storim, ne pojdem poprej spat, preden se ga ne spovem. —

Črez nekaj časa se mu resnično ta nesreča pripeti. Storil je nek smrten greh. Bilo je v saboto in prav slabo vreme. Do cerkve francižkanov, kateri so po sabotah na večer navadno spovedavali, je bilo precej daleč. Franček, tako mu je bilo ime, reče sam pri sebi: „juter je tako nedelja, se bom pa juter spovedal“. Toda v tem trenutku mu pride na pamet sklep, kate-

rega je bil storil pri svojem prvem obhajilu. Nemudoma poklekne, zmoli eno: češena si Marija itd., in zdaj mesto, da bi naravnost k svoji materi na dom šel, kamor je bil namenjen, jo ukrene proti franciškanski cerkvi in opravi sv. spoved. Poln znotrajnega miru in veselja se vrne domu. Mati ga praša, kde se je pomudil? Fantič jej odkritosrčno razloži, kako in kaj. Ni zamogel samega veselja dovolj besedi najti, da bi jej svojo srečo dopovedal. Lepo z Bogom spravljen odide spat.

Mati je fantiču po nedeljah pustila dolže spati kakor po delavnikih. Takisto je storila tudi zdaj. — Bila je že sedma ura, ko mati na dveri potrka, da bi se fantič prebudil. Vendar, ker še ga tudi v pol uri iz postelje ni bilo, je nevoljna ustopila: „no, lenuh, ustani, pol osmih je že!“ Toda fantič se ne gene — mati stopi k postelji, prime ga za roko — bila je mrzla kot led — ona se prestraši, pogleda ga bolj dobro — uboga mati zavpije na ves glas in nezavedna padne na mrzlo telo svojega deteta. Bilo je — mrtvo.

O blagor mu, ki spovedi ni odlagal na jutro, ki ni šel poprej spat, dokler se ni lepo z Bogom spravil.

Bog daj, da bi ti, kateri ove vrstice bereš, tudi tako moder, tako previden in tako srečen bil, kakor ta fantič. Spravi se z Bogom, preden umerješ!

K o n e c.

Po slovenskem in drugem svetu se potika še veliko več ugovorov zoper sv. kršansko vero. Toda vedi, da ni nobeden močnejši od teh, katere sem ti v teh knjižicah pobijal. Vsi so več ali menj zvijačni, ne-

spametni in lažnjivi. Naposled zmaga vselej in mora zmagati katoliška resnica. Tema vselej pred svetlobo zbeži.

Sicer so krivi preroki časih silno zviti. Oblačijo se debelo v ovčja oblačila. Delajo se, kakor da bi kar goreli za naj čistejšo resnico in naj jasnišo pravico. Ali znotraj so le dereči volkovi, ki verne ovce trgajo, motijo ali jim vsaj zanjke verskih dvomov nastavljajo. Kaj je tukaj storiti? Jaz ti sledeče nasvetujem. Pojdi, poiši zvedenega duhovnika, povej mu svoje dvombe in ga poprosi, da ti jih pojasni. Z velikim veseljem ti bo pomagal.

Sploh pa skrbi, da verske nauke dobro spoznaš. Čem bolje jih kdo spozna, tem več jih ljubi in tem rajši po njih živi. Večina ugovorov in sovražnosti do vere se rodi iz nevednosti.

Prisrčno želim, da bi ti moji prijazni zagovori sv. vere služili v večno zveličanje.

Ne bodi hitro nevoljen, ako se ti marsikateri mojih zagovorov ne dopade. Kar je v teh bukvicah dobrega, to prištevaj jakosti in imenitnosti božje resnice, kar pa je v njih pomanjkljivega, to meni in moji slabosti nalagaj. Ljubi Bog in tisti, katerega je Bog poslal, Jezus Kristus blagoslovi tebe, bukvice in mene!

In tako, dragi prijatelj, se od tebe poslovim. Bog daj, da se v nebesih vidiva! Amen!

